

ARODERGI

A N T A L Y A R E H B E R L E R O D A S I D E R G İ S İ

CHAMBER of ANTALYA TOUR GUIDES QUARTERLY

■ **OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN
ÇÖKÜŞ SÜRECİNDE
VATANSIZ KALMIŞ ANIT ESERLER**
MONUMENTS LEFT STATELESS DURING
THE COLLAPSE PROCESS OF
THE OTTOMAN EMPIRE

■ **AVRUPA KÜLTÜRÜ'NÜN
KÖKENLERİ VE TÜRKİYE**
THE ORIGINS OF THE EUROPEAN CULTURE
AND TURKEY

■ **KÖRTİK TEPE:
DİCLE KİYİSİNDA
UYGARLIĞIN İLK İZLERİ**
THE FIRST TRACES OF CIVILIZATION ON
TIGRIS COAST

■ **DIONYSOS'UN ŞARABI
HERKÜL'DEN DAHA GÜÇLÜ**
DIONYSUS' WINE IS STRONGER
THAN HERCULES!

■ **KUŞLAR**
BIRDS

■ **ORTA REN HAVZASI**

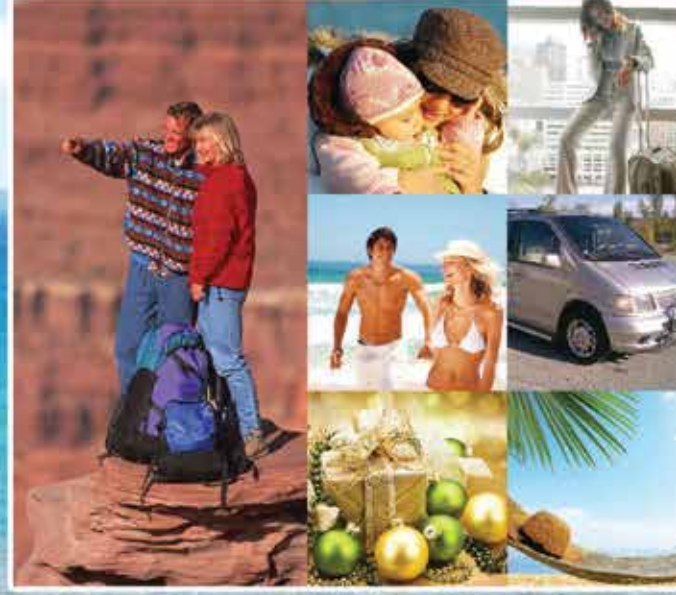
■ **EXPO 2016 VE
"ANTALYA ENDEMİK VE NADİR ÇİÇEKLERİ"
PROJESİ**
EXPO 2016 AND THE PROJECT OF
"ENDEMIC AND RARE FLOWERS OF ANTALYA"

- ücretsiz dağıtılır -

LEMONADE

Tour

mutluluğa bilet alın



Ailenizle ya da Yakın Çevrenizle
Kendi Aranızda Size Özel Bir
Tatil mi İstiyorsunuz?

KÜLTÜR ve GEZİ TURLARIMIZ
YURT İÇİ

Gap Turu-Karadeniz Turu-Çanakkale Turu

Ege Turu-Anadolu Turu-Kapadokya Turu-Pamukkale

YURT DIŞI

Avrupa Turları-Egzotik Turlar-Doğu Avrupa Turları

Uzak Doğu Turları-Safan ve Capetown Turları

- Yurt İçi ve Yurt Dışı Hotel Rezervasyon Hizmeti
- Rent a Car Hizmeti
- Transfer Hizmeti
- Vip Transferi
- Vize İşlemleri



www.lemonadetour.com • lemonade@lemonadetour.com

Yeşilbahçe Mah. M. KASAPÖĞLU cad. Çiviler Apt. no:197 k:4 d:12 Muratpaşa / ANTALYA T:+90 242 321 90 40

ARO

ANTALYA REHBERLER ODASI DERGİSİ

CHAMBER OF ANTALYA TOUR GUIDES QUARTERLY

3 ayda bir yayımlanır. YIL: 3, SAYI: 9, Temmuz - Eylül 2012.
Ağustos ayında basılmıştır.

Published quarterly YEAR: 3, ISSUE No.: 9, July - September 2012.
Published in August.

İMTİYAZ SAHİBİ / Concessionaire

Antalya Rehberler Odası adına /
On behalf of the Chamber of Antalya Tour Guides
Hasan UYSAL - hasanuysal@aro.org.tr

SORUMLU MÜDÜR,

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Director In Charge, Editor In Chief

Ahmet Zeki APALI - zekiapali@aro.org.tr

YAYIN KURULU / Editorial Board

Prof.Dr. Bekir DENİZ, Prof.Dr. Nevzat ÇEVİK
Prof.Dr. Şadan GÖKOVALI, Yavuz Ali ŞAKARYA
Hüseyin ÇİMRİN, Mehmet ERDEM, Recep YAVUZ,
T. Michael P. DUGGAN, Oktay TILKI

KATKIDA BULUNANLAR / Contributors

İsmet ÖZTÜRK

KAPAK FOTOĞRAFI / Cover Photo

ARO Arşivi; Fotoğraf: Ertuğrul BİROL

GRAFİK TASARIM / Graphic Design

Adnan SAYKI - Telefon: +90 537 419 43 23
www.adnansayki.com - adnan@adnansayki.com

ÇEVİRMEN / Translator

Müge SÖZEN

BASKI / Printing House

ASUDE OFSET Matbaa Hizmetleri
Etiler Mh. Adnan Menderes Bulvarı, Sargınlar İş Merkezi
No: 55/1 ANTALYA - Tel: +90 242 322 26 17

YAZIŞMA ADRESİ ve İLETİŞİM BİLGİLERİ

Mailing Address and Contact Information

Demircikara Mah. Burhanettin Onat Cad.

Antürk Sitesi, A-Blok, No: 89 Kat: 1, D: 4 Antalya / TURKEY

Tel: +90 242 311 11 30 (Pbx) - Fax: +90 242 322 91 75

www.aro.org.tr - dergi@aro.org.tr

"Yazıların sorumluluğu yazarlarına, reklamların sorumluluğu reklam sahiplerine aittir. Yazılı izin olmaksızın hiçbir yazı, fotoğraf ve grafik içerik başka bir yerde kullanılamaz."

Kültür-Sanat, Tarih, Arkeoloji, Mitoloji ve Gezi Dergisi.

ARO'nun bir kültür hizmetidir.

"The responsibility for the articles and advertisements remains with the authors and advertisers respectively. No text, photograph or graphical content may be used anywhere else without written permission."

Arts & Culture, History, Archaeology, Mythology and Travel Quarterly.
A cultural service provided by ARO

İÇİNDEKİLER contents

6-8

ANTALYA'nın
TURİZM TARİHİ
IX. Bölüm

10-20

KIRKGÖZ HANI
"Katkısız Bir Güzellik"

The Kirkgoz Han "A Beauty with No Superfluities"

22-35

ASPENDOS
II. Bölüm / Part II

36-37

KONYAALTI

38-47

ELMAS / Diamond

48-50

ZARGANA BALIĞI
Garfish

52-57

DIONYSOS ve
BİTKİSİ ASMA

Dionysus, The God of Wine, and Vine

58-60

REHBERLİK
BÖLÜMLERİNİN
GEZİLERİ

62-63

ENGELLİ TURİZMİ

64-72

LAS VEGAS
"Günahlar Şehri"

Las Vegas, "Sin City"

74-87

KAÇKAR DAĞLARI
Bulutların, Sislerin,
Yağmurun, Yeşilin Ülkesi

The Kachkar Mountains, The Country of
Clouds, Mist, Rain and Greenery

88-93

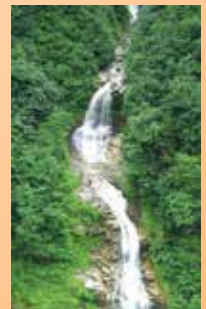
NE OKUYALIM?

94-95

BULMACA

96-106

HABERLER



***Türkiye'yi**
yeniden keşfedin...*



NBK
Touristic

www.nbk-touristic.com

BİZDEN...

*Sevgili meslektaşlar,
değerli okuyucular,*



Beş yılını dolduran ARO Dergi ye yeni ve daha bilimsel bir içerik kazandırma kararından sonra hazırlık süreci düşündüğümüzden daha çok zaman aldı. Çünkü dergimizin amacı biz rehberlerin sesi olacak ve mesleğimizin tanınmasına katkı koyacaksa revize edilmesi gerektiği kanaatine vardık. Bu sayının gecikmesinden dolayı sabırsızlanan okuyucularımızın da affına sığınarak dergi çıkarmanın maddi ve manevi boyutunu da göz ardı etmemelerini rica ederim.

2015 yılının sonuna yaklaştığımız bu günlerde turizm sektörünün en çok konuştuğu ve tartıştığı konu elbette 2016 sezonu ile ilgili öngörüler. Ülkemizi ve Dünyayı şoke eden acımasız terör saldırıları doğal olarak seyahat sektörünü daha derinden etkiliyor. Türkiye için, 30 milyar dolarlık geliri ve yaklaşık 2 milyon çalışanı ile, hayati önem taşıyor. Bu nedenle de insanlar gelecek sezonla ilgili kaygılarından bir an önce kurtulmak istiyorlar. Peki nasıl?

Türk turizmi son 30 yılda bir çok kriz yaşadı ve en az zararla üstesinden gelmeyi öğrendi. Ama bu defa durum biraz daha farklı görünüyor ve ivedilikle harekete geçilmezse oluşacak zararın telafisi zor olacak. Yeni kurulan hükümetin yeni Kültür ve Turizm Bakanı zaman kaybetmeksizin sektör temsilcileri ile bir araya gelip, önümüzdeki yıl ile ilgili bir eylem planı hazırlamalı, hatta bir “kriz masası” oluşturmalı. Seçim yılı olan 2015 te maalesef sektörün so-

runları ve talepleri yeterince ele alınmadığı için %20-25 kayıpla kapatıyoruz. Hemen acilen bir strateji belirlenmezse 2016 yılını daha büyük bir kayıpla kapatacağız ve bir çok donanımlı ve tecrübeli profesyonel de sektör değiştirmeye yönelecektir. Turizm, bu sektörde çalışan insanların yalnızca hayatlarını kazanmak için seçtikleri bir sektör değildir. En önemli unsur, ülkemize gelen yabancı misafirlere ülkemizi sevdirmeye arzudur, onların bu ülkeden mutlu ayrılmaları, o insanları aynı zamanda Türkiye'nin bir elçisi haline getirmesidir.

Uluslararası başarıları ile belki de Dünyanın en profesyonellerini barındıran sektörün daha fazla zarar görmemesi için harekete geçilmeli. Tabii Nisan ayında açılacak olan EXPO 2016 yı ve Antalya için önemini hatırlatarak, Antalya'nın yetkililerden tanıtım konusunda daha kararlı ve etkili adımlar atılmasını beklediğini vurgulamak isterim.

Daha huzurlu, barış dolu ve kaygısız günler dileği ile

ARO Yönetim Kurulu Başkanı
Hasan UYSAL



KPSS

Cenap Düzgün

Eğitim Kurumları



KPSS - DGS
MERKEZ (Antalya) Tel: 244 36 26



KPSS
SERİK ŞUBE Tel: 722 8 555



Etüt Merkezi
Serik Şube Tel: 712 61 61



Temel Liseler
Serik Şube Tel: (0242) 722 0 165



Temel Liseler
MURATPAŞA ŞUBE Tel: 2 44 33 77

“Temel Liseler Eğitim Sektörünün yüz akı olacak”

Eğitimde Kalite, Keyfiyet Değil;
ZORUNLULUKTUR



www.cenapduzgun.com.tr

DERGİ'YE ÖN SÖZ...



Dergiler, kurumların ve ait oldukları toplulukların kimliklerini yansıtan yayınlardır. Dergi içinde yer alan yazılar ve makaleler o topluluğun kültürel seviyesini gösterir. Bu nedenle önemlidirler. Okuyucu eline aldığı bir dergide yer alan yazılardan o kurumun veya topluluğun ne denli ciddi olup olmadığını anlar, değerlendirmesini yapar.

Biz rehberler Lisans ve lisansüstü eğitime sahibiz. Kültür ve Turizm Bakanlığı indinde Türkiye'yi temsil edebilme yeteneğinde kültürlü kişiler olarak tanımlanıyoruz. Bu nedenle, Bana ARO derginin editörlüğünü yapmam teklif edildiğinde, kurumumuza yaraşır, içinde gerçekten bilimsel yazılar olan bir dergi çıkarıp çıkaramayacağımızı düşündüm. Çevremdeki tanıdığım bilim insanları ile görüştüm. Bazıları derginizi bir çıkarın görelim ona göre yazı verip veremeyeceğimi söylerim derken, bazıları biraz da bana olan güvenleri ile hemen yazı verebileceklerini belirttiler ve verdiler. Burada kendilerine teşekkür ediyorum.

Bundan böyle ARO Dergi hepimizi aydınlatıcı bilgiler içeren, Antalya rehberlerine yakışan bir kültür dergisi olarak yayınına devam edecektir.

Saygılarımla.

Ö. Selçuk Gür

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN ÇÖKÜŞ SÜRECİNDE VATANSIZ KALMIŞ ANIT ESERLER

MONUMENTS LEFT STATELESS DURING THE COLLAPSE PROCESS OF THE OTTOMAN EMPIRE



Res. 1 / Fig. 1

// Prof. Dr. Gül IŞIN

The issue of the return of the monuments which have been displaced from their cultural context with arbitrary treatments to their own land is in the focus of the discussions which seem to be a vicious circle particularly in the last 20 years. In this context, the friezes and metopes of the glorious Parthenon temple of the Athens Acropolis or the "Elgin Marbles" with their commonly known name, which have been taken from the Ottoman lands between the years 1801-1812 with an official permission which is controversial and which the British authorities could never prove, create the most striking example (Fig. 1). Even though it is claimed that Lord Elgin, the British ambassador in the lands of

Kültürel bağlamlarından keyfi uygulamalarla yerlerinden edilmiş anıt eserlerin kendi topraklarına iadesi meselesi özellikle son 20 senedir bir kısır döngü gibi görünen tartışmaların odağındadır. Bu bağlamda 1801-1812 yılları arasında tartışmalı ve İngiliz otoritelerinin hiçbir zaman ispat edemedikleri bir resmi izinle Osmanlı toprağından götürülen, Atina Akropolisi'nin görkemli Parthenon tapınağı friz ve metopları ya da yaygın bilinen ismiyle "Elgin Mermerleri" en çarpıcı örneğı oluşturur (Res. 1). Osmanlı topraklarında görevli İngiliz büyük elçisi Lord Elgin'in Sultan III. Selim'den bir izin aldığı iddia edilse de, eserlerin Londra'ya taşınması sürecinde görevdeki Sultan 2. Mahmut'tur. Yunanistan, 1832 yılında bağımsızlığını ilan ettiği tarihten bu yana "Elgin Mermerlerinin" iadesi için uluslar arası yardım çağrıları yapmaktadır. AB üyesi bir ülke olmasına rağmen bu çağrılar Britanya Müzesi (British Museum) yetkililerince alaycı ifadelerle geri çevrilmektedir. Öyle ki; son dönemde olanca görkemiyle açılışı yapı-



Res. 3 / Fig. 3



Res. 2 / Fig. 2

the Ottoman Empire, received a permit from Sultan Selim III, the ruler was Sultan Mahmoud II during the period of the transportation of the works. Greece has been making calls for international aid for the return of the "Elgin Marbles" since it declared its independence in 1832. Although it is an EU member country, these calls are rejected by the authorities of the BRITish Museum with sarcastic expressions. It is such that; while the areas, in which these works will be placed in the event of their return, are either left empty or exhibited with their photos in the New Acropolis Museum opened with utmost glory recently, the authorities of the British Museum prefer to ignore this situation.

As in the example of "Elgin Marbles," the monuments, which have been excavated/taken/stolen/looted from the imperial lands with an increasing acceleration from especially the beginning of the 19th century during the collapse period of the Ottoman Empire, have formed the building blocks of enabling the establishment of the museums which are evaluated within the concept of "Encyclopedic Museum" in modern times. There are also the statues within the collection of Louvre Museum among these works, which belonged to the Ottoman lands at the time they were taken, but the names of which do not mention as they are not on our own land today, and each one of which is as famous as "Mona Lisa." Among them two very famous works are worth remembering. One of them is "Samothrace Nike" (the work was taken to the Louvre Museum in 1884, the island was under the Semendirek Ottoman control until the



İstanbul Yeni Akropolis Müzesi'nde bu eserlerin geri dönmesi halinde yerlerine yerleştirilecek alanlar ya boş bırakılarak ya da fotoğraflarıyla sergilenmekteyken, "British Museum" yetkilileri bu durumu görmezden gelmeyi yeğlemektedir.

"Elgin Mermerleri" örneğinde olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş sürecinde özellikle 19.yüzyılın başından itibaren giderek artan bir ivmeyle imparatorluk topraklarından çıkarılan/götürülen/çalınan/yağmalanan/ anıt eserler modern zamanlarda "Ansiklopedik Müze" kavramı içinde değerlendirilen müzelerin kurulmalarını sağlayan yapı taşlarını oluşturmuşlardır. Götürüldükleri tarihte Osmanlı toprağına ait olan; ancak bugün kendi topraklarımızda olmadığı için adlarını anmadığımız her biri bir "Mona Lisa" tanınırlığında olan bu eserler arasında Louvre Müzesi koleksiyonu içinde yer alan heykeller de bulunmaktadır. Bunlar arasında çok ünlü iki eseri hatırlamakta yarar vardır. Biri "Samothrake Nikesi" (Eser 1884 de Louvre müzesine götürüldü, ada 24 Temmuz 1923 Lozan anlaşmasına kadar Semendirek Osmanlı kontrolündeydi) (Res. 2), diğeri "Milo Venüsü"dür (eser 1820'de Louvre müzesine götürüldü, Melos adası 1830'a kadar Osmanlı kontrolündeydi) (Res. 3).

Lausanne Treaty on July 24th, 1923) (Fig. 2), and the other one is "Venus de Milo" (the work was taken to the Louvre Museum in 1820, the Melos Island was under the Ottoman control until 1830) (Fig. 3).

When the history and stories of the establishment of Encyclopedic Museums are considered, it can be understood that the relentless competition especially among France, Britain, Germany and the United States speeded up the gathering of works to fill these museums. Undoubtedly, the creator of this competition was France under the direction of Napoleon. Because Napoleon turned a part of the Louvre Palace into a museum with the name of "Napoleon Museum" primarily after overthrowing Louis XVI in 1792, and carried numerous works from the Italian lands he invaded in 1796 to Louvre to enrich the museum's collection. Vatican is the place which experienced this plundering most brutally; however, Italy was able to get back the other works which were displaced, including the Venice Horses of San Marco and the Vatican works, from France after the defeat of Waterloo in 1815. The effort to show the "New France" as the guardian of the historic Roman Empire lies under the ambition and rush of owning these important works of the antiquity under the leadership of

“Britanya Krallığı’nın ve Müzesi’nin Parthenon eserleriyle yetineceği düşünülemezdi. Bu süreçte Osmanlı sultanlarıyla ilişkide yine büyükelçiler önemli roller üstlendi.”

Ansiklopedik Müzelerin kuruluş tarih ve öykülerine bakıldığında özellikle Fransa, İngiltere, Almanya ve Amerika arasındaki amansız rekabetin bu müzeleri dolduracak eserlerin toplanmasına büyük bir hız kazandırdığı anlaşılar. Bu rekabetin yaratıcısı ise kuşkusuz Napolyon yönetimindeki Fransa’dır. Zira Napolyon 1792 yılında 16. Louis’yi devirdikten sonra öncelikle Louvre Sarayı’nın bir kısmını “Müze Napolyon” adıyla bir müzeye dönüştürmüş, müze koleksiyonunun zenginleştirilmesi için de 1796’da istila ettiği İtalya topraklarından sayısız eseri Louvre’a taşımıştır. Vatikan bu talanı en acımasızca yaşayan yerdir; ancak Napolyon’un 1815 Waterloo yenilgisi ardından İtalya, Venedik San Marco Atları ile Vatikan eserleri dâhil yerlerinden edilen diğer eserleri Fransa’dan geri alabilmiştir. Antikitenin bu önemli eserlerine sahip olma ihtiras ve telaşının ardında Napolyon önderliğindeki “Yeni Fransa”yı tarihi Roma İmparatorluğu’nun vasisi olarak gösterme gayreti yatmaktadır; tıpkı Klasik Yunan uygarlığının vasisi olarak kendi kendini tayin eden Roma İmparatorluğu gibi.

Napolyon’un İtalya’dan sonraki askeri hedefi bilindiği gibi Mısır’dı. Britanya’nın Hindistan’a ulaşan ticaret rotasına darbe indirmek maksadıyla Napolyon önderliğindeki Fransa 1797’de Mısır’a sefer düzenlendi. Sultan 3. Selim’in Britanya ve Rusya ile yaptığı



Napoleon; just like the Roman Empire which self-appointed as the guardian of the classical Greek civilization.

As is known, Napoleon’s next military target after Italy was Egypt. France made an expedition to Egypt in the leadership of Napoleon in 1797 in order to deal a blow to the trade route of Britain reaching India. The Egyptian expedition, which was a failed attempt in



Res. 6 / Fig. 6



Res. 7 / Fig. 7



Res. 8 / Fig. 8



Res. 9 / Fig. 9

işbirliği ile askeri anlamda başarısız bir girişim olan Mısır seferi, arkeoloji, tarih ve bilim adına yeni ufuklar açan bir sefer oldu. Napolyon bu seferde askerlerinin yanına 167 kişiden oluşan bilim ve sanat adamlarından kurulu bir heyeti de almıştı. Bilim adamlarının beraberinde 287 ciltten oluşan bir kütüphane ile Fransızca, Arapça ve Yunanca baskı yapabilen iki tane de matbaa makinesi mevcuttu . Fransız araştırmacılar bu süreçte bugün hala Mısır için önemli ansiklopedik bir çalışma sayılan 21 ciltlik “Description de l’Égypt”i hazırladılar.

Esas itibariyle Fransa’da gözlenen “antik dünyanın varisi” olma zihniyeti kısmen İngiltere’de, kısmen Almanya’da, kısmen de “Yeni Dünya”da antik çağ eserlerine artan ilgiyle birlikte daha da baskın bir şekilde kendini göstermeye başlayacaktır. Zaman içinde bu devletler ya antik sanat eserlerinin birer hamisi olarak ortaya çıkacaklar, ya da bu eserlere sahip olmak için gerekli olan incelikli zevk ve birikime yalnızca kendi milletlerinin haiz olduğu iddiasını dile getireceklerdir.

terms of military with the cooperation of Sultan Selim III together with Britain and Russia, was an expedition which opened new horizons in the name of archaeology, history and science. Napoleon had taken along also a delegation consisting of 167 scientists and artists besides his soldiers in this expedition. The scientists had a library consisting of 287 volumes and two printing machines capable of printing in French, Arabic and Greek along with them. The French researchers prepared the 21-volume “Description de l’Egypt” in this process which is still considered today as an important encyclopedic work for Egypt.

The mentality to be the “heir of the ancient world,” which was essentially observed in France, would begin to manifest itself partly in Britain, partly in Germany, and partly in the “New World” in an even more dominant manner with the increasing interest in the works of the ancient times. Over time, these states would either emerge as the patron of the works of the ancient times or raise the argument that only their own nations have the refined taste and knowledge that is required to own these works.

Emperyalizmin doludizgin yol aldığı bu süreçte Osmanlı İmparatorluğu da Avrupa'nın "Hasta Adamı" ilan edilmiş, büyük çöküş sürecinin içine sürüklenmiştir. Ne yazık ki, topraklarındaki antik çağ eserleri "Hasta Adam"ın başındaki sultanların öncelikli meseleleri değildir. Mısır seferi ardından Mısır koleksiyonu ile istisnai bir yer edinen Louvre, zaman içinde Osmanlı toprağı sayılan Ege adaları ve Kıta Yunanistan'dan da, yukarıda adı geçen Samothrake Nikesi ya da Milo Venüsü gibi önemli eserleri bünyesine almış, ardından önce 1850-1880 arası Yunanistan'da, Tanagra'dan, sonra 1870-1880 arası da batı Anadolu'da Myrina'dan binlerce pişmiş toprak minyatür heykelcik müze koleksiyonuna dâhil etmiştir.

Mısır eserleriyle benzersiz bir "açılım" yapan Louvre örneğiyle Britanya Müzesi, Pergamon Müzesi gibi kurulmuş ve kurulmakta olan müzeler de, Yunan-Roma eserleri bakımından zayıf olan koleksiyonlarını geliştirebilmek adına, zayıf düşmüş Osmanlı'nın toprağında eşsiz bir fırsat yakalamış oluyordular. Öncelikle İngilizler tarafından Osmanlı büyük elçisi Lord Elgin (1799-1803) ile Osmanlı kontrolündeki Atina keşfedildi. Klasik Çağın en önemli eseri sayılan Parthenon Tapınağı kabartmalarını 11 yıllık bir uğraş sonunda hiçbir zaman kanıtlanmamış bir anlaşma ile Londra'ya götürüp Britanya Müzesi koleksiyonuna katıldı. Böylece Louvre'daki Mısır koleksiyonuna karşı, Klasik Çağ Atina'sının eserleri antikite toplayıcılığı rekabetinde ön plana çıkıyordu.

Britanya Krallığı'nın ve Müzesi'nin Parthenon eserleriyle yetineceği düşünülemezdi. Bu süreçte Osmanlı sultanlarıyla ilişkide yine büyükelçiler önemli roller üstlendi. Örneğin, Lykia'daki eserleri tetkik etmek maksatlı Charles Fellows başkanlığındaki İngiliz heyetinin bölgeye gönderilmesine Sultan Abdülmecit ile Lord Ponsoby görüşmelerinin imkân tanıdığı bilinmektedir. Charles Fellows başkanlığındaki araştırma heyeti Lykia bölgesinde Tlos, Patara gibi 12 ayrı antik kenti de incelemekle birlikte esas itibarıyla 1841 yılından itibaren Ksanthos'da kazı ve araştırmalarını yoğunlaştırır. Bu gayretin en önemli gerekçesi Lykia topraklarında "Parthenon Klasığı" ile eş değerde nitelikli işçilik sunan Lykia'nın özgün mezar mimarisidir.

Çok da uzun sürmeyen ön araştırmalar sonunda Ksanthos beklenen sansasyonu sağlayacak eserleri Fellows'un heyetine sunmaya başlar. Bunlar arasında MÖ 400 yıllarında hüküm sürmüş Ksanthos Bey'i Arbinas'ın mezarı en önemli yeri tutar. Bu mezar bulunduğu günden buyana "Nereidler Anıtı" adıyla anılan İon düzenli tapınak biçimli anıttır (Res. 4-5). Eser yapı taşları, mimari süslemeleri ve heykelleriyle

In this process in which imperialism rode at full speed, the Ottoman Empire was declared to be the "Sick Man" of Europe, and was dragged into the great collapse process. Unfortunately, the ancient monuments on the territories of the sultans ruling the "Sick Man" were not their primary matter. Louvre, which acquired an exceptional place with the Egyptian collection after the Egyptian expedition, has included over time the important works such as the aforementioned Samothrace Nike or the Venus de Milo in the Aegean islands and the mainland of Greece which were considered to be Ottoman lands, and then included thousands of miniature terracotta figurines first from Tanagram in Greece between 1850-1880, and then from Myrina in Western Anatolia between 1870-1880 in the museum collection.

With the example of Louvre, which made a unique "expansion" with the Egyptian artifacts, the museums, which were established or were being established such as the British Museum, Pergamon Museum, had obtained a unique opportunity in the land of the weakened Ottoman Empire to improve their collections which were poor in terms of the Greek-Roman artefacts. First, Athens under the Ottoman control was discovered by the British with Lord Elgin, the British ambassador in the Ottoman Empire (1799-1803). The reliefs of the Parthenon Temple, which is considered the most important work of the Classical Period, were taken to London at the end of an 11-year effort with an agreement which was never proven, and included in the collection of the British Museum. Thus, the works of Athens of the Classical Age came to the fore in antiquity-collecting competition as against the Egyptian collection at the Louvre.

It was unimaginable that the British Kingdom and Museum would be content with the Parthenon Museum artifacts. In this process, the ambassadors again played an important role in the relationships with the Ottoman sultans. For example, it is known that the negotiations between Sultan Abdülmecid and Lord Ponsoby facilitated the sending of the British delegation headed by Charles Fellows in order to inspect the artifacts in Lycia. Although the research delegation headed by Charles Fellows examined 12 separate ancient cities such as Tlos and Patara, it concentrates its excavations and researches mainly in Xanthos from 1841. The most important reason of this effort is the original tomb architecture of Lycia which offers qualified craftsmanship equivalent to the "Classical Parthenon" in the Lycian lands.

At the end of the preliminary researches which did not last long, Xanthos started to present the artifacts which provided the expected sensation to Fellows' dele-

Res. 10 / Fig. 10



birlikte bulunduğu yerden sökülerek, sandıklarla Eşen Çayı'nın ağzına yanaşan gemiye yüklenir ve Londra'nın yolunu tutar. Ksanthos'un bereketi "Nereidler"-le sınırlı değildir; aynı gemide Erken Klasik Dönem Lykia karakteristiği dikme biçimli mezarlarından en iyi korunmuşu bir başka Ksanthos Beyi olan Kybernis'in mezarı, diğer adıyla "Harpy Anıtı" da yer almaktadır (Res. 6). Anıtın kireçtaşı olan dikmesi yerinde bırakılmışken kabartmalı mermer plakaları yerinden sökülmüştür. 100 yıldan daha fazla bir zaman sonra 1950'li yıllarda bu mermer plakaların kopyaları Britanya Müzesi yetkililerince Ksanthos'a gönderilecek ve sergilenmek üzere orijinal dikmenin üzerine yerleştirilecektir.

Ksanthos'la özdeş olarak anılan bu iki eserden başka yine Ksanthos mezarları arasından seçilmiş iki anıtsal lahit de Fellows'un Britanya Müzesi koleksiyonu için seçtiği eserler arasındadır. Bunlardan biri üzerinde mezar sahibinin kabartmaları ve Lykçe yazıtlı adının da bulunduğu MÖ 370 yıllarına tarihlenen Payava Lahdi'dir (Res. 7). Orijinal yerindeki yüksekliği 7, 85 metreyi bulan çok iyi durumda korunmuş olan lahit, hem Lykia mezar mimarisini en iyi yansıtan özgün örneklerden biridir, hem de yazıtlı mezar sahibinin kimliği hakkında bilgiler sunmaktadır. Daha az tanınan ancak nitelik olarak Payava Lahdi'nden aşağı kalmayan diğer eser ise Merehi Lahdi'dir. Sıralanan bu örnekler göre daha da az tanınan ve aynı süreçte Britanya Müzesi'nin yolunu tutmuş diğer önemli eserler Ksanthos Akropolis'indeki konumlarıyla yine yönetici sınıfına ait olduğu düşünülen F, G, H mezar anıtlarına ait kabartmalı bloklardır (Res. 8-9).

Bugün yukarıda sıralanan tüm bu anıtların yerinde korunmuşluğu varsayıldığında Lykia'daki Klasik Dönem mezar mimarisi ve sanatının eşsiz görkemi

gation. Among them, the tomb of Arbinas, the Principal of Xanthos who ruled during the 400s B. C., holds the most important place. This tomb is a temple-shaped monument in Ionic layout which has been referred to as "Nereid Monument" since it was discovered (Fig. 4-5). The work was removed from its location with its building blocks, architectural ornaments and sculptures, loaded on a ship which berthed at the opening of the Eşen Brook in boxes, and taken to London. The abundance of Xanthos was not limited to the "Nereids"; the tomb of Kybernis, another Principal of Xanthos, which was the best preserved pillar-shaped tomb characteristic of the Early Classical Period Lycia, also known as the "Harpy Monument" was also on the same ship (Fig. 6). While the limestone pillar of the monument was left in place, the marble plaques with reliefs were dismantled. The copies of these marble plaques were sent to Xanthos by the authorities of the British Museum in the 1950s, after more than 100 years, and placed on the original pillar to be exhibited.

Apart from these two works referred to as identical to Xanthos, two monumental sarcophagi selected

Res. 11 / Fig. 11



Res. 12 / Fig. 12



karşısında büyülenmemek olanaksızdır. Ne yazık ki onlar, yıllar önce Halikarnas Balıkcısı'nın Britanya Müzesi'ne yazdığı mektupta olduğu gibi "Akdeniz'in mavi göğünün altında" olmak yerine, kendi kültürel ve coğrafi kontekstlerinden çok uzakta ziyaretçilerine kendilerini doğru anlatabilme gayreti içine düşmüşlerdir.

İngiliz heyetinin Londra'ya eser kazandırma maksatlı araştırmalarında Lykia ile birlikte izin almak istediği ikinci önemli nokta Halikarnassos'du. Ancak, Ksanthos izinlerini zorlaştırmamak adına Halikarnassos girişimi daha sonraya bırakılmıştı. Sonuç olarak 1846 yılında Lord Stratford de Redcliffe'in (Stratford Canning) Sultan Abdülmecit'ten Bodrum'da bir çalışma yapmak için izni zor da olsa elde ettiği söylenir. Bu izin elde edilmeden önceki süreçte Fellows'un anılarında Halikarnassos ile ilgili ilginç anekdotlara yer verilmiştir: "İngiliz bir seyyah topluluğunun, İstanbul'dan 'kalenin etrafında dolaşmak' ibaresi içeren resmi bir izin aldığı aktarılır. Ne var ki, Kale'nin Valisi kendilerini tipik bir doğu misafirperverliği ile mükemmelen ağırlayıp, kendisine sunulan izin belgesinin içeriğine tamamiyle sadık kalarak kalenin etrafında gezinebileceklerini, ancak içine asla giremeyeceklerini belirtmiştir. Bu hadise İngiliz seyyahları aşağılayan bir fıkraya dönüşmüştü. Bu hadise anlatılıp, önceden ikaz edilen bazı Fransız beyefendiler daha temkinli davranarak, yetkililerden kalenin içinde ve dışında keyiflerince inceleme yapabileceklerine dair bir izin temin etmişler. Vali Bey onlara da pek kibar muamele etmiş ancak aldıkları izinde "kaleye girebilir" ifadesi varsa da, kaleden çıkabileceklerine dair bir cümle olmadığına dikkatlerini çekmiştir."

MÖ 2. yüzyılda yaşamış Saydalı Antipatros'un kaleminden tanınan ve MS 6. yüzyıla kadar "Dünyanın yedi harikası" listesinde kalan Halikarnassos Satrapı Mausolos'un Anıtmezarı (Res. 10) 1846 yılı itibarıyla Charles Thomas Newton'ın başında bulunduğu bir heyetle Londra yolculuğuna çıkmak üzere kaza ve kürekle buluşur. Yapımı Satrap Mausolos tarafından

among the Xanthos tombs are also among the works Fellows selected for the collection of British Museum. One of them is the Payava Sarcophagus, the name of which is known due to the reliefs on it belonging to the owner of the tomb and its Lycian inscription, dated to the 370s B. C. (Fig. 7). This sarcophagus, the height of which is about 7.85 meters in its original place, both is one of the unique examples which best reflects the Lycian tomb architecture, and provides information on the identity of the owner of the tomb with its inscription. And the other work, which is less known but is no less than the Payava Sarcophagus in quality, is the Merehi Sarcophagus. The other important works, which are less known than these listed examples and which have also been taken to the British Museum in the same process, are the blocks with reliefs belonging to the F, G, H monumental tombs which are again thought to be belonging to the ruling class with their positions in the Xanthos Acropolis (Fig. 8-9).



Res. 13 / Fig. 13

Today, when it is presumed that all those monuments listed above were preserved on site, it is impossible to be captivated in the face of the unique splendor of the Classical Period tomb architecture and art in Lycia. Unfortunately, they have fallen into the effort to be able to express themselves correctly to their visitors far away from their own cultural and geographical context instead of being "under the Mediterranean blue sky" as in the letter The Fisherman of Halicarnassus wrote to the British Museum years ago.

The second important point that the British delegation wanted to take permission for its researches to give works to London together with Lycia was Halicarnassus. However, the Halicarnassus attempt was left until later so as not to make the permissions for Xanthos more difficult. As a result, it is said that Lord Stratford de Redcliffe (Stratford Canning) received the permission from Sultan Abdülmecid to make a study in Bodrum in 1846, though not so easily. In the process previous to obtaining this permission, interesting anecdotes have been included related to Halicarnassus in Fellows' memoirs: "It is told that a group of British travelers got an official permission from Istanbul to 'wander around the castle.' However, the Governor of the Castle entertained



başlatılan anıtmezar, Prieneli ünlü mimar Pytheos tarafından tasarlanmış, dönemin ünlü heykeltıraşları Leochares, Bryaksis, Skopas ve Timotheos projede yer almıştır. Mausolus'un ölümünün ardından anıt karısı Artemisia tarafından MÖ 4. yüzyılın ortalarına doğru tamamlanmıştır. Mausoleion kalıntılarını paketlemek üzere gelmiş Newton'un başında bulunduğu İngiliz heyeti öncelikle St. Jean Şövalyeleri tarafından 15. yüzyılda inşa edilmiş Bodrum Kalesini inceler. Kale inşaatında sırasında kuzeydeki Halikarnassos Mausolesi yıkıntılarından seçilerek bezeme amaçlı kullanılmış olan kabartmalı bloklar duvardan sökülür, yerlerine düz basit bloklar yerleştirilir (Res. 11). Ardından kuzeydeki anıtmezarın yıkıntılarının olduğu alanda kazılar başlar. Yaklaşık üç yıl süren çalışmalar sonunda bugün Britanya Müzesi'nin en seçkin eserleri arasında yer alan Mausolos ve eşi Artemisia'ya ait heykellerin yanı sıra anıtmezarın bulunabilen bütün kabartmaları gemiye yüklenir (Res. 12).

İngilizler Lykia ve Karia bereketiyle tanışmalarından sonra 1863 yılından itibaren 11 yıl süren John Tuttle Wood başkanlığında İonia'nın incisi Ephesos çalışmalarına başlar. Wood, Kraliçe'ye hitaben kaleme aldığı kitabındaki 1876 tarihli önsözde Britanya Müzesi yetkililerine şükranlarını sunarken, kimi zaman yerel otorite diye andıkları, Osmanlı Hükümeti'nin bahsi bile geçmemektedir. Öte yandan Türk çeteciler diye bir bölümü kitabına almayı da ihmal etmemiştir. Sonuç olarak özellikle Arkaik Artemis tapınağında yoğunlaşan çalışmalar bütün kentte sürdürülmüş ve

them perfectly with the typical eastern hospitality, and told them that they could wander around the castle as being completely faithful to the permit presented to him, but they could never enter it. This event had turned into a joke insulting the British travelers. Some French gentlemen, to whom this event was told and were warned in advance, were more cautious and obtained a permit from the authorities regarding that they could make investigations inside and outside of the castle as they liked. The Governor also treated them very politely, but attracted their attention that although there was the expression that 'they could enter the castle' in the permit they received, there was no sentence regarding that they could get out of the castle."

The Mausoleum of the Halicarnassus Satrapi Mausolus (Fig. 10), which is known by the writings of the Sidonian Antipatros who lived in the 2nd century B. C. and remained on the list of "The World's Seven Wonders" until the 6th century A. D., met digging and shoveling to get on a trip to London with a delegation headed by Charles Thomas Newton by the year 1846. The mausoleum, the construction of which was started by the Satrapi Mausolus, was designed by Pytheos, the famous Prienian architect, and Leochares, Bryaksis, Scopas and Timotheos, the famous sculptors of the period, took part in the project. After Mausolus' death, the monument was completed by his wife Artemisia towards the middle of the 4th century B. C. The British delegation headed by Newton, which came to pack the remains of the mausoleum, first inspected the Bodrum Castle which was



irili ufaklı yüzlerce eser Britanya müzesi koleksiyonuna dâhil edilmiştir.

Yukarıda kronolojik olarak genel hatlarıyla 18. yüzyıl sonundan 19 yüzyıl boyunca örneklenen Britanya Müzesi bağlamındaki gelişmeler sonunda, ortaya çıkan görüntü Fransa'nın Mısır "açılımının" ardından Britanya'nın gerçekleştirmiş olduğu Klasik Çağ "açılımıdır". Süreç Atina Akropolisi ile başlamış Lykia mezar mimarisi, Halikarnassos Mausoleumu, nihayet Ephesos ve Artemision ile devam etmiştir. Ancak; Avrupa'da müzecilik ve sanat hamiliği üzerine ciddi rekabetin sürdüğü bu arenada elbette ki Almanya unutulmamalıdır.

1864-65 yılları Sultan Abdülaziz'in girişimleriyle Anadolu topraklarına Alman mühendisliği ile döşenecek tren yolu projesinin tetkikleri için Carl Humann'ın İzmir-Bergama civarında gerçekleştirdiği araştırma gezilerinin yapıldığı yıllardır. Demir yolu mühendisi olmakla beraber arkeolojiye olan merakı ile tanınan Humann, örneğin 1862'de halen Osmanlı yönetiminde "muhtariyet" statüsündeki Samos Adası'nda Almanlar tarafından yönetilen Heraion kazılarına katılmıştır (Samos-Sisam Adası 1913 Balkan savaşı ardından Yunanistan'a bağlanmıştır). Elbette ki Samos bulun-tuları da Berlin'e gönderilmiştir; Arkaik Dönem Samos Koresi içlerinde belki de en iyi tanınanıdır (Res.13). Humann çok iyi bilindiği gibi batı Anadolu'daki tetkikleri sırasında tren yolunun geçirilmeyeceği aşikar olan Pergamon Akropolisi'ne kadar ulaşır. Burada görmüş

built by the St. Jean Knights in the 15th century. The blocks with reliefs, which were selected among the ruins of the Halicarnassus Mausoleum in the North during the construction of the castle, were removed from the wall, and simple plain blocks were put in their places (Fig. 11). And then, excavations started in the area where the ruins of the mausoleum in the North were. At the end of the works which lasted about three years, the statues belonging to Mausolus and his wife Artemisia, which are among the most prominent artifacts of the British Museum today, as well as all reliefs of the mausoleum that could be found were loaded aboard (Fig. 12).

After meeting the abundance of Lycia and Caria, the British started the works of Ephesus, the pearl of Ionia, headed by John Tuttle Wood for 11 years from 1863. While Wood expressed his gratitude to the authorities of the British Museum in the foreword of the book he penned in 1876 addressing the Queen, the Ottoman Government, which he referred to as the local authority from time to time, was not even mentioned. On the other hand, he did not forget to include a chapter as Turkish rebels in his book. As a result, the works, which were especially concentrated on the Archaic Artemis temple, were carried out in the whole city, and small and big hundreds of works were included in the British Museum collection.

The image resulting at the end of the developments in the context of the British Museum, which have been outlined above chronologically from the end of the 18th



olduğu mermer kabartmalarla büyülenmiş olduğunu düşünebiliriz. Belki de hayalinde kendini yeni bir Lord Elgin olarak canlandırmış da olabilir. Yapmış olduğu ilk gözlemler sonunda meraklı olduğu tarih ve arkeoloji alanında buluntularla ilgili doğru değerlendirmeler yapmış olabilir; ancak o kendi gözlemleriyle yetinmeyip Berlin’de 1830 yılında Neo-Klasik gelenekte Prusya kralı III. Wilhem tarafından yaptırılmış Prusya Kraliyet Müzesi yetkililerine danışmak üzere seçmiş olduğu bir kaç kabartmalı bloğu Berlin’e gönderir. Berlin, ellerine ulaşan eserin İncil’de “Şeytanın Tahtı” olarak anılan görkemli Pergamon Sunağı’na ait parçaları olduğunu anlar (Res. 14). Ancak Prusya’daki siyasi karışıklıklar nedeniyle alana gönderilecek kazı heyetinin oluşturulması ve konu hakkında Osmanlı hükümetiyle anlaşmanın gerçekleşmesi 12 yıl sürer. 1871 yılına gelinmiş Prusya ve diğer küçük Alman devletlerinin birleşmesiyle Alman İmparatorluğu kurulmuştur. Artık ivedilikle “Altes Museum”un kendi görkemine yakışır eserlerle doldurulması gerekmektedir. İşte bu fırsat Pergamon Zeus Sunağı’dır. Diğer sanat hamisi rakip devletlerin elinde olmayan Hellenistik Dönem mimari heykeltıraşlığının şaheseridir.

Pergamon Krallığı kurulduğu günden itibaren kendisini Klasik Dönem’in Atina’sının yeni temsilcisi saymakta ve bu ideolojiye yakışır anıtlarla Pergamon kentini süslemekteydi. Kazanılan Galat savaşlarının anısına zaferlerini yücelten bir anıt inşası fikri de bu dönemin yeni Atina’sına yakışır nitelikte olmalıydı. Böylece Akropolis’deki en görkemli yapının inşası MÖ 2. yüzyıl ortalarına kadar tamamlanmıştı. Sunak

century and during the 19th century, is the Classical Age “expansion” carried out by Britain after the Egyptian “expansion” of France. The process started with the Athens Acropolis, and continued with the Lycian tombs architecture, the Mausoleum of Halicarnassus, and finally Ephesus and Artemision. However, Germany should surely be noted in this arena where a serious competition on museology and patronage of art continued in Europe.

1864-65 were the years in which the research trips were carried out by Carl Humann around Izmir-Bergama for the examinations of the railway project to be laid on the Anatolian lands with the German engineering with Sultan Abdulaziz’s initiative. Humann, who was known for his interest in archaeology as well as being a railroad engineer, participated for example in the Heraion excavations directed by the Germans on the island of Samos which had a status of “autonomy” under Ottoman rule in 1862 (the Samos Island was connected to Greece after the 1913 Balkan War). Surely, the Samos findings were also sent to Berlin; the Archaic Period Samos Coreia is perhaps best known one among them (Fig. 13). As well known, Humann reached the Pergamon Acropolis, from which it was clear that the railway would not pass, during his examinations in Western Anatolia. We could imagine that he was captivated by the marble reliefs he had seen here. He might even have portrayed himself as Lord Elgin in his dreams. He might have made accurate assessments related to the findings in the fields of history and archaeology he was interested in at the end of his first observations; however, he was not satisfied

Olympos tanrılarıyla Gigantlar arasında geçen savaşta Olymposlular'ın zaferini anlatırken Pergamonlular'ın Galatlara karşı kazandığı zafere allegorik bir gönderme yapmaktadır. Sunağın içindeki kutsalında da Pergamon'nun mitolojik kurucu kahramanı Telephos betimlenerek Atina Akropolis'i'nde Atina'nın kurucu kahramanları Kekrops ve Erechtheus'a adanan anıtlara göndermeler yapılmıştır.

1878-1886 yılları arasında sürdürülen kazı çalışmaları sonunda sunağa ait bütün parçalar Berlin'e götürülür. Aslında 1874 Asar-ı Atika Nizamnamesi dikkate alınarak II. Abdülhamit'in Alman İmparatorluğu ile yaptığı anlaşmada anıtın yalnızca üçte birinin götürülmesine izni verilmiştir. Bugün için anlaşılması mümkün olmayan bu izin zamanında da pratikte değiştirilerek anıtın tamamının taşınması gerçekleşmiştir (Res. 15). Öte yandan Almanlar açısından mesele sadece Pergamon Sunağı ile sınırlı kalmamıştır. Aynı süreçte Pergamon Akropolis'i'nde MÖ 2. yüzyıl başına tarihlendirilen Athena tapınağının anıtsal giriş kapısı (Res. 16) ile ondan daha da görkemli ve anıtsal MS 2. yüzyıl tarihli bir başka kapı yapısı "propylon" Miletos agorasından Berlin'e götürülmüştür (Res. 17).

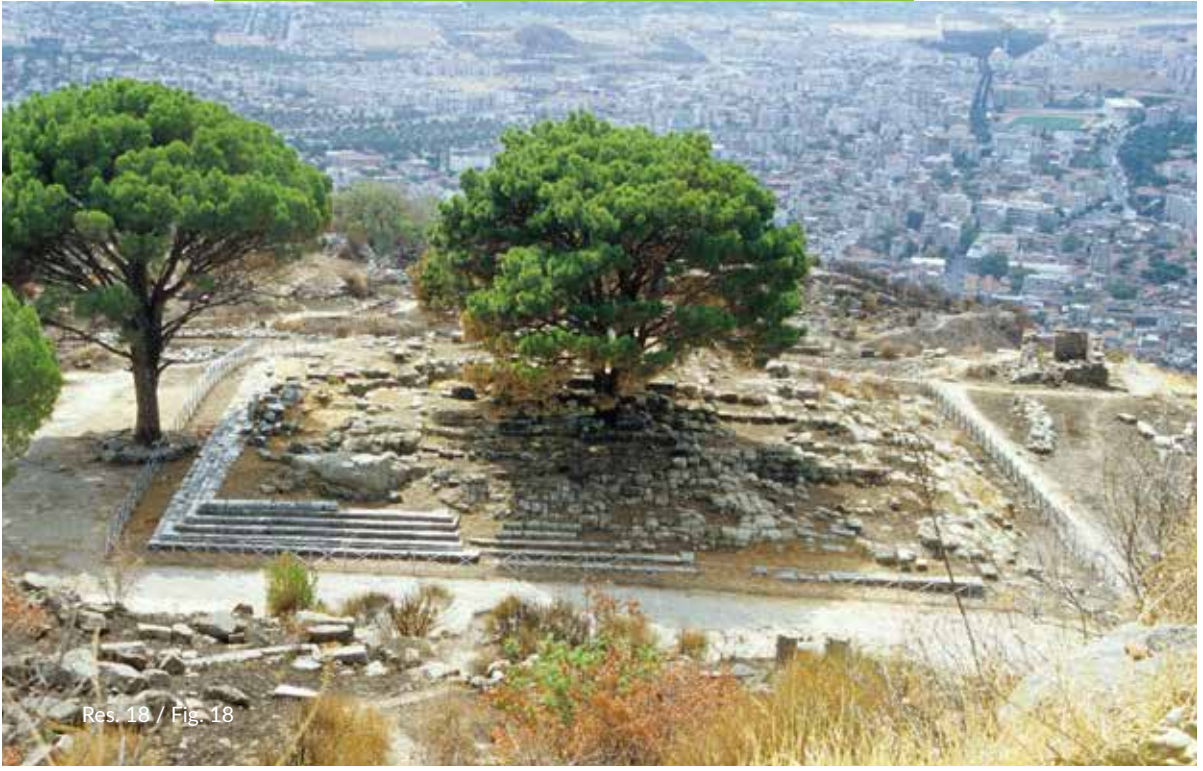


Res. 17 / Fig. 17

with his observations, and sent a block with a few reliefs he had chosen to consult the authorities of the Prussian Royal Museum, which was built by Wilhelm III, the Prussian king in Berlin in 1830, to Berlin. Berlin understood that the work sent to them consisted of pieces which belonged to the magnificent Pergamon Altar referred to as the "Devil's Throne" in the Bible (Fig. 14). However, due to the political unrest in Prussia, it takes 12 years to form the excavation delegation to the site and to make an agreement with the Ottoman government regarding the issue. The year was 1871, and the German Empire was established with the merger of Prussia and other small German states. Now, the "Altes Museum" should urgently be filled with artifacts worthy of its glory. And this opportunity was the Pergamon Altar of Zeus. It was the architectural masterpiece of sculpture of the Hellenistic Period which was not in the hands of the other rival countries which were the patrons of art.

From the day it was established, the Kingdom of Pergamon deemed itself the new representative of the Athens of the Classic Period, and adorned its city with monuments worthy of this ideology. And the idea of building a monument commemorating the glories of the Galatian wars should have been the quality worthy of the Athens of this period. Thus, the construction of the most magnificent structure in the Acropolis was completed until the middle of the 2nd century B. C. While the altar tells the victory of the Olympians in the war between the Olympian gods and the Gigantes, it makes an allegorical referral to the victory gained by the Pergamonians against the Galatians. Also Telephos, the mythological founder hero of Pergamon, was depicted in the inner sanctuary of the altar, and referrals to the monuments dedicated to Cecrops and Erechtheus, the founder heroes of Athens, were made in the Acropolis of Athens.

At the end of the excavations carried out between the years 1878-1886, all pieces of the altar were taken to Berlin. In fact, the permission to take only one third of the monument was given in the agreement Abdul Hamid II made with the German Empire considering the 1874 Regulations of Ancient Monuments. This permission, which cannot be understood today, was changed in practice also at that time, and the whole of the monument was moved (Fig. 15). On the other hand, the issue was not limited only to the Pergamon Altar for the Germans. During the same period, the monumental entranceway of the Athens temple in the Pergamon Acropolis dated to the beginning of the 2nd century B. C. (Fig. 16) and another side gate, the "propylon" which was more majestic and monumental and which was dated to the 2nd century A. D., was taken from the Miletus agora to Berlin (Fig. 17).



Anılan çarpıcı örnekler dışında Osmanlı toprağından çıkarılan ve bu derginin ayrılan sayfalarına sığamayacak sayıda çok eserin bulunduğunu, burada özellikle Klasik, Hellenistik ve Roma Dönemi eserlerine odaklanıldığını belirtmek isterim. Bu noktada görünen o ki, Alman İmpartoluğu şanına ve kurmuş olduğu müzesine yakışacak eserleri bulmuştur. Üstelik bu eserler Louvre ve Britanya müzelerindeki koleksiyondan çok farklıdır. İngilizler Klasik Dönem'in şaheserlerine sahipse, Almanlar'ın da artık Hellenistik Dönem'in şaheseri vardır. Çok geçmeden mevcut müzenin teşhir için yeterli olmayacağını anlayan Alman İmparatorluğu 1910 yılında Pergamon sunağına özel bugün Berlin'de Müzeler Adası'nda yer alan ve Pergamon sunağından esinlenilerek tasarlanmış müzenin inşasına başlar. Birinci dünya savaşında sekteye uğrayan çalışmalar 20 yıl sonra 1930 yılında son bulur. İkinci Dünya savaşı yıllarında özel olarak paketlenerek korumaya alınmaya çalışılan Pergamon eserleri Amerikan ve İngiliz güçlerinin gerçekleştirdiği Berlin bombardımanından az hasarla kurtulur. 1949'da Sovyetler Birliği tarafından kurulan Demokratik Almanya sınırlarında kalan Pergamon eserlerinin bir kısmı, başka birçok sanat eseriyle birlikte, St Petersburg'a götürülmüş 1959 yılında ise Almanya, Pergamon sunağına ait parçaların geri döndürülmesini sağlamıştır. Bugün mimarisi ve heykeltıraşlığı ile ziyaretçisine olabildiğince doğru görsellikte ulaştırılan eserin orijinal temellerinin üstünde ne yazık ki yalnız bir çam ağacından başka bir görsellik bulunmamaktadır (Res. 18) (son zamanlarda bu çamı bile koruyamayacağımız düşüncesinden kendimi alamıyorum).

Apart from the aforementioned striking examples, I would like to note that there are too many works to fit in the devoted pages of this periodical which have been unearthed in the Ottoman lands, and especially the works of the Classical, Hellenistic and Roman periods are focused on here. At this point it appears that the German Empire has found the works worthy of its glory and the museum it established. Moreover, these works are very different than the collections in the Louvre and British museums. If the British have the masterpieces of the Classical Period, now the Germans have the masterpiece of the Hellenistic Period. The German Empire, which understood that the present museum would not be enough for exhibition before long, started the construction of the museum, which is located in the Museum Island in Berlin today and which was designed by the inspiration from the Pergamon altar, special to the Pergamon altar in 1910. The works, which were interrupted by the World War I, ended 20 years later in 1930. The Pergamon works, which were tried to be especially packaged and preserved during the World War II, survived the Berlin bombing performed by the American and British forces with little damage. A part of the Pergamon works, which remained within the borders of the DEMocratic Germany founded by the Soviet Union in 1949, were taken to St. Petersburg together with many other works of art, and Germany provided the return of the pieces belonging to the Pergamon altar in 1959. Unfortunately, today there is no visuality other than a single pine tree on the original basis of the work which is presented to its visitors with as accurate visuality as possible with its architecture and sculpture (Fig. 18) (lately I cannot stop myself from thinking that



Burada ele alınacak topraklarımızdan götürölmüş son anıt eser yukarıda farklı müzelerde sergilenen örneklere göre daha da talihsiz bir örnektir. Fransız, İngiliz, Alman icraatlarından sonra sıra antikite ve sanat eseri hamiliğinde ben de varım diyen Avusturya-Macaristan İmparatorluğuna gelmiştir. İngilizlerin Lykia'dan götürmüş olduğu eserlerin etkisinde kalan Otto Bendorf başkanlığındaki Viyana Klasik Arkeoloji Enstitüsü bölgeye girer. Araştırmalar Sultan II. Adülhamit döneminde alınan bir izinle 1881 yılında gerçekleştirilir. Kaş Finike Karayolun'da Davazlar Köyü'nden 1 km içerideki Gölbaşı mevkiindeki Trysa harabeleri keşfedilir. Trysa tüm Lykia'da olduğu gibi özgün mezar mimarisi ile dikkat çeken kalıntılarla doludur. Avusturya ekibini bunlar içerisinde en çok ilgilendirecek olan cephede 211 metre uzunluğunda kireçtaşı bir friz kuşağı ile bezenmiş, bir temenos (kutsal çevre duvarı) duvarıyla çevrelenmiş mezar anıtı olur. Friz üzerinde ilyada ve Odysseia'dan alıntılanan sahnelerin yanı sıra yerel kahramanlık hikâyelerine gönderme yapan çok canlı anlatımlar yer alır. Trysa Heroon'u adıyla anılan anıt mezara ait 156 adet kabartmalı blok 866 metre yükseklikteki yerleşim kodundan gemilere yüklenmek üzere taşınır (Res. 19-20). Taşınma sırasında anıtın kapısının düşürölüp kırıldığı daha sonra onarıldığı bilinmektedir (Res. 21). Anıt büyük çoğunlukla 1882 yılında Viyana'ya götür-

we will not be able to protect even this pine).

The last monumental work to be considered here which has been taken from our land is a more unfortunate example than the examples exhibited in the aforementioned different museums. After the French, British, German actions, now it was the turn of Austro-Hungarian Empire which denoted its presence in the patronage of antiquity and art works. The Vienna Institute of Classical Archaeology headed by Otto Bendorf, who was under the effect of the works the British had taken from Lycia, entered the region. The researches were carried out with a permission granted during the period of Sultan Abdul Hamid II in 1881. The Trystan ruins located in the Golbasi locality 1 km inside the Davazlar Village on the Kas-Phoenicia Road were discovered. Trysa was full of ruins that drew attention with unique tomb architecture just like in the whole Lycia. The tomb monument, which was adorned with a limestone frieze belt with a length of 211 meters in the facade and which was surrounded by a temenos (sacred surrounding wall), interested the Austrian team the most among them. Scenes quoted from Iliad and Odyssey as well as many lively narrations making referrals to the local heroism stories take place on the frieze. 156 pieces of blocks with reliefs belonging to the monumental tomb which was referred to as the Trysa Heroon were carried from the settlement code with a height of 866 meters to



Res. 20 / Fig. 20

rülür, kalan parçalar da 1884 yılında taşınmıştır. 1894 yılında 12 kabartmalı bloğun mulajları Oxford Ashmoleon Müzesi uzmanlarınca alınmış ve bu kopyalar müzenin kendi koleksiyonuna kazandırılmıştır.

Ne yazık ki Trysa Heron'u yerinden edildiği tarihten bu yana, yani 118 senedir birleştirilerek ya da bütün kalıntılarıyla birlikte asla kamuya açık biçimde sergilenmemiştir; aksine bugün yeraltı depolarında sandıklar içindedir. 1993 yılında Kültür Bakanı İstemihan Talay Dönemi'nde ele alınan konu en son 2012 yılında Avusturya parlamentosunda Kültür Bakanlığına yöneltilen bir soru önergesi olarak Milletvekili Heidemarie Unterreiner (FPÖ-Freiheitliche Partei Österreichs) tarafından gündeme getirilmiştir. Ancak anıtla ilgili Viyana Sanat Tarihi Müzesi yetkililerinin ve Avusturya Kültür bakanlığının resmi yanıtı sergilemek uygun bir alana sahip olmadıkları, ve uygun bir yer aradıkları şeklindedir. Bu durum geçtiğimiz 2 sene içinde de herhangi bir gelişme göstermemiştir.

Yukarıda sıralamaya çalışılan yerlerinden ve bağlarından koparılmış bu eserlerin durumu ve içlerinde bulundukları "Ansiklopedik Müzeler" günümüzde haklı olarak eleştirel yaklaşımlarla sorgulanmaktadır. Günümüz uluslararası hukuku çerçevesinde bu eserlerin iadeleri konusu ise büyük bir kısırdöngü içinde devam eden tartışmaların konusu olmayı sürdürmektedir. Kaçırılan eserlerin iadesi meselesi 1970 Unesco anlaşması sayesinde bu anlaşmaya imza atan

be loaded on the ship (Fig. 19-20). It is known that the gate of the monument was dropped and broken during transport, and was repaired later (Fig. 21). Most of the monument was taken to Vienna in 1882, and the remaining parts were moved in 1884. In 1894, the moulages of the 12 blocks with reliefs were taken by the experts of the Oxford Ashmolean Museum, and the copies were brought to the museum's own collection.

Unfortunately, the Trysa Heroon has never been exhibited publicly together or with all the remains since the date of its displacement, that is for 118 years; instead, it is in boxes in the underground depots. The issue, which was addressed during the period of İstemihan Talay, the Culture Minister, in 1993, was lastly proposed for the agenda by the Parliament Member Heidemarie Unterreiner (FPÖ-Freiheitliche Partei Österreichs) as



Res. 19 / Fig. 19

lkeler nezdinde ve 1970 sonrası gerekleŖen yasa dıŖı eylemler söz konusu olduğunda sonuca ulaŖabilir. 1995 UNIDROIT szleŖmesi ise, alınmıŖ veya yasadıŖı yollardan ithal edilmiŖ kültür varlıklarının iadesi için sabit bir uygulamayı benimsemekte ve iade iddialarının doğrudan ulusal mahkemelerde incelenmesine izin vermektedir . Somut kültürel mirasın kendi coğrafyasında ve kendi kültür dokusu içinde korunması gerekliliğine dair bilinci besleyen 1995 UNIDROIT szleŖmesi ne yazık ki, benzer biçimde edinilmiŖ çok sayıda esere ev sahipliği yapan İngiltere, Amerika BirleŖik Devletleri, Almanya, Fransa, Hollanda, Rusya Federasyonu gibi devletler tarafından henüz imzalanmamıŖtır. Bu durumda ele aldığımız konu baŖlıėı içinde kalan Atina (Akropolis Parthenon eserleri), Pergamon (Pergamon Sunağı, Athena tapınağı anıtsal kapısı), Miletos (Agora anıtsal kapısı), Ksanthos (Nereidler mezar anıtı, Payava Lahdi, Harpy anıtı, Merehi lahdi), Halikarnassos (Mausoleion eserleri), Ephesos (Artemison eserleri) vb. antik yerleŖmelerden gtrlmŖ anıtsal eserlerin iadesi konusunda olumlu sonuçlar beklemek Ŗimdilik hayalci bir yaklaŖım olmakla birlikte, meselenin dünya kamuoyunda farkındalık yaratmak ve gndemde kalmasını sağlamak adına üzerinde durulması baŖlıca grevimizdir.



Res. 21/ Fig. 21

a parliamentary question directed to the Ministry of Culture in the Austrian parliament in 2012. However, the official response of the authorities of the Kunsthistorisches Museum and the Austrian Culture Ministry related to the monument was that they did not have an appropriate area to exhibit it and that they were looking for a suitable place. There has been no development regarding this situation in the past 2 years.

The state of these aforementioned works, which have been displaced and uprooted, and the "Encyclopedic Museums" they are in are now rightly questioned with a critical approach. And the issue of the return of these works within the framework of current international law continues to be the subject of ongoing debate in a big vicious circle. The issue of return of the hijacked works can come to a result before the signatory countries of the 1970 UNESCO agreement and in the case of the illegal actions that took place after 1970. And the 1995 UNIDROIT Convention adopts a constant application for the restitution of stolen or illegally imported cultural assets and permits the return allegations to be examined directly in national courts . The 1995 UNIDROIT Convention, which nourishes the awareness of the need for protection of the tangible cultural heritage in its own geography and cultural texture, has not been signed by some countries which host many works acquired in the same way such as the UK, USA, Germany, France, the Netherlands, and the Russian Federation yet unfortunately. In this case, while it is a visionary approach now to expect positive results in the return of the monumental works taken from the ancient settlements remaining in the topic we have discussed such as Athens (Acropolis, Parthenon artifacts), Pergamon (Pergamon Altar, Temple of Athena monumental gate), Miletus (Agora monumental gate), Xanthos (Nereid grave monument, Payav the Tomb, the Harpy Monument, Merehi the sarcophagus), and Halicarnassus (Mausoleum works), Ephesus (Artemiso's works), it is our main duty to focus on the issue to create an awareness in the global community and to ensure that the issue remains on the agenda.

AVRUPA KÜLTÜRÜ'NÜN KÖKENLERİ VE TÜRKİYE

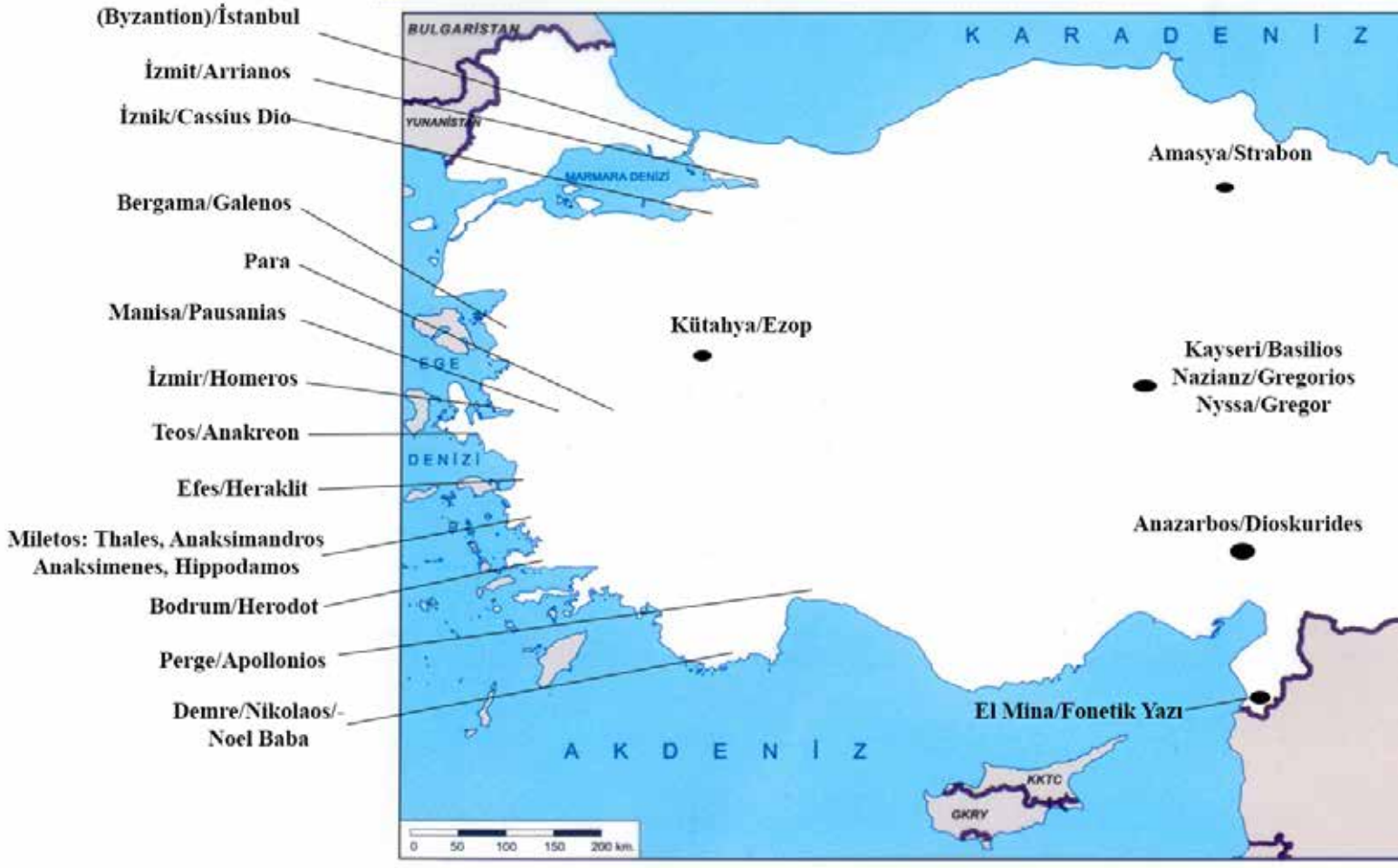
//Prof.Dr. Johannes Nolle

Sayın Başkan, Sevgili Meslektaşlarım,

Bugün sizlere, yürekten ilgilendiğim ve sizin de dikkatinizi çekmek istediğim bir konu anlatacağım; davetinizle bana bu fırsatı verdiğiniz için en içten teşekkürlerimi sunarım. Konuşacağım konu, gerek Avrupa Birliği'ndeki, gerekse Türkiye Cumhuriyeti'ndeki insanları, yani hepimizi, çok yakından ilgilendiriyor. Çünkü hepimiz için, pek çok şey, önümüzdeki yıllarda "Avrupa" ile "Türkiye" arasındaki ilişkilerin nasıl bir şekil alacağına bağlı. Bu nedenle, sizlerle bazı düşüncelerimi paylaşabilmekten büyük sevinç duyuyorum; bu sayede belki sizin görüşlerinizi desteklemiş, ama belki de, alışılmadık bazı görüşler dile getirerek sizi tartışmaya teşvik etmiş olacağım.

"Türkiye Avrupa'ya dahil midir değil midir?". Bu konuda şimdiye dek o kadar çok konuşuldu, o kadar çok şey söylendi ki, zaten bildiğimiz şeyleri bir kez de ben anlatıp sizi bıktırmak istemiyorum. Fakat kanımca, hala gereği kadar dikkate alınmayan bazı önemli noktalar var. İşte bu noktalar hakkında, belki de ben sizlere yeni bir şeyler sunabilirim; hatta kim bilir, belki de sizlere yeni bir bakış açısı sağlayabilirim.

THE ORIGINS OF THE EUROPEAN CULTURE AND TURKEY



Şimdi diyeceksiniz ki, bir Eskiçağ tarihçisinin bu konuda bize söyleyeceği ne olabilir. Belki de, “Türkiye ve Avrupa konusu, Politikanın ilgili alanıdır” diyerek itiraz edeceksiniz. Eğer politika kelimesini orijinal anlamı ile alıyorsanız ve Politikayı “bir devlet vatandaşının görevi” olarak görüyorsanız, ben de sizinle aynı görüşteyim. Politika hepimizi ilgilendiren bir şeydir; onu partilerde ki politikacılara, politikayı meslek edinmiş kişilere bırakamayız. Bu nedenle herkesten önce, üniversitelerde kültürel bilim dallarıyla uğraşan bizler, devletlerimiz ve onların refahı hakkında düşünce üretmekle yükümlüyüz: İlkeler belirleyerek, tasarılar geliştirerek, politikacılarımızın önüne, peşinden gidebilecekleri makul hedefler koymalı, gerekirse onları yeni ve alışılmadık fikirlerle karşı karşıya getirmeliyiz. Bu görevi bir ülkenin aydınlarından daha iyi kim yerine getirebilir? Kültür tarihi ile ilgili araştırmalarımız topluma hizmet etmeli, tarihten çıkardığımız sonuçlar, politik kararları ve uygulamaları doğru yöne çevirmekte kullanılmalıdır. İşte bu nedenle ben de, bu politik konu hakkında konuşmanın yanlış olmayacağını düşünüyorum.

“Avrupa” denen kavramı tanımlamakta kullanılabilecek pek çok ölçüt vardır.

Dear Mr. President, Dear Colleagues,

Today, I will tell you about an issue that I am interested in wholeheartedly and that I want to draw your attention; I offer my most sincere thanks for giving me this opportunity with your invitation. The issue I will talk about interests the people in both the European Union and the Republic of Turkey, that is, all of us. Because many things depend on how the relationships between “Europe” and “Turkey” will be in the coming years for all of us. Therefore, I feel great joy to be able to share some of my thoughts with you; thus, maybe I will support your thoughts or maybe encourage you to discuss by expressing some unusual opinions.

I sincerely apologize for not talking in Turkish but German. However, I am presenting you a Turkish translation of my speech in writing. I am indebted to Ms. Tuba Erkmen, my doctoral student from Istanbul who has translated the text from German into Turkish with great care.

“Is Turkey included in Europe or not?” Far too much has been told about this subject up to now that I do

Bilinen coğrafi tanımı kullanacak olursak, Avrupa, Doğu'da Ural Dağları ve Boğazlar ile son bulur. Ancak bu keyfi bir tanım sayılabilir ve pek yararı yoktur: Buna göre, Türkiye'nin sadece ufacık bir kısmı Avrupa'ya dahil dir, İstanbul'un ise bir yarısı Avrupa'da, Bir yarısı Asya'dadır. Oysa, Boğaz Köprülerinin her hangi birinden geçen biri, karşı tarafta yeni bir dünyanın başlıyor olmadığını görür. Dolayısıyla, Türkiye'nin Avrupa'ya dahil olup olmadığı konusunda, bu coğrafi tanımın akılcı bir ölçüt olmadığı kesindir.

Ekonomik, askeri ya da dinsel nitelikte de pek çok ölçüt öne sürülmüştür. Bunların kimi Türkiye'yi Avrupa'ya dahil saymış, kimileri saymamıştır, ancak hepsinin ortak bir özelliği vardır:

Hepsinde belirleyici olan, tarafların bencilliği ve kısa vadeli çıkarlarıdır. Akli başında ilkeler ortaya konmamaktadır. Örneğin Amerikalılar Türkiye'nin AB üyeliğini savunurken, her şeyden önce, Yakın-

“İyonyalı Yunanlar, şehirlerinin temel öğeleri hakkında da kafa yordular. Gördüler ki toplumsal açıdan bakılınca, şehirlerinin atomlarından biri, o şehrin sakini, vatandaşı idi.”

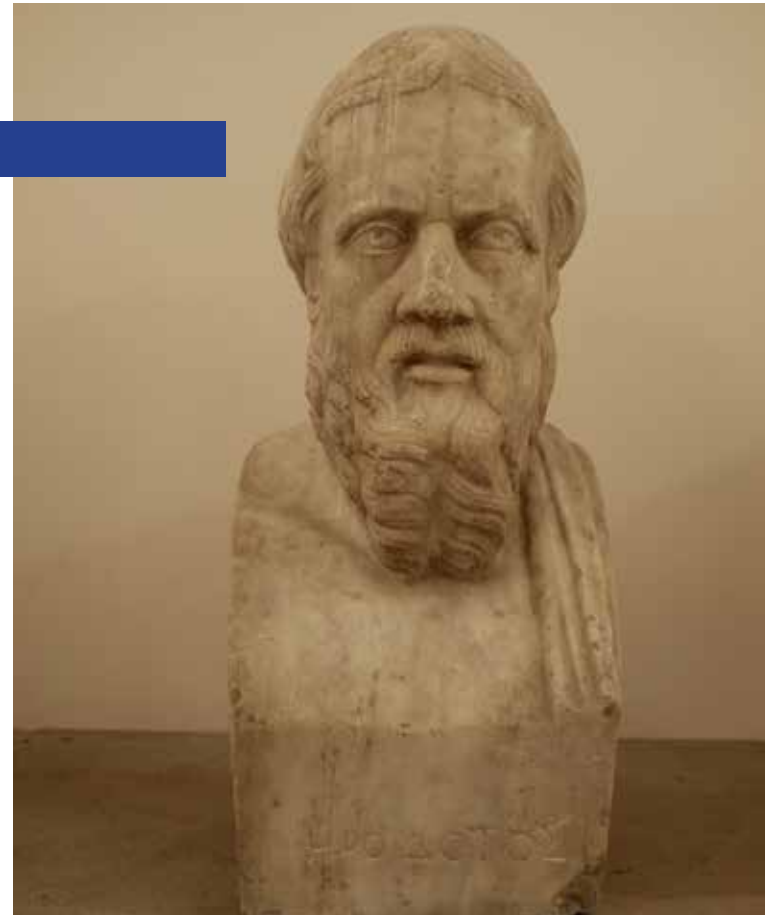
doğu'daki operasyonları için Türkiye'yi dev bir uçak gemisi gibi kullanmak derdindedirler. Burada aslında bütün mesele petroldür. Avrupa ekonomisinde söz olan sahibi güçler için ise, Avrupa'ya entegre olmuş bir Türkiye, sadece bir sıçrama tahtası olacaktır; onlarında asıl amacı, buradan Ortaasya'ya açılmak ve orayı bir hammadde kaynağı ve Pazar olarak kullanmaktır. Bu tür tavırlar her an değişebilir; bunlar, kalıcı bir ortaklık için güvenilir temeller oluşturmazlar. Buna karşılık, pek çok Türk de, Avrupa'yı sadece bir sübvansiyon kaynağı olarak görmekte ve AB üyeliğinin, maddi yaşam standartlarını yükseltmesini ummaktadır. Bu tarz beklentiler genellikle hayal kırıklığı ile sonuçlanır. Bir politik birlikteki ülkeleri birbirine bağlamak ve bir arada tutmak için, bundan daha fazlası gerekir.

Bunlardan daha çok ciddiye alınabilecek bir diğer ölçüt, Avrupa'yı kültür tarihi açısından tanımlar ve Rönesans'ı yaşamış tüm ülkelerin, birlikte Avrupa'yı oluşturduğunu söyler. Ancak bu durumda Balkan ülkelerinin ve Yunanistan'ın Avrupa Birliği'ne alınmama-

not want to tire out you by telling you the things we already know. However, in my opinion, there are still some important points that have not been considered as necessary yet. So, maybe I can offer something new to you on these points; even, who knows, maybe I can provide a new perspective for you.

Now you will say what can an Ancient Times historian tell us about this subject. Maybe you will reject by saying “The issue of Turkey and Europe is the field of interest of politics.” If you take the word of politics in its original meaning and see politics as the “duty of a state citizen,” I agree with you. Politics is something that interests all of us; we cannot leave it to the politicians in the political parties, those who have politics as a profession. Therefore, us, who deal with branches of cultural sciences in the universities, are obliged to produce opinions about our states and their welfare before everyone else. We should reasonable goals that our politicians can pursue by identifying principles and developing ideas, and we should confront them with new and unusual ideas, if necessary. Who can fulfill this duty better than the intellectuals of a country? Our research on the history of culture should serve the community, and the conclusions we derive from the history should be used to turn the political decisions and practices in the right direction. That's why I think it would not be wrong to talk about this political issue.

There are many criteria that can be used to define the concept called “Europe.”



sı gerekirdi; Avrupa, Batı ve Orta Avrupa'dan ibaret kalırdı. Belli ki, bu kültür tarihsel tanım fazla dar bir tanımdır.

Bence; bir ülkenin Avrupa'ya dahil olup olmadığı-nı tartmak için, bütün bunlardan daha anlamlı bir yol vardır: Bir bölge yada ülke; Avrupa'nın kültürel görünümüne, yani Batı Kültürü'ne, belirleyici bir katkıda bulunmuş mudur? Bu kültürde bir payı var mıdır? Bu kültürü benimsemekte midir?

- İşte bence bunlara bakmalıyız. Bu aynı zamanda Eskiçağ'da da geçerli olan bir ölçüttür: Nitekim, Eski Yunanlar, Yunan Kültürünü, değer yargılarını, normlarını tanıyıp kabullenen hemen hemen herkesi Yunan dünyasına dahil saymış ve akraba olarak görmüşlerdir. O çağlarda, Yunan Kimliği, neredeyse bütünüyle kültüre bağlı bir kimlikti. Peki, böyle bir ölçüt kullanacak olursak, acaba Türkiye'nin durumu nedir? Bu ölçüte göre Türkiye Avrupa'nın içinde midir? yoksa dışında mı kalır?

Eskiçağ'ın Küçük Asya'sı, büyük ölçüde, bugünkü Türkiye Cumhuriyeti topraklarıyla örtüşür; ben bu topraklar için Anadolu ismini kullanacağım. Batı Felsefesi'nin kökleri, işte bu Anadolu topraklarında yatar. Felsefe demek, içinde yaşadığımız dünyayı tamamen aklın süzgecinden geçirerek değerlendirmek demektir. İzmir ile Milat arasındaki bölgede yaşayan, İyonyalı filozoflar. Yalnızca ve yalnızca muhakeme yeteneklerini kullanarak, tarihte ilk kez, dünya ve üzerinde yaşayan insanlar hakkında bazı genel-geçer saptamalarda bulunmayı başarmışlardı. Mantık, ya da başka bir deyişle akılcılık, Anadolu'nun işte bu bölgesinde geliştirildi. Orada, düşünme eylemi, insanı insan yapan en önemli özellik ilan edildi. Efesli Heraklit, bunu, özlü bir biçimde, "Tüm insanların ortak özelliği, düşünebilmektir." ya da "Bütün insanlarda kendini tanıma ve aklını kullanma yetisi vardır." Diyerek ifade etmişti.

Bu bağlamda, üç milletli olan Tales, Anaksimandros ve Anaksimenes'in de adını anmamız gerekir. Bu kişiler mitlere dayanan dünya görüşünün yanına, dikkatli gözlemlere ve akılcı yorumlamalara dayanan yeni bir dünya görüşünü koydular. Artık dünyaya devinim veren şey, tanrılar değil, doğa kanunlarıydı. Bunun ardından ise, "Dünyanın bir düzeni vardır ve biz bu düzeni anlayabiliriz." Şeklinde iyimser bir görüş yatıyordu. Tüm bu filozofların bağlı olduğu ortak bir düşünsel ilke vardı: Analiz ve sentez ilkesi.

Buna göre, insan denen varlık, çevresini ve oradaki tüm olguları önce analiz etmelidir. Analiz, yapı taslarına ayırmak demektir: Bir nesneyi, en küçük

If we use the known geographical description, Europe ends with the Ural Mountains and the Straits in the East. However, this can be considered as an arbitrary definition, and is not very useful: According to this, only a minuscule fraction of Turkey is included in Europe, and one half of Istanbul is in Europe, and the other half in Asia. However, anyone who passes from one of the Bosphorus Bridges can see that a new world does not start on the other side. Thus, it is certain that this geographical definition is not a rational criterion in the issue whether Turkey is included in Europe.

Many other criteria have also been proposed in economic, military or religious nature. Some of them have counted Turkey as included in Europe, and some have not, but they all have a common feature:

The decisive one in all of them is the selfishness of parties and their short-term interests. Sane principles cannot be determined. For example, when the Americans defend the EU membership of Turkey, they seek to use Turkey as a giant aircraft carrier for their operations in the Near East. Actually the whole point here is oil. And for the powers who have a say in the European economy, a Turkey integrated into Europe will only be a springboard; their main aim is to open up to Central Asia from here, and use that place as a raw material source and marketplace. Such attitudes may change at any moment; they do not form a reliable basis for a lasting partnership. In contrast, many Turks see Europe only as a source of subsidies and hope that the EU membership will raise their material living standards. Such expectations usually result in frustration. More is necessary to connect the countries in a political union and keep them together.

Another criterion that can be taken more seriously than these defines Europe in terms of cultural history and says that all countries which have experienced the Renaissance form Europe together. However, in this case, the Balkan countries and Greece should not have been taken to the European Union; Europe would consist of only Western and Central Europe. Obviously, this definition of historical culture is a too narrow definition.

In my opinion; there is a more meaningful way than all of them to weigh whether a country is included in Europe: Has a region or country made a decisive contribution to the cultural view of Europe, that is, to the Western Culture? Does it have a share in this culture? Does it embrace this culture? I think we should consider these. This is also a measure valid in the Ancient Time: In fact, the ancient Greeks have counted almost

“Eskiçağ’ın en önemli eczacısı olan Dioskurides, Anazarboslu’dur, yani Anavarzalı’dır.”

parçacıklarına, yani atomlarına dek ayrıştırmak gerekir. Bu en küçük yapı taşlarını tanıyınca, insan, her nesnenin özünü anlayabilir.

Bunu başaran insan, bu en küçük yapıtaşlarını kullanarak, bu kez yeni dünyalar kurabilir. Bu işleme ise sentez denir. Sentez, insanoğluna, yaratıcı olma olanağını verir.

Analiz ve Sentez, bu yeni düşünce tarzının sihirli kelimeleriydi. Bu kavramlar, Batı ya da Avrupa düşünürlüğü’nün de temeli oldular ve hala öyledir. Analizci ve sentezci düşünce tarzının beşiği ise Anadolu’dur, çünkü İyonya Anadolu’dadır.

M.Ö. 800 civarında, bazı cesur ve maceracı Yunan soyluları, Antakya yakınlarında, Asi Nehri’nin denize döküldüğü yerde bulunan Al Mina adlı yerde bir ticaret istasyonu kurmuşlardı. Burada,

pek çok yabancı dille karşılaşıyorlardı. Yeni İyonya düşünce sisteminden esinlenerek, bir gün kendi kendilerine, “acaba konuşulan bir dilin atomları nelerdir?” diye sordular. Bir süre düşündükten sonra, dilin atomlarının, birbirinden farklı tınıları olduğu, yani ağızımızdan çıkan ünlü ve ünsüz nitelikteki çeşitli sesler olduğu sonucuna vardılar. Yunan tüccarları, analiz yaparak, kendi dillerinin böyle 24 tane atoma ayrılabilceğini gördüler. Ve sonra bu atomların her birini, bir şekilde eleştirdiler. Bu işaretleri Fenikeliler’in yazısından almışlardı, ancak o yazıda ünlüler işaretlenmiyordu. Oysa Al Mina’dakiler, kendi dillerindeki ünlülere de birer işaret vermişlerdi. Böylece, Türkiye’nin Suriye’ye uzanan o küçük köşesinde, insanlık tarihinin ilk eksiksiz yazısı oluştu-yani bizim alfabemiz. O andan itibaren, 24 şekil kullanarak, konuşulan dili açık ve net bir şekilde yazıya dökmek mümkün oldu. O çağın insanları için bu, sihirbazlık gibi bir şeydi. Örneğin Mısırlılar, dillerine yazıya çevirmek için, sürüyle işaret kullanıyorlardı. Nil kıyısında yaşayan insanların, karmaşık hiyeroglif yazısını okuyup yazabilmesi için, uzun bir eğitim ve uzmanlık gerekiyordu. Oysa, Al Mina’dakilerin icat ettiği yazı sayesinde, birazcık çaba sarf eden herkes, nispeten kısa sürede okuma-yazma öğrenebilirdi.

Fonetik yazının zaferi Anadolu’da başladı; bu

everyone who recognized and accepted the Greek Culture, its values and norms included in the Greek world and seen as relatives. In those times, the Greek identity was an identity almost entirely dependent on culture. Well, if we were to use such an extent, I wonder what is the situation in Turkey? According to this criterion is Turkey in Europe? Or does it remain outside?

The Ancient Asia Minor largely overlaps with the territory of the present-day Republic of Turkey; I will use the name Anatolia for these lands. The roots of Western philosophy lie in these lands of Anatolia. Philosophy means to evaluate the world we live in by filtering it through the filter of mind. The Ionian philosophers, who lived in the region between Izmir and Milas, had succeeded in making some universal observations about the world and the people who lived on it for the first time in history by solely using their judgments. Logic or rationality, in other words, was developed right in this region of Anatolia. There, the action of thinking was declared the most important feature that makes us human. Heraclitus from Ephesus had expressed this succinctly by saying “The common feature of all people is to be able to think,” or “All human beings have the ability of self-knowledge and using wisdom.”

In this context, we should also mention the names of Thales, Anaximander and Anaximenes who had three nationalities. These people put a new world view, which was based on careful observations and rational interpretations, beside the worldview based on myths. Now what gave movement to the world was not gods but the laws of nature. And an optimistic view such as “There is an order in the world, and we can understand this order” lay behind it. All these philosophers had a common ideological principle: The principle of analysis and synthesis.

Accordingly, the so-called human being should analyze his environment and all cases within. Analysis is to separate the building blocks: An object should be parsed until the smallest particles, that is, its atoms. When these smallest building blocks are recognized, people can understand the essence of each object.

The human who can succeed this can create new worlds this time by using these smallest building blocks. And this process is called synthesis. Synthesis gives the mankind the opportunity to be creative.

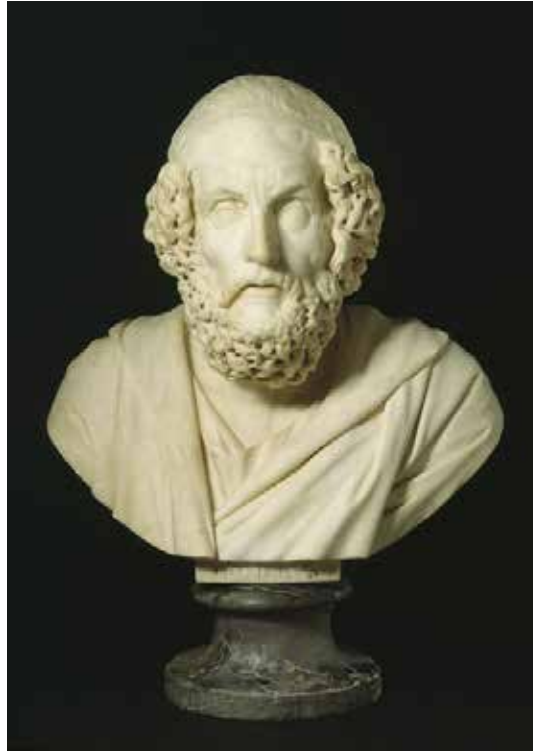
Analysis and Synthesis were the magic words of this new way of thinking. These concepts became the basis of Western or Europe way of thinking and still are. Anatolia is the cradle of analytical and synthetical way of thinking, because Ionia is in Anatolia.

yazı oradan tüm dünyaya yayıldı. Önceleri yalnızca tüccarlar tarafından, mali kayıtlar ve muhasebe işleri için kullanılıyordu. Fakat kısa bir süre sonra, yeni yazı ile ebedi metinlerde yazılmaya başlandı: Destanlar, şiirler, tarihsel kayıtlar... Bunun ötesinde, yazı, “devlet” kavramı içinde yaşamsal bir önem kazanacaktı: Yasa metinleri, artık yazılı olarak sabitleniyordu. Bu sayede, her vatandaş, haklarının ve ödevlerinin neler olduğunu okuyabilir; erk sahipleri, devletin temel kuralları üzerinde akıllarına estiği gibi oynamalar yapamazlardı. İşte bu şekilde, yazı ve devletin yazılı olarak tanımlanıp sabitlenişi, bir gün gelip, hukuk devletinin ve demokrasisinin zaferini sağlayacaktı.

Fonetik yazının mucitleri, çok geçmeden, bu yeni icatlarını Akdeniz’in Batı bölgelerine de ulaştırdılar. M.Ö. 700 civarında, Etrüskler de bu alfabeyi kullanmaya başladı. Yazı, Etrüskler’den Romalılar’a geçti, ve Romalılar sayesinde, Akdeniz’in bütün Batı kesimi bu yeni harflerle tanıştı. Bu nedenle, aslında Al Mina’da Yunanlar tarafından icat edilen, dili aktarma tekniği, günümüzde tarihsel açıdan yanlış bir şekilde “Latin alfabesi” diye adlandırılrsa da, bu alfabe artık bütün dünyada geçerliliğe sahip. 1928 yılında, Mustafa Kemal Atatürk, Türkçe’nin yazılışı için bu alfabeyi yürürlüğe koymakla gayet mantıklı bir şey yapmış oldu, çünkü bol bol ünlü harf kullanan Türk Dili’ne, sesli harfleri de dikate alan bir kodlama sistemi gerekliydi ve Arap alfabesi bunu sağlamakla yetersiz kalıyordu. Gördüğünüz gibi, Atatürk, Harf Devrimini yaparken, aynı zamanda fonetik yazıyı doğduğu topraklara da geri getirmiş oluyordu.

Anadolu’da icat edilip, modern Avrupa’nın yapıtaşlarından birini oluşturan kültürel öğelerden biri de, para. Burada da çıkış noktası yine, Anadolu’ların analitik düşünce tarzıydı. Bu kez soru şuydu: “İnsanlar arasındaki ekonomik ilişkilerin atomu nedir?” Verilen yanıt ise şöyleydi: “Bir nesnenin sahip olduğu değerdir.” Buradan çıkan sonuca göre, değerlerin ölçülebilmesi, biriktirilebilmesi, değiş-tokuş edilebilmesi için, bir araç yaratılması gerekiyordu. Böylece Lidya-Frigya-İyonya bölgesinde, yani İzmir, Sart ve Millet üçgeni içinde kalan o, kültürel zenginlik yüklü bölgede, madeni para icat edildi. Artık, belirli bir malın değeri,

Around 800 B. C., some brave and adventurous Greek nobles had established a trading station at a place called Al Mina which was located where the Asi River poured into the sea near Antakya. Here, they were faced with many foreign languages. Inspired by the New Ionian way of thinking, one day they asked themselves, “I wonder what are the atoms of a spoken language?” After thinking for a while, they concluded that the language had atoms, timbres different than each other, that is, there were various sounds in the nature of consonant and vowel that got out of our mouth. The Greek traders found that their own language could be divided into such 24 atoms by making analysis. And then, they criticized each of these atoms in some way. They had taken these signs from the



inscription of the Phoenicians, however, the vowels were not marked in this inscription. However, those in Al Mina had given a sign to each of the vowels in their language. Thus, the first complete inscription of the history of humankind was formed in that little corner of Turkey extending to Syria-that is, our alphabet. From that moment on, it was possible to inscribe the spoken language clearly by using the 24 signs. For people of that age, it was like magic. Egyptians, for example, used numerous signs to inscribe their language. A long training and expertise were required for the people living in the Nile to read and write a complex hieroglyphic

inscription. However, thanks to the writing invented by those who lived in Al Mina, everyone who exerted little effort could learn to read and write in a relatively short time.

Phonetic writing’s victory began in Anatolia; and this writing spread to the whole world from there. First, it was only used by traders for financial records and accounting jobs. But after a short time, eternal texts began to be written by the new writing: epics, poems, historical records... Furthermore, the writing would gain a vital role within the concept of “state”: the law texts were secured in writing. Thus, every citizen could read his rights and duties; and the power owners could not make changes in the basic rules of the state as they wished. Here in this way, the identification and securing of the writing and state would allow the victo-



dayanıklı bir metalin belirli bir miktarıyla denk tutuluyordu.

Oysa ondan önce öyle miydi? Homeros zamanında, değer ölçütü, sığırlardı: Bir kazan, bir sığra bedeldi; ocakta yemek pişirmeye yarayan madeni bir üçayak, işçiliği iyiye, on iki sığır ederdi. Homeros'a göre, bir kadının değeri, kalitesine bağlı olarak, dört sığır ile yirmi sığır arasında değişirdi tabi burada kaliteyle neyi kastettiğini bilemiyoruz! Paranın icadı sayesinde, mala malla karşılık vermek için zahmete girmeye gerek kalmadı; artık bir şey satan kişi, malına karşılık para alabilir, bu parayla da daha sonra kendisi ne isterse satın alabilirdi. Paralar, irili-ufaklı çeşitli birimlerde basıldığı için, mallara küsuratına kadar kesin değerler biçilebiliyordu. Aynı şekilde, artık bir insanın malını-mülkünü de tamı tamına ölçmek ve hesaplamak mümkündü; böylece, bir erkeğin gerçekte ne kadar servete sahip olduğu anlaşılabilecekti – yani bu işten hanımlar kazançlı çıkmış oldu!

Fakat paranın etkisi, bunlarla kalmadı: Değerli metallerden yapılmış sağlam paralar kullanılmaya başlayınca, insanlar, servetlerini uzun süre harcamayıp elde tutarak biriktirmek olanağına kavuştular. Böyle

ry of state of law and democracy one day.

The inventors of phonetic writing, before long, brought their this new invention also in the West Mediterranean regions. About 700 B. C., the Etruscans also began to use this script. The writing passed to the Romans from the Etruscans, and thanks to the Romans, all the western part of the Mediterranean met these new letters. Therefore, although the technique of transferring language, which was in fact invented by the Greeks in Al Mina, is named as the "Latin alphabet" in a wrong way in the historical perspective today, this alphabet has validity all over the world now. Mustafa Kemal Atatürk did something quite logical by putting this alphabet in force for the Turkish spelling in 1928, because a coding system that considered also the vowels was required for the Turkish language which used plenty of vowels, and the Arabic alphabet was inadequate to provide it. As you can see, Atatürk, while making the Alphabet Revolution, was also bringing the phonetic writing back to its original land.

And another one of the cultural elements which was invented in Anatolia and constituting one of the building blocks of the modern Europe is money. Again here the starting point was the analytical way of thinking of the Anatolians. This time the question was: "What is the atom of the economic relations between people?" And the answer given was as follows: "The value an object has." According to the obtained conclusion, a means should be created for measuring, accumulating, and exchanging the values. Thus, coin was invented in the region with cultural wealth which remained in the Lydian-Phrygian-Ionian region, that is, within the triangle of Izmir, Sardis and Miletus. Now the value of a specific property was kept equivalent to a certain amount of a durable metal.

However, was it so beforehand? During the time of Homer, the value criteria were cattle: a boiler was worth a cattle; a tripod used to cook on the stove was worth twelve cattle if its workmanship was good. According to Homer, the value of a woman differed between four cattle and twenty cattle depending on her quality, of course we do not know what he means here by quality! Thanks to the invention of money, there was no more the need to take the trouble of exchanging goods with goods; now someone who sold something could get money in return of his property, and then could buy anything he wished with this money. As coins were coined in various large and small units, the goods could be valued accurately to the fractions. Likewise, now it was possible to measure and calculate the people's houses and properties accurately; thus, a

olunca da birikmiş sermaye ile daha geniş çaplı ekonomik girişimlerde bulunmaları mümkün oldu. Yani, paranın icadı, modern ekonomik sistemin işleyişini son derece kolay hale getirdi. Anadolu'da gerçekleşen bu buluş, dünyayı değiştirdi ve bugüne kadar da Batı dünyasında ekonominin temeli olmayı sürdürdü.

İyonyalı Yunanlar, şehirlerinin temel öğeleri hakkında da kafa yordular. Gördüler ki toplumsal açıdan bakılınca, şehirlerinin atomlarından biri, o şehrin sakinini, vatandaşı idi. Mantıklı düşünmenin insanı özgür kıldığını ve politik olarak bilinçli davranışlar gösteren bir vatandaş haline getirdiğini ilk anlayanlardan biri, Efesli Heraklit olmuştu. Heraklit, buradan yola çıkarak, vatandaşlar arasındaki ilişkiler hakkında temel bazı düşünceler üretti; özellikle de, bir devlet içerisinde kaçınılmaz fikir ayrılıkları ve bunların yapıcılığı üzerinde durdu. Münakaşaları, yani karşıtlıkların mantık yoluyla ele alınmasını, evrensel bir ilke olarak gördü, bu zıtlıklar kaçınılmazdı, ama bunlardan sürekli olarak yenilikler doğurdu. Heraklit, zaruri tartışma ve mücadelelerin, ölçülülük ve adalet içinde yönlendirilmesi ve kontrol edilmesi gerektiğini vurguladı. Onun, insan ve devlet hakkındaki, özellikle de karşıtlıklar ve çatışmalar hakkındaki fikirleri, temel oluşturan niteliktedir, ancak oldukça da çetrefillidir; bugün hala düşünürler ve siyaset bilimciler onun fikirlerini incelemeye devam ediyor. Gördüğümüz gibi, Eski Efes'in en önemli insanlardan birinin ürettiği düşünceler, Avrupa da bugüne dek canlılığını korumuş durumda ve hala da insanlar onu onaylama ya da reddetme ihtiyacı hissediyorlar.

Avrupa şehirlerinin gelişiminde çok önemli rol oynayan bir başka İyonyalı ise, Milletli Hippodamos oldu. O da şehir denen şeyin atomlarını arıyordu, ama şehre mimari açıdan bakıyordu. Hippodamos, Eski Yunanlar'ın, Koloniler Çağı'nda edindikleri bir deneyimden yararlandı: Buna göre, bir şehrin oluşması için, evlerin gitgide birbirlerine eklenmesi, şehrin tarihsel süreç içinde kendiliğinden gelişmesi şart değildi. Şehrin mimari atomları, yapılar, meydanlar ve sokaklardı; eğer istenirse, bu atomlardan oluşacak bir şehir, akılcı bir plan yapılarak, önceden tasarlanarak da inşa edilebilirdi. Anadolu'lu Hippodamos, bu konudaki bilgileri derleyip topladı ve mükemmelleştirdi.

“Anakreon'un
Avrupa Edebiyatı'na
olan katkısı,
olağanüstüdür.”

man's real fortune could be understood – so, the ladies got the best of it!

However, the influence of money was not limited to these: When robust coins made from precious metals were started to be used, the people had to chance to accumulate their wealth by not spending but keeping it for a long time. As such, they were able to engage in wider economic ventures with the accumulated capital. That is, the invention of money extremely facilitated the functioning of the modern economic system. This invention in Anatolia changed the world, and continued to be the foundation of the economy in the western world until today.

The Ionian Greeks also pondered on the basic elements of their cities. With a social point of view, they saw that one of the atoms of their cities was the resident of that city, namely, the citizen. Heraclitus from Ephesus was one of those who first understood that logical thinking freed people and made them citizens who exhibited politically conscious behavior. Starting from here, Heraclitus produced some basic ideas about the relationships between citizens; and he specially dwelled on the inevitable disagreements within a state and their constructiveness. He saw the debates, that is, addressing the oppositions in a logical way, as a universal principle, these contradictions were inevitable but innovations constantly emerged from them. Heraclitus emphasized that essential debates and struggles should be guided and controlled in moderation and justice. His ideas on people and the state, and especially on oppositions and conflicts, have an underlying nature but also quite complicated; philosophers and political scientists today still continue to study his ideas. As you can see, the ideas produced by one of the most important people of the Ancient Ephesus have maintained their vitality in Europe until today, and people still feel the need to approve or reject them.

And another Ionian who played a very important role in the development of European cities was Hippodamus of Miletus. He also looked for the atoms of the city, but he looked at the city from an architectural point of view. Hippodamus benefited from the experience the Ancient Greeks had gained in the Age of Colonies: accordingly, it was not necessary that the houses should be added to each other continuously, and that the city should self-develop within the historical process, for the formation of a city. The architectural atoms of a city were the buildings, squares, and streets; if desired, a city to be formed from these atoms could be built by being designed in advance by making a rational plan. The Anatolian Hippodamus gathered

Böylece, bilimsel anlamdaki şehirciliğin, kurucusu oldu. Hippodamos'un memleketi olan Millet şehri, M.Ö. 480'deki Pers istilası sırasında, yakılıp yıkılmıştı. Hippodamos, kısa süre sonra şehri yeniden, ama bu kez çağına göre modern, yeni bir görünümle inşa etti: Artık şehirden bir baştan öbür başa düz sokaklar uzanıyor, bunlar birbirlerini dik kesiyordu; böylece ızgara gibi bir şehir planı, toparlayıcı bir çerçeve oluşuyordu. Sokaklar arasında kalan alanlara, dikdörtgen ev blokları yerleştirilmişti. Bu evlerin de her biri, belli bir şemaya göre, akılcı ve işlevsel bir mimariyle kurulmuştu. Böylece Millet şehri yeni bir yaşam kalitesine ulaştı: Artık Milletliler, çok daha düzenli, temiz ve güzel bir yerde yaşıyorlardı. Hippodamos, Atina'nın liman şehri Pire'yi de 35.000 nüfusa uygun biçimde inşa etti ve orada, Avrupa mimarlık tarihindeki ilk "standart ev blokları"nın yapımını gerçekleştirdi. Bugün Yunanistan'ın başkenti olan Atina'nın bu semtindeki dümdüz sokaklar, hala Anadolu filozof ve şehir planlamacısı Hippodamos'un kurduğu düzeni sürdürürler: "Pire'nin şehir planı, Yunan şehir mimarisi, hatta Avrupa şehir mimarisi için belirleyici bir rol oynamıştır."

Anadolu Yunanlar, şehirlerinin yasal yapısı ile fiziksel yapısını teorik olarak incelemekle kalmadılar; aynı zamanda Batı Avrupa'da fiilen, çok önemli bazı şehirler de kurdular. Örneğin, ünlü Marsilya şehrini, Fokaialılar, yani Foçalılar kurdu; Marsilyalılar da Monaco, Nice gibi önemli şehirlere kuruculuk ettiler. "La belle Napoli", yine bir Anadolu şehri olan Kyme'den gelen insanlarca kurulmuştu.

Ortaçağ'da, gerek Batı, gerek Doğu dünyasında, hekimlerin eğitimi, Galenos'un eserlerini temel alırdı. Tüm mesleki konularda, en büyük otorite o idi. Galenos, Bergama'nın yani Eskiçağ'daki Pergamon şehrinin vatandaşıydı. M.S. 129-199 tarihleri arasında yaşamış, Roma'da imparatorlar Marcus Aurelius ile Lucius Verus'un hekimliğini yapmıştı. Galenos, dev bir eser kaleme alarak, kendi zamanında var olan neredeyse tüm tıbbi bilgileri bir araya topladı. Bunu yaparken, Kos (İstanköy) Adasındaki hekimlik okulunun ve o okula mensup Hipokrat'ın yazılarından yararlandı, ama onların üzerinden 600 yıllık bir zaman geçmişti ve Galenos, onlara, kazanılan yeni bilgileri de ekledi. Onun bir çok eseri, Arap Hekimleri tarafından kullanıldı ve bu, erken zamanlardaki Arap Tıbbi'nin yüksek bir düzeye ulaşmasını sağladı. Yaptığı gözlemler, aynı zamanda felsefi nitelikteydi; bunlar, Avrupa'da 19.yy'da hala revaçtaydı. Brockhaus Ansiklopesidin de (Almanya'nın Meydan-Larousse'u!) şu saptama yer alır: "Galenus'un öğretileri, bin yıldan uzun bir zaman, hemen hemen hiç itirazla karşılaşmadan tıp dünyasına egemen olmuştur."

and compiled information on this subject, and excelled it. So, he was the founder of urbanism in the scientific sense. The city of Miletus, which was the hometown of Hippodamus, had been demolished during the Persian invasion in 480 B. C. Hippodamus rebuilt the city shortly after with a modern and new appearance according to it sera: now straight streets extended from one end to the other in the city, and they cut each other perpendicularly; thus, a grid-like city plan formed a gathering framework. Rectangular blocks of houses were placed in the areas remaining between the streets. And each one of these houses were established with a rational and functional architecture according to a certain scheme. Thus, the city of Miletus reached a new quality of life: now the people of Miletus lived in a much more tidy, clean and beautiful place. Hippodamus also built Piraeus, the port city of Athens, in accordance with the population of 35,000 and realized there the construction of the first "standard house blocks" in the history of European architecture. Today, the straight streets in this district of Athens, which is the capital city of Greece, still maintain the order established by Hippodamus, the Anatolian philosopher and town planner: "The city plan of Piraeus has played a decisive role for the Greek city architecture, and even the European city architecture."

The Anatolian Greeks not only theoretically examined the legal structure and physical structure of their cities but also actually established some very important cities in Western Europe. For example, the Phocaeans founded the famous city of Marseille,; and the Marseillaise founded important cities such as Monaco and Nice. "La belle Naples" was also founded by people from Cyme, again an Anatolian city.

In the Middle Ages, the training of doctors was based on the works of Galen both in the Western and the Eastern world. He was the greatest authority in all Professional matters. Galen was a citizen of the ancient city of Pergamon. He had lived between 129-199 A. D., and was the doctor of the Roman emperors Marcus Aurelius and Lucius Verus. Galen gathered together almost all of the medical information that existed in his time by penning a giant work. In doing so, he benefited from the writings of the medical school on the Island of Cos and Hippocrates belonging to that school, but 600 years of time had passed since then and Galen added the new information acquired to them. Many of his works were used by the Arab physicians, and this enabled the Arabs to reach a high level of medicine in the early time. His observations also had philosophical nature; they were still popular in Europe in

Eskiçağ'ın en önemli eczacısı olan Dioskurides, Anazarboslu'dur, yani Anavarzalı'dır. Burası, Adana yakınlarında, bir zamanların önemli bir eskiçağ şehridir. Dioskurides, M.S. 1. yy.'da, Eskiçağ'ın tüm eczacılık bilgisini, beş ciltlik bir eserde sistematik olarak bir araya getirmiştir. Erken Yeniçağ'a dek, yani 1500 yılı aşkın bir zaman, onun şifa yöntemleri, her eczacının temel başvuru kaynağı olmuştur. Bugün, Viyanada'ki Milli Kütüphane'nin en değerli hazinelerinden biri, onun eserine ait bir elyazmasıdır; bu elyazması Geç, Eskiçağ'dan kalmadır ve şifalı bitkilerin resimleriyle süslüdür; 512 yılında, Konstantinopolis sakinleri tarafından, Bizans İmparatoru'nun kızlarından birine armağan edilmiştir.

Bu durumda görüyoruz ki, Eskiçağ'ın en büyük hekimi ve en önemli eczacısı olan, tüm ortaçağ boyunca Avrupa'da tıp dünyasına egemen olan iki kişinin ikisi de, Anadolu'dan çıkmadır.

Yine böyle önemli bir başka kişi, 'gezi rehberi' adlı kitap türünün yaratıcısı olan Pausanias'tır. Bugün dünya çapında bütün turistlerin yanlarında taşıdıkları, "Baedeker", "Guide Bleu"/ "Blue Guide" ve tüm diğer modern gezi rehberlerinin temelinde, Pausanias'ın tasarımı yer alır: Burada amaç, tarihsel ve turistik açıdan önemli yerleri, tıpatıp tarif etmektir. Pausanias da Anadolu'dur: M.S. 2.yy.'da, Sipylos Magnesia'sı denen şehirde, yani bugün Sipil Dağı'nın yanı başında ki Manisa şehrinde doğmuştur.

Batı Dünyası'ndaki Coğrafya Bilimi'nin babası ise, Strabon'dur. Bizanslı bilginler, Homeros'tan bahsedecekleri zaman sadece "Şair" demekle

the 19th century. The Brockhaus Encyclopedia (the Meydan-Larousse of Germany!) includes the following conclusion: "Galen's teachings have dominated the medical world for a period more than a thousand years with almost no objection."

Dioscorides, the most important pharmacist of the Ancient Times, was of Anazarbus. This is an ancient city near Adana which was important in the past.

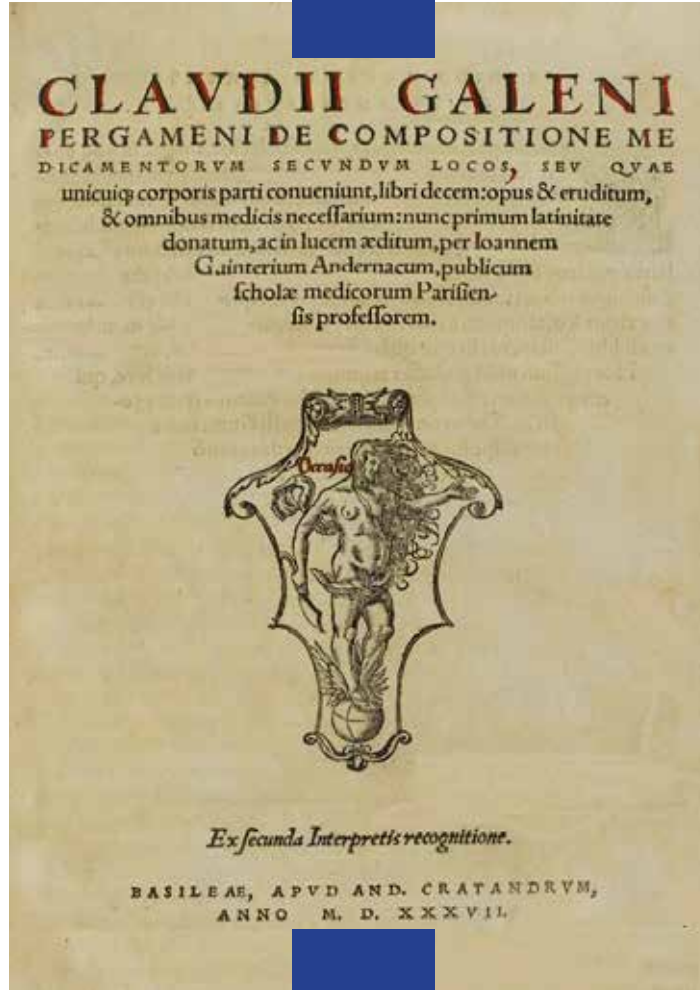
Dioscorides gathered together all the ancient pharmacy information systematically in a

five-volume work in the 1st century A. D. His healing methods have been the main reference for all pharmacists until the early New Age, that is, for over 1500 years. Today, one of the most precious treasures of the National Library in Vienna is a manuscript of his work; this manuscript dates from the Late Antiquity and is decorated with pictures of medicinal plants; it was given to one of the daughters of the Byzantine Emperor as a gift by the inhabitants of Constantinople in the year 512.

In this case, we see that both of the two persons who were the greatest doctor and the most important pharmacist of the Antiquity, those who dominated the medical world in Europe all throughout the Middle Ages, were Anatolian.

Again, another such important person is Pausanias, the creator of the book type named 'travel guide.' Pausanias' design is the basis of "Baedeker," "Guide Bleu"/ "Blue

Guide" and other modern travel guides that all of the tourists carry along around the world today: The objective here is to exactly describe

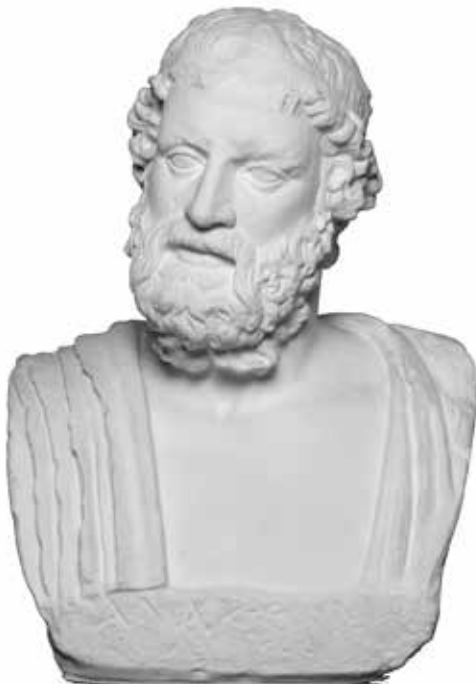


“İzmirli Homeros, Miletli Tales, Efesli Heraklit, Amasyalı Strabon, yine Miletli Hippodamos, Anavarzalı Dioskurides, Tarsuslu Paulos, Nazianzolu Gregorios, Demreli Nikolaos – bunlar, sizin yurdunuzun büyük adamlarından yalnızca bir kaçı: Onların hepsi, Anadolu'ydü!”

yetinirlerdi, adını söylemelerine gerek kalmazdı; aynı şekilde, "Coğrafyacı" dedikleri zaman da Strabon anlaşılırdı. Bunda hiç de haksız değildiler. Strabon, M.Ö. 64 civarı, Amaseia da / Amasya'da doğdu, İmparator Tiberius'un zamanına dek, M.S. yaklaşık 23 yılına kadar yaşadı. Tüm Akdeniz'i dolaştı ve böylece, bir coğrafya bilgininin, tasvir ettiği ülkeleri gidip kendi gözüyle görmesi gerektiğini gösterdi. Çağdaş Avrupa'da Coğrafya Bilimi, onu ve onun yöntemlerini temel alır: Bu bilim dalı, Strabon'nun hem etnografik hem tarihsel olan yaklaşımını benimsemiş ve onun izinden gidilerek ülkeler coğrafyası üzerine kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Bu arada, Napolyon da Strabon'u o kadar beyeniyordu ki, yazdıklarının Fransızca'ya çevrilmesi için bir çeviri siparişi vermişti.

Herodot da (M.Ö. yaklaşık 485-424) bir anlamda coğrafyacı sayılırdı: Nitekim, onun eseri de coğrafi ayrıntılarla dolup taşar, Fakat, bu dokuz ciltlik eser aslında bir tarih kitabıdır ve amacı, Yunanlar'ın Persler'le olan geçmiş ve güncel savaşımalarını anlatmaktır. Herodot, bu eseri yazarken, her türden farklı farklı pek çok kaynaktan yararlanmış, birbirleriyle çelişen bilgilere rastladığında bunları teraziye vurmuştur. Böylece, kaynaklara eleştirel olarak yaklaşan Batı Tarihçiliği'nin kurucusu olmuştur. Sonraki çağlarda, Çiçero, Herodot'un bu özelliğini fark etmiş, işte bu nedenle ona Tarih Babası sıfatını yakıştırmıştır. Günümüz Avrupa'sındaki Tarih Bilimi ise, Herodot'un özellikle antropolojik incelemeleri nedeniyle takdir etmektedir. Tarih Babası Herodot, Halikarnassoslu, yani Bodrum'ludur.

Tarih Bilimi açısından değinmemiz gereken iki Anadolu daha vardır. Bunlardan birincisi, Arrianos'tur.



“Batı Avrupa'yla yüzyıllarca süren düşmanlık, Avrupa'yla Türkler'in birbirini dışlamasına yol açtı. ”



the places important in a historical and touristic point of view. Pausanias is also from Anatolia. He was born in the city called Sipylos Magnesia, that is, the city of Manisa next to the Sipil Mountain today, in the 2nd century A. D.

And the father of the Science of Geography in the Western World is Strabo. The Byzantine scholars were contented with saying only "The Poet" when they would mention Homer; there would be no need to tell his name; likewise, Strabo was understood when they said "The Geographer." They were quite right in this. Strabo was born in Amaseia / Amasya in about 64 B. C., and he lived until the time of Emperor Tiberius, about 23 A. D. He went through the entire Mediterranean, and thus showed that a geographer should go to the countries he described and see them with his own eyes. In the contemporary Europe, the Science of Geography is based on him and his methods: this branch of science has adopted Strabo's both ethnographic and historical approach, and extensive studies have been made on the geography of countries by following his footsteps. Meanwhile, Napoleon was also so fond of Strabo that he had given an order for the translation of his writings into French.

Herodotus (about 485-424 B. C.) was also considered to be a geographer in a sense: indeed, also his work is full of geographical details. However, this nine-volume work is actually a history book, and it aims to explain the past and current struggles of the Greeks with the Persians. Herodotus, while writing this work, had benefited from many different sources of different kinds, and he had weighed them when he had come across conflicting information. Thus, he was the founder of the Western Historiography which approached the sources critically. In later times, Cicero noticed Herodotus' this feature, and and so gave him

Nikomedea da, bugün ki İzmit'te doğmuş, M.S. 2.yy.'da yaşamıştır. Eğer elimizde Arrianos'un yazdıkları olmasaydı, bugün biz, Büyük İskender hakkında bildiklerimizin ancak çok küçük bir parçasını bilebilecektir. Yine sizin ülkenizin bir büyük tarihçisi de, Nikaialı/İznik'li Cassius Dio'dur. M.S. 2.yy. sonları-3. yy. başlarında yaşamıştır. Bugün Roma Tarihi, özellikle de Roma'nın imparatorluk çağı hakkında bildiklerimizi ona borçluyuz.

Şimdi biraz da Edebiyat Tarihi'ne bakalım: Avrupa'daki bir çok yazın türünün babaları, Anadolu'dur. Bütün Eskiçağ boyunca en önemli iki kitap, bildiğiniz gibi, Homeros'un İliada'sı ile Odysseia'sı idi. Eskiçağ da, eğitim görmüş her insan, bu kitapların ikisini de dikkatle okumuş olurdu ve bazı pasajlarını ezbere bilirdi. Daha sonra, Rönesans Çağı'nda Eski Yunan Edebiyatı yeniden keşfedilince, Homeros, yüksek nitelikli dünya edebiyatının timsali, Batı'nın anlı şanlı şairi haline geldi. Eskiçağ da, Anadolu'nun bir çok şehri, bu şairin doğum yeri olduklarını iddia ederek övünürlerdi. Öyle görünüyor ki, bu nedenle övmek için en çok gerekçesi olan şehir, Smyrna'dır, yani İzmir'dir. Ülkemizin en ünlü arkeoloğu olan Rahmetli Ekrem Akurgal'ın İzmir Bayraklı da yaptığı kazılarla ortaya çıkardığı antik sokaklarda, bir zamanlar muhtemelen Homeros da dolaşmıştır.

Şair Anakreon, Teoslu idi. Bu şehrin kalıntıları, Çeşme Yarımadası'nı da arkeologlar tarafından gün ışığına çıkarılmıştır. Teos M.Ö. 546 yılında Persler tarafından işgal edilince, Anakreon, memleketini terk etti. O günden sonra, dur durak bilmeyen bir göçebe olarak yaşadı; Sisam Adası'ndaki sanatsever Tiran Polycrates'in sarayına, Atina'ya ve daha birçok yere gitti. Anakreon, içki şarkıları, aşk şarkıları besteledi. Yazdığı sözler, dünya edebiyatının bir parçası olmuştu; bunlar, insanın yaşadığı bazı temel deneyimleri, alaycı, ironik bir tarzda karakterize ederler: Aşka duyulan özlem, kıskançlık, aşk acısı ve doğru anı yakalayamamak... Anakreon'un Avrupa Edebiyatı'na olan katkısı, olağanüstüdür. Bu Anadolu şairi, daha Eskiçağ'da, Romalılar'ın en büyük şairi Horatius'a ilham kaynağı olmuştur. Anakreon sayesinde de memleketi Teos'un da adı duyulmuş, bir sürü Alman Rokoko şairinin yanı sıra, daha yakın çağlarda Alman yazarlarından G.E. Lessing, Goethe, E. Mörike ve H. Von Hofmannsthal, ayrıca Fransa'da Versailles'deki Kraliyet Sarayı çevresi, hepsi Anakreon'dan etkilenmiştir. Yani bunların hepsinin, Anadolu Kültürüyle bir bağlantısı olmuştur.

Hepimizin tanıdığı, hayvan masalları yazarı Ezop, M.Ö. 6.yy.'da (Karun Çağı'nda) yaşamıştır; doğum yerinin Kütahya olduğu düşünülmektedir. Ezop,

the name as the Father of History. And the Science of History in today's Europe appreciates Herodotus especially for his anthropological studies. Herodotus, the Father of History, is of Halicarnassus, that is, Bodrum.

There are two more Anatolians that we should mention in terms of the Science of History. The first of these is Arrianus. He was born in Nicomedia, today's İzmit, and he lived until the 2nd century A. D. If we did not have the writings of Arrianus, we would have only a very small part of the knowledge we have about Alexander the Great today. Again, another great historian of your country is Cassius Dio of Nicaea/Iznik. He lived at the end of the 2nd century and beginning of the 3rd century A. D. We owe him everything we know about the Roman History and especially the imperial age of Rome today.

Now let's look a little bit at Literary History: The fathers of many literary genres in Europe are Anatolian. The most important two books all along the Ancient Times were, as you know, Homer's Iliad and Odyssey. In the Ancient Times, everyone who was educated had read both of these books carefully and knew some passages by heart. Later, when the Ancient Greek Literature was re-discovered in the Renaissance era, Homer became the illustrious poet of the West as the epitome of high-quality world literature. In the Ancient Times, many Anatolian cities boasted by claiming to be the birthplace of this poet. It seems that the city which had the most reason to boast was Smyrna, that is, İzmir. Probably, Homer had also wandered in the ancient streets unearthed by the late Ekrem Akurgal, our country's most famous archaeologist, in the excavations he made in Bayraklı, İzmir.

Anacreon, the poet, was from Teos. The ruins of this city are brought to light by archaeologists in Çeşme peninsula. When Teos was invaded by the Persians in 546 B. C., Anacreon left his country. After that day, he lived as a nomad continuously; he went to the palace of the artlover Tyrant Polycrates on the Samos Island, to Athens, and many other places. Anacreon composed drinking songs, love songs. The lyrics he had written became a part of world literature; they characterize some basic experiences of people in a sarcastic, ironic way: longing for love, jealousy, heartache and to be unable to catch the right moment... Anacreon's contribution to the European Literature is extraordinary. This Anatolian poet has become a source of inspiration for Horatius, the greatest poet of the Romans, even in the Ancient Times. Thanks to Anacreon, the name of his hometown Teos had also been heard, and many German Rococo poets as well as G.E. Lessing, Goethe, E.

masallarıyla insanlara bilgelik aşlamak, eleştiri yeteneği kazandırmak istemiş, böylece Eskiçağ'ın en önemli eğitimcilerinden biri olmuştu. Onun fablları, Ortaçağ ve Erken Yeniçağ'da Avrupa'da üretilen çok sayıda ki fabl şiirine öncü oldu. Eskiçağ geleneklerini örnek alan Rönesans Çağı'nda, insanların eğitiminde, Ezop'un masalları büyük önem taşıdı. Bu sayede insanın kendi kendisini daha iyi tanıması isteniyordu. İşte bu nedenle, Ezop Masalları'nın çevirisini yapanlardan biri de, Martin Luther'dir. Hem o, hem de ondan sonra gelen pek çok Protestan rahibi, vaazlarında ve yazıların da, bu masalları tekrar tekrar işlemişlerdir. Fransa'da La Fontaine, yazdığı fabllarda (1688) Ezop hikayelerin den yararlanmış ve bu hikayeleri, XIV. Louis Fransa'sının toplumsal ve politik eleştirisini yapmak için kullanmıştır. Birçok Alman şairin yanı sıra, Lessing de Ezop'un fabllarını malzeme olarak kullanmıştır. Bu sayede kendiliğinden bu Anadolu şairin ardılı olan Lessing, kendi fabl kitabını yazarken bu eski Frigyalı'nın sade tarzına ulaşabilmek için bir çok denemede bulunduğunu dile getirmiştir.

Eski Mısırlı ve Babilliler, matematikte çok ilerlemişlerdi. Eski Yunanlar, onların matematik bilgisini devraldılar, fakat buna kendi yaratıcılıklarını da



katarak, önemli bir başarıya imza attılar: Önceden matematik, pratik uygulamaya yönelikken, Yunanlar bunu alıp, tek tek matematik kurallarından, yöntemsel olarak işleyen felsefi bilimlere geliştirdiler. Tümdengelimci bir sistem yarattılar, yani bir şeyi kanıtlamak yoluyla kurallar oluşturuyorlardı.

Böylece, Siracusalı Arşimed ile Öklid, Batı Matematik'i'nin babaları oldular. Ancak, Anadolu'da büyük matematikçiler çıktı: Bunların en önemlilerinden biri, Pergeli Apollonios'tur (M.Ö. yaklaşık 262-190). Apollonios, Helenizm Çağı'nın en önemli matematikçi ve gökbilimcilerinden biridir; koni kesitleri hakkında bir temel eser yazmış, pi sayısının tam hesabına da Arşimed'den daha çok yaklaşmıştır. Ayrıca, matematikteki Tales Kanununa adını veren Tales'i (Thales'i) de burada anmalıyız; çünkü kendisi Miletli'dir. Pergeli Apollonios'un matematikteki buluşmalarının, hem Batı da hem Doğu da ardılları oldu: Halife Harun Reşid zamanında (786-809), Apollonios'un yazıları Arapça'ya çevrildi. Sonra da, koni kesitleriyle ilgili

Mörrike and H. Von Hofmannsthal, the German authors in the closer eras, and the circle of the Royal Palace in Versailles, France had been affected by Anacreon. So, all of them had had a connection to the Anatolian Culture.

Aesop, the fable writer that we all know, lived in the 6th century B. C. (the Age of Croesus); his birthplace is believed to be Kutahya. Aesop wanted to instill wisdom to people and maket hem gain the ability to criticize with his fables, and so had become one of antiquity's most important educators. His fables became a pioneer for many poetic fables produced in Europe in the Medieval Age and Early New Age. In the Renaissance era which took the ancient traditions as an example, Aesop's fables were very important in people's education. The people were wished to recognize themselves better by this way. For this reason, one of those who translated Aesop's fables was Martin Luther. Both him and many other Protestant priests who came after him mentioned these fables again and again in their sermons and writings. La Fontaine in France benefited from Aesop's fables in the fables he wrote (1688), and used these fables to maket he social and political criticism of the France of Louis XIV. Many German poets as well as Lessing used Aesop's fables as material. Lessing, who was the successor of this Anatolian poet by himself in this way, expressed that he had done a lot of experimentations in order to reach this simple style of this ancient Phrygian while writing his own fable book.

The ancient Egyptians and Babylonians were very advanced in mathematics. The ancient Greeks took over their mathematical knowledge, but they scored a major success by adding their own creativity to it. While mathematics was oriented towards practical application, the Greeks took it and developed philosophical sciences working methodically from each of the mathematical rules. They created a deductive system,, that is, they made up rules by proving something. Thus, Euclid and Archimedes of Siracusa became the fathers of Western Mathematics. However, great mathematicians appeared in Anatolia: one of the most important ones of them is Apollonius of Perge (about 262-190 B. C.). Apollonius is one of the most important mathematicians and astronomers of the era of Hellenism; he wrote a major work on cone sections, and approached the exact calculation of the pi number more than Archimedes. In addition, we should also mention here Thales, whom the Thales law in mathematics was named after; because he is from Miletus. The findings of Apollonius of Perge in mathematics had successors

kitabı, Araplar'ın egemen olduğu İspanya üzerinden Batı'ya ulaşıp, Arapça'dan Latince'ye çevrilecekti.

Bambaşka bir alana, din alanına bakalım: Avrupa Kıtası'nın Ortaçağ'ına damgasını vuran, bugünde büyük etkiye sahip olan ve bu kıta da en yaygın olan din, Hristiyanlık Dini'dir. İşte bu dinin bile biçimlenip gelişmesinin önemli bir bölümü, Anadolu'da gerçekleşmiştir. Erken Hristiyanlık Çağı'nın en büyük din bilgini ve bu dinin o zamanlar yayılmasın da en etkili kişi, Tarsus vatandaşı olan Paulos'tur. Ayrıca, günümüze ulaşan anlatılara göre, İncil'in dördüncü bölümünü yazan Havari Yuhanna da, Meryem Ana da, hayatlarının bir kısmını Efes'te geçirip yine orada ölmüşlerdir. Bu nedenle, Efes'teki Ayasoluk ve Meryem Ana kiliseleri, Erken Hristiyanlık zamanının da, Hristiyanlar'ın en önemli Hac ziyaret yerleri arasındaydı. Katolik Kilise'nin kutsal saydığı azizlerin çok büyük bir bölümü, Anadolu asıllıdır. Bunların en önemlilerinden biri, Myralı, yani Demreli Aziz Nikolaos'tur; bu aziz, denizcilerin koruyucusu, evlenmek isteyen genç kızların yardımcısı, Rusya'nın kutsal azizi olmuş, ve nihayet Noel Baba kişiliğinde yaşatıla gelmiştir. Bundan başka, Kapadokyalı din bilginlerinin, Hristiyan Dini üzerinde çok büyük etkisi olmuş-

**“Görüldüğü gibi,
Avrupa Coğrafyasında
Türkiye bu açıdan istisnai
bir vaka değildir.
Ama yine de,
çok özel bir olgudur. ”**

tur: Kaisareialı/Kayserili Basileos, Nyssalı Gregorios, Nazianzoslu Gregorios. Ayrıca, Hristiyanlık öğretisinin, çeşitli tartışmalardan sonra son şeklini alması ve sınırlarının çizilmesi, beş ayrı ruhani meclis toplantısı sonunda gerçekleşmiştir ki, bu meclisler, Nikaia'da yani İznik'te, Efes'te, Kostantinopolis'te ve Halkedon da yani bugün ki İstanbul-Kadıköy'de toplanmıştır. Hristiyanlıkta kullanılan şahadet cümlesi, Nikaia/iznik ve Kostantinopolis/İstanbul ruhani meclislerin de

in both East and West: Apollonius' writings were translated into Arabic during the time of Caliph Harun al-Rashid (786-809). Then, his book on conic sections would reach the West through the Arab-dominated Spain, and be translated from Arabic into Latin.



Let's look at a completely different field, the field of religion: the religion which marked the Middle Ages of the European Continent, which has a great influence also today, and which is the most common religion in this continent is Christianity. An important part of the formation and development of this religion also took place in Anatolia. The greatest religious scholar of the early Christian era and the most influential person in the spread of this religion at

that time was Paul of Tarsus. In addition, according to the narratives that have survived until today, both the apostle John, who wrote the fourth chapter of Bible, and Virgin Mary passed a part of their lives in Ephesus and died there. Therefore, the Ayasoluk and Virgin Mary churches in Ephesus were among the most important pilgrimage places that the Christians visited during the time of early Christianity. A large part of the saints deemed sacred by the Catholic Church had Anatolian origins. One of the most important ones of them was St. Nicholas of Myra, that is, Demre; this saint was the protector of sailors, the helper of the young girls who wanted to marry, and the sacred saint of Russia, and finally he has been secured as Santa Claus. Furthermore, the Cappadocian religious scholars had a great influence on Christianity: Basilios of Kaisareia, Gregory of Nyssa, Gregory of Nazianzos. Moreover, the Christian doctrine took its final shape and its limits were determined at the end of five separate synod meetings after various discussions, and these synods were gathered in Nicaea, that is, İznik, Ephesus, Constantinople, and Halkedon, that is, the present Kadıköy-Istanbul. The testimony sentence used in Christianity was decided in the synods of Nicaea/İznik and Constantinople/Istanbul; therefore, this sentence is called "The Creed of Nicaea and Constantinople" which is totally true in theological terms.

Homer of İzmir, Thales of Miletus, Heraclitus of Ephesus, Strabo of Amasya, Hippodamus of again Miletus, Anakreon of Teos, Galen of Pergamon, Dioscorides

kararlaştırılmıştır; bu yüzden de bu cümlelerin adına, “Nikaia-Kostantinopolis Rumuzu” denir ki teolojik açıdan bu tamamen doğrudur.

İzmirli Homeros, Miletli Tales, Efesli Heraklit, Amasyalı Strabon, yine Miletli Hippodamos, Teoslu Anekreon, Bergamalı Galenos, Anavarzalı Dioskurides, Tarsuslu Paulos, Nazianzoslu Gregorios, Demreli Nikolaos – bunlar, sizin yurdunuzun büyük adamlarından yalnızca bir kaçı: Onların hepsi, Anadolu’ydu! Avrupa, işte bu insanların yaratımları üzerinde yükselir. Bu anlamda, Avrupalılar da Anadolu’dur.

Peki ama, acaba biz bugünkü insanlar, bu gerçeği nasıl karşılamaktayız? Bugün ki Batılılar ve bugünkü Anadolu’lular, acaba bu ortak atalarının ve ortak kültürel temellerinin, ortak geçmişlerinin farkındalar mı?

İzin verirseniz, ben önce sizlere, bu kültürlerin mirasçısı olan Türkiye’ye bazı sorular yöneltmek istiyorum: Bana Türkiye’de, gençler kendi ülkelerinin ve halklarının kökenlerini daha iyi anlayabilsin diye Eski Yunanca’nın öğretildiği herhangi bir lise göstere bilir misiniz? Acaba Amasya’lılar, şehirlerinin yetiştirdiği en büyük insanlardan biri olan Coğrafya’nın babası Strabon için bir anıt dikmeyi düşünmüşler midir? Ya da Kütahya’lılar Ezop için? Antalya bu konuda daha ileri, biliyorum: Orada şehir merkezinde birkaç yıldan beridir, şehri kuran ve ona adını veren Bergama Kralı Attalos’un bir heykeli duruyor. Ama bu bir istisna değil mi? Bodrum da Herodot’a adanmış bir kültür sarayı, Bergama’da Galenus’un adını taşıyan bir hastane, Mersin’de Dioskurides Eczanesi diye bir eczane var mı acaba? Bunlardan daha önemlisi, acaba buralar da insanların bilincinde, bu kişiler yaşıyor mu, ya da adları hiç duyulmuş mudur? Onların ne ifade ettiğini, kaç kişi biliyor?

Kanımca, ülkemizin gurur duyulacak antik geçmişi ile bugünü arasına sağlam bir köprü kurabilmek için, daha yapılacak çok şey var. Bence ülkemizin yöneticileri, hem genel anlamda halkı eğitmekte, hem de özellikle halka tarih bilinci vermekte son derece ihmalkar davranmış bulunuyorlar.

Geçtiğimiz elli yıl içinde, Türkiye’de pek çok öğren yeri günışığına çıkartıldı ve kısmen de yeniden ayağa kaldırıldı. Ancak, acaba Türk halkı bu yerleri, bu eserleri, gerçekten kendilerine ait gurur duyulacak bir geçmişe tanıklık etmiş yerler olarak mı görüyor, yoksa sadece turist çekip kendilerine ve ülkeye döviz getirecek birer zenginlik kaynağı olarak mı?

Bundan yirmi yıl kadar önce, dostum Sencer Şahin ile Kuzey Anadolu’da bir araştırma yapıyorduk.

of Anazarbus, Paul of Tarsus, Gregory of Nazianzos, Nicholas of Demre – these are just a few of the great men of your country: They were all Anatolian! Europe rises on the creations of these people. In this sense, the Europeans are also Anatolians.

But how do we, the people of today, regard this fact? Are the Westerns and Anatolians of today aware of their common ancestors, their common cultural basis and their common history?

If I may, I would first like to ask some questions to you, to Turkey as the heir of this culture: can you show me any high school in Turkey where ancient Greek is taught so that the young people can better understand the origins of their country and people? Have the people of Amasya thought to erect a monument of Strabo, the father of Geography, who is one of the greatest people brought up in their city? Or the people of Kütahya of Aesop? I know that Antalya is more advanced in this respect: a statue of Attalos, the King

“Anadolu’da icat edilip, modern Avrupa’nın yapıtaşlarından birini oluşturan kültürel öğelerden biri de, para.”

of Pergamon who founded the city and whom the city was named after, has been standing in the city center for a few years. But is this not an exception? Is there a culture palace dedicated to Herodotus in Bodrum, a hospital named after Galen in Bergama, and a pharmacy named as Dioscorides Pharmacy in Mersin? More importantly, are the people of these cities are aware of them, have their names ever been heard? How many people know what they mean?

In my opinion, there is much more to do to build a strong bridge between the ancient history of our country to be proud of and today. I think that the administrators of our country are extremely negligent in both educating the public in general and especially providing awareness of history for the public.

Over the past fifty years, many historical sites were unearthed in Turkey and were partially repaired. However, do the Turkish people actually see these sites

Nikaia/Iznik şehrinin ardında yükselen yaylalarda, antik kalıntılar keşfetmeye çalışıyorduk. Bu yaylalardan birinde, çok sayıda mezar taşı bulduk. Tabii bu, orada sığırlarını otlatmakta olan çobanların dikkatini çekti, ne yaptığımızı merak ettiler. Önce bizi define avcısı sandılar. Sonra, Sencer onlara mezar taşlarının üzerindeki Yunanca yazıları okuyup, bunların Türkçe anlamını söyledi. Bunun üzerine, çobanlardan biri, "Ha, anladım!", dedi, "Siz ölmüşlerinizi ziyarete gelmişsiniz." Yaylada çobanlıkla geçinen, hiç eğitim almamış birini, böyle düşündü diye ayıplamayız; tersine, o, son derece insancıl bir düşüncesini dile getirmişti. Ama elimizi vicdanımıza koyalım: Çok daha eğitilmiş yurttaşlarımız arasında, hatta politikacılarımız arasında da niceleri, memleketimizin Eskiçağ eserleri hakkında aynen böyle düşünmüyor mu? Eskiçağ araştırmaları yapmak üzere her yıl Türkiye'ye gelip buradaki antik eserleri inceleyen bir sürü yabancı bilim adamı, pek çok Türk vatandaşının gözünde, Türklerle ilgisi olmayan, yabancı bir tarihi araştırıyor olarak görülüyor desem, sizce yanlışmış olur muyum?

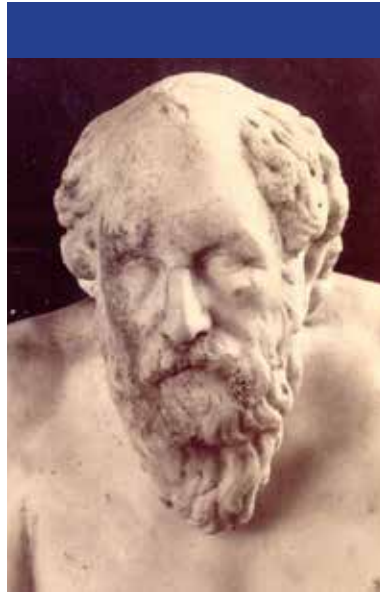
Sanırım bunun sebebi şu: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından pek çoğu, kendilerini tamamen ve sadece, Ortaçağ'da Ortaasya'dan gelip Anadolu'yu fetheden atalarla özdeş tutuyorlar; "Türk" deyince, sadece Ortaasyalı atalarını düşünüyorlar. Bu bence, hem tarihsel açıdan eksik bir bakış açısı, hem de kimlik kavramı açısından vahim yanlışlara neden olabiliyor.

Yanlışlık bence şurada: "Türk Halkı", oluşumunu Ortaasya'da tamamlayıp da ondan sonra Anadolu'ya gelmiş ve sonra da değişmeden kalmış değildir. Gelen Türk boyları, Anadolu'yu egemenlikleri altına alarak, ona üç yenilik kattılar: Yeni bir isim, yeni bir dil ve yeni bir din. Ama bunu yaparken, Anadolu topraklarında bin yıllardır yaşayan diğer insanları katledip onların kökünü kurutmadılar, tersine, onlarla da karıştılar. Fetihçilerle yerliler, birbirleriyle kültür alışverişinde bulunmuş, kız alıp vermiş, zamanla iç içe geçmiş, kaynaşmış ve en nihayet tarih ilerlerken birlikte yoğrulmuşlardır; yani Ortaasyalı atalar, Anadolu'da var olan halkın arasına karışmış, onlarla bütünleşmiştir. Ünlü Alman Coğrafyacı Eugen Oberhummer, "Türkler ve Osmanlı İmparatorluğu" adlı önemli yapıtında, bu konuyu gayet anlaşılır bir şekilde dile getirir: "Günümüzde hala, sanki bugün Anadolu'da yaşayan halkın Türkçe konuşan ve kendini Türk hisseden büyük kes-

and works as assets belonging to them, to be proud of, and witnesses of history or as just a source of wealth that will bring foreign currency to themselves and their country by attracting tourists?

About twenty years ago, we were doing a research with my friend Sencer Sahin in the North. We were trying to explore ruins in the plateaus raising behind the city of Nicaea/Iznik. We found numerous tombstones in one these plateaus. Of course, this caught the attention of the shepherds who pastured their cattle, and they wondered what we were doing. First, they thought that we were treasure hunters. Then, Sencer read the Greek inscriptions on the tombstones to them, and told them their Turkish meaning. Upon this, one of the shepherds said "Oh, I get it! You have come to visit your dead." We cannot blame someone living on sheepherding in the plateau who has never received training; on the contrary, he had expressed his extremely humane idea. But let's put our hands on our heart: do not many of your more educated citizens and even politicians think just like that about the ancient monuments of our country? Would I be wrong if I said that a lot of foreign scientists, who come to Turkey every year to make ancient research and study the ancient monuments here, are seen by many Turkish citizens as people who have nothing to do with the Turks and who explore a foreign history?

I think that the reason is this: many of the citizens of the Republic of Turkey consider themselves as completely and only identical to their ancestors who came from Central Asia in the Middle Ages and conquered Anatolia; they think that "Türk" indicates only their Central Asian ancestors. I think this is both an inadequate historical perspective and can cause grave errors in terms of the concept of identity.



I think the mistake is here: the "Turkish people" has not completed its formation in Central Asia, and then has come to Anatolia and stayed unchanged. The arriving Turkish tribes took Anatolia under their sovereignty and added three improvements to it: a new name, a new language and a new religion. But in doing so, they did not massacre and exterminate the other people who had been living in Anatolia for thousands of years, on the contrary, they involved with them. The conquerors and the locals exchanged culture with each other, wedded with each other, intertwined over time, fused together, and

mi, sadece Anadolu'ya dışarı dan gelmiş Türkler'in to-
runlarından ibaretmiş gibi yaygın bir kanı vardır; oysa
bu, nüfusun çok az bir kısmı için geçerlidir. Anado-
lu'ya dışarıdan akın akın insan yığınlarının gelmesine
rağmen, halkın çekirdeği, en eski zamanlardan beridir
aynı kalmıştır... Dışarıdan gelen Türkler, bir maya gibi,
Anadolu sakinlerinin hamuruna karışıp onu değişime
uğratmıştır."

Bu nedenle ben diyorum ki, bugün ki Türk Halkı
zengin bir karışıma sahip bir halktır; bu halk tabii ki
Malazgirt Zaferi'yle Anadolu'ya göç eden Türki boy-
ların soyundan gelir; ama sadece onların değil, aynı
zaman da hem, Anadolu'da tarih öncesi devirler de
yaşayan insanların, hem Asurlular'ın, hem Hititler'in,
hem Frigler'in, hem Traklar'ın, hem Eski Yunanlılar'ın,
hem Keltler'in, hem Eski Romalılar'ın, hem Yahudi-
ler'in, hem Ermeniler'in, hem Cermen boyların, hem
Gotlar'ın soyun dan gelir. Yani tek bir bileşen den
değil, pek çok bileşen den oluşan bir halktır. Karma
bir halktır.

Bugün, "Türk" adı, buraya dışarıdan gelmiş her
hangi bir halkın adı değil, ancak burada oluşmuş bir
halkın bütünüdür.

“Tarihin Babası Herodot, Halikarnassoslu, yani Bodrum'ludur.”

Bu halkların istisnasız olarak her birinin, Ana-
dolu'nun kültürüne katkısı olmuştur. Bunlar arasın-
da, günümüzde ki yaşantıya en çok etkisi olanlar,
kanımca Eskiçağ'da Yunan-Roma kültürleri, Erken
Ortaçağ'da onun üzerinde kurulan Bizans Kültürü,
Geç Ortaçağ ve Erken Yeniçağ'da Selçuklu ve Os-
manlı kültürleri, Yakınçağ'da ise Avrupa gelenekleri
olmuştur. Bugün Anadolu'nun her köşesinde, tüm bu
geçmiş kültürleri anımsatan muhteşem yapı kalıntıları
karşımıza çıkar. Ayrıca, dikkatli bir misafir, Anadolu'da
karşılaştığı tüm insanlarda da bu kültürel karışımının
izlerini görebilir. Buna, ülkenizin günlük yaşamın dan
iki tanıdık örnek vereyim: Türkiye'de misafirler "hoş
geldiniz" diyerek karşılanır. Bu karşılama, dil olarak
Türkçe'dir, ancak ifade olarak kökeni çok eskiye gider!
İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bir antik kapı kolonu
vardır, üzerinde Eski Yunanca olarak (kalos eltate) ya-
zar, bu da kelimesi kelimesine, "hoş geldiniz" demek-
tir. Yani, Anadolu'ya gelen Türk boyları, yerli halkın
kullandığı geleneksel bir selamlama sözünü kendi dil-
lerine tercüme edip kullanmaya başlamışlardır. Ya da
bir Türk, "efendim" dediği zaman, Eski Yunan-Bizans
dilinden gelme bir sözcük kullanmaktadır: "Affentis"

*eventually molded together as time passed; that is,
the Central Asian ancestors involved in the Anatolian
people and integrated with them. The famous German
geographer Eugen Oberhummer expresses this issue in a
very understandable way in his important work named
"The Turks and the Ottoman Empire": "Still today,
there is a widespread opinion that a large part of the
people living in Anatolia who talk Turkish and feel
themselves Turkish are composed of only the descen-
dants of the Turks who came to Anatolia from outside;
however, this is true for a very small portion of the
population. Although many people flooded to Anatolia
from outside, the core of the people has remained the
same since the most ancient times... The Turks from
the outside mixed into the dough of the inhabitants of
Anatolia and changed them."*

*Therefore, I say that the Turkish people of today is
a people with a rich mixture; of course, these people
are the descendants of Turkic tribes that migrated to
Anatolia with the Manzikert Glory; but they are not
only their descendants but they are also the descen-
dants of the people living in prehistoric Anatolia, the
Assyrians, the Hittites, the Phrygians, the Thracians,
the old Greeks, the Celts, the old Romans, the Jews,
the Armenians, the Germans, and the Goths.*

*Today, the name "Turk" is not the name of any peo-
ple who came here from outside but the name of the
whole people formed here.*

*Each of these people, without exception, has con-
tributed to the culture of Anatolia. Among them, the
ones who had the most influence on today's life were
the Greco-Roman cultures in the Antiquity, the Byz-
antine Culture founded over them in the Early Middle
Ages, the Seljuk and Ottoman Cultures in the Late Mid-
dle Age and Early Modern Age, and the European tra-
ditions in the Modern Age. Today, magnificent ruins of
buildings reminiscent of all these past cultures appear
in every corner of Anatolia. In addition, a careful guest
can see the traces of this cultural mix in all the people
he encounters in Anatolia. Let me give two familiar
examples from the daily life of your country: in Tur-
key, the guests are greeted by saying "Welcome (Hos
geldiniz)." This greeting is Turkish, however its origin lies
far behind as an expression! There is an ancient door
column in the Istanbul Archaeological Museum, and
it writes "kalos eltate" in Ancient Greek on it, which
means "welcome" literally. That is, the Turkish tribes
who came to Anatolia translated the traditional greet-
ing word used by the local people, and started to use it.
Or when a Turk says "I beg your pardon (efendim)," he
uses a word coming from the Ancient Greco-Byzantine*

diye okunan bu sözcük, Türkçe'deki iyelik eki olan "-m" ile birleştirilerek, "efendim" sözcüğü oluşmuştur. Yani yalnızca halklar değil, diller de birbirine karışmış, birbiriyle kaynaşıp bütünleşmiştir.

Bugünkü Anadolu halkın adına Türk Halkı diyoruz, ama bu, ülkenizin sahip olduğu çok bileşenli kültürle birbirine aykırı değildir. Halkınızın tabii ki bir tek adı olacak, ama bu isimle pek çok kültürün tanımlanmasına bir engel yoktur. Benzer bir durumu, başka halkların adlarında da gözlemleyebiliriz. Örneğin İngilizler, Angllar'dan türeyen bir isimle adlandırılırlar, ama Angllar tek bir Cermen boyudur, günümüz İngilizler'i Angllar'la özdeş değildir; Angllar kadar Keltler'den, Saksonlar'dan, Danlar'dan ve Normanlar'dan oluşan yapısal bir karışımı vardır. Kültürleri ise geçmişte de, bugün de, Kelt, Roma, Cermen ve Roman gelenekleri gösterir. Aynı şey Almanlar için de geçerlidir: Alman Halkı'na İngilizce'de "Germans", Türkçe'de "Almanlar" denir, kendileri ise kendilerine

language. This word, which is read as "Affentis," has been coupled with the possessive suffix "-m" in Turkish, and the word "efendim" has been formed. So, not only the people but also the languages have mingled and integrated with each other.

Today, we name the Anatolian people as the "Turkish people," but this is not inconsistent with the multi-component culture your country has. Your people will obviously have a single name, but this does not prevent to identify many cultures with this name. A similar situation can be observed in other peoples' names. For example, the English are referred to with a name derived from the Anguls, but the Anguls are a single German tribe, the English of today are not identical with the Anguls; they have a structural mixture consisting of Anguls as well as Celts, Saxons, Dans and Normans. And their culture have features of the Celtic, Roman, and German traditions today and in the past. The same is true for the Germans: The German



"Deutsche" derler. Bu sözcüklerden her biri, Ortaçağ'daki bir boy'un adıdır ve her biri, bugün ki Alman Halkının atalarının yalnızca bir parçasını gösterir. Oysa Almanlar ne safkan Cermenler'dir, ne de safkan "Alemann"lar. Alman Kültürü de, birbirinden çok farklı kültürel etkilerin bir karışımını yansıtır; bu kültürde Kelt, Cermen, Eski Yunan-Roma ve Roman gelenekleri pay sahibidir.

Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Görüldüğü gibi, Avrupa Coğrafyasında Türkiye bu açıdan istisnai bir vaka değildir. Ama yine de, çok özel bir olgudur. Zira ben bu kadar çok sayıda ve çeşitli kültürel gelenekten yararlanma şansına sahip bir başka halk tanımıyorum.

Ayrıca, Türkçe'nin bir Hint-Avrupa dili olmaması da, Türkler'in Avrupalı olmadığı anlamına gelmez.

people is called "German" in English and "Alman" in Turkish, and they call themselves "Deutsche." Each of these words is the name of a tribe in the Middle Ages, and each one shows only a part of the ancestors of the German people today. However, the Germans are neither purebred Germans nor purebred "Alemanns." The German Culture also reflects the mixture of cultural influences very different from each other; the Celtic, German, Ancient Greco-Roman and Roman traditions have shares in this culture.

These examples can be further increased. As we have seen, Turkey is not an exceptional case in the European regions in this respect. But still, it is a very special case. Because I do not know any other people that have the chance to benefit from many and diverse cultural traditions.

Nitekim, Macarlar, Finliler, Estonyalılar ve Basklar'ın da anadilleri Hint-Avrupa dilleri değildir, ama kimse onların Avrupalı olduğundan şüphe duymuyor ve halklar Avrupa Birliği'ne üye.

Kendilerini tek boyutlu olarak Ortaasyalı Türk boylarla özdeşleştirerek kimliklerini sınırlamak, kısmen Türkler'in kendi seçimidir. Ancak kısmen de, Orta Avrupa'nın oluşturduğu düşman imgeleri sonucunda, kimliklerini bu şekilde sınırlandırmaya itildiler. Batı Avrupa'yla yüzyıllarca süren düşmanlık, Avrupa'yla Türkler'in birbirini dışlamasına yol açtı. Bu tür imgelere göre, Avrupalılar Eski Yunan-Eski Roma Kültürünün mirasçısıydı, Türkler ise en büyük düşmandı ve Avrupalılar'la ne bir akrabalıkları, ne de kültürel herhangi bir bağlantıları olabilir. Bu tür basite indirgenmiş düşman imajlarını kafalara sokmak kolay, çıkarmak ise zordur. Orta ve Batı Avrupa'nın vatandaşları da, doğru bir Türkiye imgesinden en az Türkiye vatandaşları kadar uzaktır. Bu yanlış Türkiye imgesinin sebebi, genellikle ideoloji ya da bilgisizliktir. Bazen de, gerçeklerin yanlış yorumlanması, karşı taraftan korkmaya ve onu dışlamaya yol açar. Avrupalılar'ın çoğu, sizin bayrağınızdaki ay-yıldız gördüklerinde, bunu kendilerini tehdit eden bir İslam sembolü sanırlar. Bu tamamen saçmalaktır. Ne bayrağınızın kırmızı rengi, ne ay ne de yıldız, aslen İslami anlamı olan semboller değildi. Türk boyları, hilal simgesini daha Ortaasya'da iken arma olarak kullanıyorlardı. Alparslan'ın, Malazgirt Savaşı öncesinde bir hilal ile çok parlak bir yıldız gördüğü, Türk Bayrağı'nın kökeninin de bunun olduğu yolunda bir hikaye vardır ama, bu hikayenin ne zaman ortaya atıldığını bilmiyoruz, sadece Malazgirt Savaşı'ndan yüzyıllarca sonra ortaya çıktığı ve tarihsel bir gerçekliliğinin olmadığı kesindir. Buna karşılık, ay ve yıldız bileşimi, çok daha eski zamanlardan beri var olagelmıştır. Bu sembollerin tarihi, Eskiçağ'a, hatta daha da öncelere, Eski Mezopotamya Kültürleri'ne kadar uzanır. Ay-yıldız ayrıca, Eskiçağ'da Byzantion Şehri'nin, yani daha sonra Kostantinopolis ve İstanbul olacak şehrin de armasıydı. Demek ki, Türk Halkı, kendisine simge olarak, Anadolu'nun çeşitli kültürlerinin etkilerini kapsayan, gerek Eski Doğu uygarlıklarını, gerek Eskiçağ, gerekse Ortaçağ uygarlıklarını içeren bir bayrak kullanmaktadır. Ancak, bunu kaç kişi bilir? Bence bu çok önemli bir nokta, çünkü eğer Türk Bayrağı'nın yıldızı böyle yorumlanır, onun bir çok kültürülük simgesi olduğu bilinirse, onun Avrupa Birliği Bayrağındaki yıldızlar arasında yer almasına da kimse karşı çıkamayacaktır.

Ben diyorum ki, devletinizin kurucusu Atatürk'ün "Ne Mutlu Türk'üm diyene!" sözlerini okuyan her Türk, bununla gurur duyarken, bu gururun içine,

Moreover, the fact that Turkish is not an Indo-European language does not mean that the Turks are not Europeans. Indeed, the mother tongues of the Hungarians, Finns, Estonians and Basques are not Indo-European languages, but nobody doubts that they are European, and their peoples are members of the European Union.

It was partially the Turks own choice to limit their identities by identifying themselves with the Central Asian Turkic tribes one dimensionally. However, they were also partially pushed to limit their identities in this way as a result of the enemy images created in Central Europe. The hundreds of years of enmity with the Western Europe led the Europeans and Turks exclude each other mutually. According to such images, the Europeans were the heirs of the ancient Greek-Roman culture, while the Turks were the biggest enemy and they could have neither a kinship nor any cultural connection with the Europeans. It is easy to create such simplistic images of enemy but hard to eliminate. Also the citizens of the Middle and Western Europe are away from an accurate image of Turkey at least as much as the citizens of Turkey. The reason of this wrong image of Turkey is usually ideology or ignorance. And sometimes, the misinterpretation of facts leads to the fear of the other side and its exclusion. Most of the Europeans think that the moon-star in your flag is an Islamic symbol threatening them when they see it. This is nonsense. Neither the red color of your flag nor the moon-star were symbols with originally Islamic meaning. The Turkish tribes used the crescent symbol as an arm even when they were in Central Asia. There is a story regarding that Alparslan saw a very bright crescent and star before the Manzikert War and the origin of the Turkish Flag is this, but we do not know when this story emerged, it is only certain that it emerged centuries after the Manzikert War and it is not real historically. In contrast, the composition of moon and star has existed since the ancient times. The history of these symbols extends back to the Ancient Times, and even before, the ancient cultures of Mesopotamia. In addition, the moon-star was also the arm of the Byzantine City in the Ancient Times, that is, the city which would become Constantinople and Istanbul later. So, the Turkish people use a flag for themselves as a symbol which includes the effects of the various Anatolian cultures, the civilizations of the Ancient East, the Ancient Times, and the Middle Ages. However, how many people know this? I think this is a very important point, because if the star of the Turkish Flag is interpreted in this way, and if it is known to be a symbol of multiculturalism, noone can object that it will be among the

ülkesinin Eskiçağ kültürlerini, o kültürlerin mirasını da katmalıdır. Çünkü bu miras, Türkler'i sadece Avrupa'ya bağlamakla kalmaz, bununda ötesinde onların yurdunu, düpedüz Avrupa Kültürü'nün ana kaynaklarından biri haline getirir. Ben Ulu Önder'inizin de yarattığı modern devleti aynen bu şekilde gördüğüne şüphe duymuyorum. Size onun şu tanımını hatırlatmama izin veriniz: "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir."

Türk dostlarıma bu şekilde eleştiriler yönelttikten sonra, şimdide diğer tarafa, Avrupalılar'a dönmek istiyorum; onlar da benden hoşlarına gitmeyen bazı şeyler duymaktan kurtulamayacaklar!... Avrupa'ya şunu soruyorum: Türkiye'nin kültürel olarak bu kıtaya dahil olup olmadığı tartışılırken, Anadolu'dan alınmış bu kültürel temellerin neden hiç adı geçmez? Acaba Avrupalı devlet adamlarımız, bunları biliyorlar mı, yoksa bile bile mi susuyorlar? Ve Avrupa, tarihsel-kültürel bilincin oluşması ve gelişmesine çaba gösteriyor?

Son yıllarda, Avrupa'da, Amerikan kökenli, adına "Fun" (eğlence) Kültürü denen bir tavır yaygınlaşmaya başladı. Bu yaşam tarzında, zevk ve eğlence, en büyük değerler olarak baş tacı ediliyor, neredeyse yaşamın amacı olarak gösteriliyor. Eğitim denen şey ise, sadece alın teriyle, emekle elde edilebileceği için, giderek gözden düşmekte. "Fun" Kültürü deyimi, aslında gerçeği gizliyor: "Fun" Kültürü bir kültür değil, Kültür'ün tersidir, yani Kültürsüzlük'tür. Şu sıralar Avrupa, bu kültürsüzlük ile, tabiri caizse "ölesiye" eğleniyor.

Türkler bilmelidir ki, Avrupa'nın tutulmuş olduğu bu hastalık, kendilerinin Avrupa'yla bütünleşmesi önündeki en büyük engellerden biridir. Bu nedenle, Türkiye, eğer Anadolu'nun kültürel önemini dünyaya göstermek istiyorsa, çabalarını iki katına çıkarmak durumundadır.

Son olarak, Türkiye'yi Avrupa kapılarının da bekletmek için tekrar tekrar ön plana çıkarılan bir konuya daha değinmek istiyorum – din konusuna, Bence, bu konuya hak ettiğinden fazla ağırlık veriliyor. Din konusu, Ortaçağ'da Avrupa devletleri kendilerini birer Hristiyan devleti olarak tanımlarken önem taşıyan bir konuydu. Ancak, Rönesans'la yeni bir süreç başladı; ardından Aydınlanma ve Fransız İhtilali geldi; ve bu sürecin sonunda, Avrupa'da artık nihai olarak, İnsan Hakları ve Eskiçağ'a dayanan Hümanizm üzerine kurulu bir devlet ideali oluştu; bu ideale göre, bir devlet içinde her insan, kendi doğru bulduğu biçimde yaşayabilmeliydi. Din özgürlüğü ve hoşgörü, her vatandaşın haklarını ve görevlerini belirleyen önemli

other stars in the Flag of the European Union.

I say that every Turk, who feels pride in reading the words of Ataturk, the founder of your state, as "How happy is he who says I'm a Turk!" should add his country's cultures of Ancient Times, the heritage of those cultures to this pride. Because this pride not only connects the Turks to Europe but also makes their homeland one of the main sources of the European Culture outrightly. I do not doubt that your Great Leader saw the modern state he created exactly in this way. Let me remind you this definition of him: "The Turkish people who founded the Republic of Turkey is called the Turkish nation."

After criticizing my Turkish friends in this way, now I want to turn to the other side, the Europeans; they will not get rid off hearing some words I will say that they would not like!.. I am asking Europe this: while discussing whether Turkey is included culturally in this continent, why are these cultural foundations received from Anatolia never mentioned? Do our European statesmen know these, or are they silent although they know them? And does Europe strive for the formation and development of cultural-historical consciousness?

In recent years, an attitude called "Fun" Culture with American origin has begun to spread in Europe. In this lifestyle, pleasure and entertainment are enthroned as the greatest values, and are almost shown as the purpose of life. And the thing called education is increasingly discredited as it can be obtained only with great effort. The saying of "Fun" Culture in fact is concealing the fact: "Fun" Culture is not a culture but the opposite of culture, that is, Unculture. At present, Europe is having fun "to death," so to speak, with this unculture.

The Turks should be aware that this disease is one of the biggest obstacles that prevents their integration with Europe. Therefore, if Turkey wants to show the world the cultural importance of Anatolia, it has to redouble its efforts.

Finally, I want to mention another issue that is brought into the forefront again and again to await Turkey in front of the European doors – the issue of religion. I think, this issue is emphasized more than it deserves. The issue of religion was important when the European countries identified themselves as Christian countries in the Middle Ages. However, a new process started with the Renaissance; then came the Enlightenment and the French Revolution; and at the end of this process, an ideal of state founded on Human Rights and Humanism based on the Ancient Times

düsturlar haline geldi. Avrupa'da bugün, Hristiyanlık Dini'nin ibadetlerini yerine getiren insan sayısı giderek azalmaktadır, ama yine de birçok ülkede ve yörede, hala güçlü bir Hristiyanlık ideolojisi egemendir; bu ideolojiye bağlı insanlar "Hristiyan Batı Dünyası"ndan bahsedip "Müslüman Doğu Dünyası"yla aralarına duvar çekmeyi severler. Ancak Avrupa Birliği, Aydınlanma Çağı'nın tekrar gerisine düşemez, düşmemelidir. Kuşkusuz, hiçbirimiz, ne "kafir"lerin meydanlarda yakılmasını istiyoruz, ne "cadı avları"nı, ne yeni Haçlı Seferleri'nin yapılmasını, ne de dini ilkelerini kullanıp politikaya etki eden bir ruhban sınıfı ve dini önderleri. Avrupa'da da henüz, bunu anlamayan pek çok insan ve pek çok politikacı var. Atatürk Türkiye'si, bu gibi ilkeleri, günümüzdeki pek çok Avrupa devletinden çok daha tutarlı bir şekilde yaşama geçirmişti. Kanımca, devletimizin bu ilkelere sıkı sıkıya sarılması ve onları açık ve net bir şekilde uygulamaya geçirmesi çok yerinde olacaktır. Çünkü hiç birimiz, Avrupa'da şeriat kurallarının uygulanmasını, kadınların şu ya da bu şekilde zorlanarak örtünmesini ya da erkeklerden daha az hak ve özgürlüğe sahip olmasını da istemiyoruz. İster Hristiyanlık, ister Müslümanlık, ister Yahudilik olsun, bütün dinler, Eski Yunan-Roma uygarlıklarının Hümanizm İlkesi ve Aydınlanma Çağı tarafından çizilen çerçevede, bu ilkeler gereğince hareket etmelidirler. Çeşitli dinlerin mensupları, birbirlerine saygı göstermek zorundadırlar. Hepimiz, bunun gerçekleşmesi için elimizden geleni yapmalıyız. İşte bu konuda, Eskiçağ Akdeniz Kültürleri'nde görülen dinsel hoşgörü, bizlere örnek teşkil edebilir. Anadolu'nun antik şehirlerinin her birinde, pek çok farklı tapınağın kalıntıları yan yana yer alır. Dünyadaki üç büyük din olan Hristiyanlık, Müslümanlık ve Yahudilik dinleri, tek tanrılı birer dindir ve kendi inandıkları Tanrı'dan başka hiçbir tanrının doğru olmayacağını savunurlar. Eskiçağ'da inanılan tanrıların ise, hiçbirinin böyle bir iddiası yoktu; onun için eski Anadolulular, şehirlerinde, Mısırlılar'ın ve Romalılar'ın tanrılarına da yer tanımışlardı. Bugün ki Afyon-Kütahya-Dinar yöresi, Eskiçağ'da Frigya'yı oluşturuyordu; o çağlarda burada yüzyıllar boyunca kalabalık Yahudi cemaatleri, gayet rahat yaşayabilmişlerdi. Hatta, bugün Dinar dediğimiz eski Apameia Şehri, paralarının üzerine, Nuh'un Gemisi'nin resmini basmıştı. Bildiğimiz kadarıyla, Eskiçağ'da bu yörede, Yahudiler, karşı hiçbir kalkışma saldırı v.s. olmamış, inançlarına karışılmamıştı. Evet, daha sonra yine Eskiçağ Anadolu'sunda Hristiyanlar kovuşturuldu ve şehitler verdiler, ama eğer Hristiyanlık, kendisi çok tanrılı dinleri sorgulayıp kendi tek tanrılılığını zorla kabul ettirmeye çalışmasaydı, kendisi hoşgörüyü bir yana bırakmasaydı, muhtemelen Anadolulular'dan böyle sert bir tepki de görmeyecekti.

occurred finally; according to this ideal, every person within a state should be capable of living in such a way that he found his own right. Religious freedom and tolerance became important mottoes which established the rights and duties of all citizens. In Europe today, the number of people fulfilling their religious Christian worship has been gradually decreasing, but still many countries and regions are dominated by a strong Christian ideology; the people connected to this ideology are fond of talking about the "Christian Western World," and building a wall between the "Muslim Eastern World" and themselves. But the European Union cannot fall behind the Age of Enlightenment again, and it should not. Of course, none of us wants burning the "infidels" in the squares, the "witch hunts," new Crusades, nor a clergy and religious leaders who influence politics by using the religious principles. There are still many people and politicians in Europe who do not understand this. Atatürk's Turkey had realized such principles in a much more consistent way than many European countries today. In my opinion, it would be to the point if our state closely adopted these principles and applied them clearly. Because none of us wants the implementation of Sharia law in Europe, forcing the women to cover themselves in any way or making them have less rights and freedoms than the men. Either Christianity, Islam or Judaism, all religions should act within the framework by the Humanism Principle of the ancient Greek-Roman civilizations and the Age of Enlightenment, and in accordance with these principles. The members of the various religions must respect each other. We must do all our best to realize this. Here in this respect, the religious tolerance seen in ancient Mediterranean cultures can set an example for us. In each of the ancient cities of Anatolia, the ruins of many temples different from each other are placed side by side. The three great religions of the world, Christianity, Islam and Judaism, are monotheistic religions, and they defend that no god other than their Gods can be true. But none of the gods in the Ancient Times had such a claim; therefore, the ancient Anatolians had given place also to the gods of the Egyptians and Romans in their cities. Today's Afyon-Kutahya-Dinar region made up the ancient Phrygia; in those ages, the crowded Jewish communities could live here quite comfortably for centuries. Moreover, the ancient Apameia City, which we call today Dinar, had pressed the picture of Noah's Ark on its coins. As far as we know, there was no attack against the Jews in this region in the Ancient Times, and no one interfered in their faith. Yes, the Christians were prosecuted later again in the Anatolia of the Ancient Times and there were martyrs, but if Christianity had not questioned the polytheistic religions and tried to impose its monotheistic religion, if it had not left aside tolerance, probably they would not

Eskiçağ'da, düşünce evrenseldi, bu nedenle hoş-görü sınırları son derece genişti. İşte bizler de, pek çok insan için çağdaş bir Avrupa, yaşanılabilir bir Avrupa yaratmak istiyorsak, yeniden bu ortak köklerimize, yani evrensel düşünceye ve kapsamlı hoşgörüye dönmeliyiz. Böyle bir Avrupa'da, eğer kültür tarihine dayanan ölçütlerle bakarsak, Türkiye Cumhuriyeti'nin sarsılmaz bir yeri vardır. Bu yer tarih içinde oluşmuş değişmez bir veridir; bu nedenle de Türkiye'nin Avrupa içindeki yeri tartışılmaz, pazarlık konusu yapılamaz ve Türkler'in elinden alınamaz – tabii onlar da kendi kültürel temellerini tanıdığı, kabul ettiği, kucakladığı, sahiplendiği sürece.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, bu genelgelemleri sahiplenmek konusunda nasıl bir tavır alacakları, tabii ki sadece kendi özgür iradelerine bağlıdır. Ben, İyonyalı doğa filozoflarının mirasçısı ve torunları olan insanlara öğütler verecek değilim. Ancak, çalışma alanım, Anadolu'nun Eskiçağ Kültür Tarihi'dir, ve sizlere sözünü ettiğim önemli kişiler hakkında sonuç olarak şunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim: Hepsi Anadolu'ydular! Onlar, Avrupa Kültürü'nün köşe taşlarını oluşturdular! Bu, biz Avrupalılar'ı da Anadolu'ya kılar!

Bundan yaklaşık iki yüz yıl önce, Klasik Alman Edebiyatı'nın en büyük şairlerinden biri olan Friedrich Hölderlin, "Yolculuk" adlı bir şiir yazmıştı. Sanırım, Anadolu'nun Avrupa için önemini bu kadar şairane bir şekilde dile getiren başka kimse olmamıştır. Hölderlin, bu şiirinde, sizin yurduyuza ruhsal bir yolculuk yapar. Kendisini Anadolu İnsanlarının soydaşı olarak görür ve onlara şu dizelerle seslenir:

“Nerededir,
Nerededir yeriniz sevgili soydaşlarım,
Birliğimizi yeniden kuralım,
Atalarımızı yeniden analım.
O topraklar ki,
Kıyılarında, ağaçları altında İyonya'nın,
Kaystros'un ovalarında,
Uzaklarda tüten dağlar arasında,
Sevinçle göklerde süzülürdü turnalar.
İşte orada siz de vardınız.”

have received such a strong reaction from the Anatolians.

In ancient times, the thought was universal, so the tolerance limits were extremely large. So, if we want to create a modern Europe to be lived in for many people, we must return to these common roots of us, that is, universal idea and comprehensive tolerance. In such a Europe, if we look at the Republic of Turkey with the criteria based on the history of culture, the Republic of Turkey has a steady place. This place is a constant data occurred within history; therefore, the place of Turkey in Europe is indisputable, non-negotiable, and cannot be taken from the hands of the Turks – of course, as long as they recognize, accept, embrace and own their own cultural foundations.

Of course, the citizens of the Republic of Turkey have their own free will regarding how they will behave in adopting these notices. I'm not going to give advice to people who are the heirs and descendants of the Ionian natural philosophers. However, my work area is Anatolia's ancient cultural history, and as a result, I can tell you the following comfortably about the important people I have spoken: all of them were Anatolians! They formed the cornerstones of European culture! And this makes also us, the Europeans, Anatolians!

Around two hundred years ago, Friedrich Hölderlin, one of the classic German literature's greatest poets had written a poem named "The Journey." I think there has been no one else who expressed the importance of Anatolia for Europe such poetically. Hölderlin makes a spiritual journey to your country in this poem. He sees himself as the kin of the Anatolian people, and addresses them with the following verses:

“Where
But where are you now,
dear ones of my own blood
That we might enter again into the bond
And lovingly remember the ancestors?
There on the shores, under Ionia's
Trees, on the levels of Cayster
Where cranes delighting in the clear blue
Have in an arc around them
hazy distances of mountains
You were there too,
surpassing them all in beauty.”

KÖRTİK TEPE

Dicle Kıyısında Uygarlığın İlk İzleri

Körtik Tepe

// Prof. Dr. Vecihi ÖZKAYA

Arkeolojik zenginlik bakımından Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin yeri tartışılmazdır. Bu anlamda her bölgenin kendine ait özgünlükleri olmakla beraber, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Diyarbakır özelinde ortaya çıkarılan değerleri, yerel olmaktan çok evrensel değerler niteliğindedirler. Araştırmalar, evrensel kültür oluşumunun en eski izlerinin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde de olduğunu ortaya koymuştur. Bütün bu gelişmeler, dünya kültür tarihini tartışılır hale getirmiş ve birçok konudaki egemen görüşün yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu anlamda Anadolu'nun Dicle ve Fırat nehirleriyle sulanan Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne baktığımızda, günümüzden 12 000 yıl önce çağdaş uygarlığın temellerinin atıldığını görmekteyiz. Diğer bir ifadeyle, Akdeniz dünyasını ve Avrupa'yı değiştiren devrimlerin yaşandığı bölgedir.

Southeastern Anatolia is very important in terms of its richness of archaeological remains. In this sense, every region has its own specificities, values; however, the values of Diyarbakır in Southeastern Anatolia reach out to be more universal values, rather than to be local values. Researches prove that the traces of the formation of universal culture have been revealed in the region of Southeastern Anatolia. All these developments made the world's cultural history questionable and everything needs to be reconsidered. In this sense, the region being irrigated by the Tigris and Euphrates rivers are the origin of modern civilization dating 12,000 years ago in Southeastern Anatolia. In other words, it is the region of revolutions for the Mediterranean world and for Europe.

Most places in the world do not present a settled



The First Traces of Civilization on Tigris Coast

Dünyanın bir çok bölgesinde yerleşik yaşama dair belirgin izlerin saptanmadığı dönemlerde, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, yaşam tarzında köklü değişiklikler yaratan, bitkilerin ve hayvanların evcilleştirilmesi gibi büyük buluşların yaşandığı Akeramik Neolitik dönem yerleşiklerinin uygarlaşma yönünde önemli aşamalar kaydettikleri gözlenmektedir. Bunun en iyi algılandığı yöre ise Dicle ve Fırat'ın suladığı akarsu boylarıdır. Her karış toprağında geçmişin ayak izlerini barındıran bu coğrafyada, binlerce yıl öncesi-ne tarihli geçmişle Diyarbakır'ın, evrensel uygarlığa armağan edilen değerler kapsamında, pay sahipliği tartışılmazdır

life style: however; starting with the Pre-Pottery Neolithic period onwards we observe that radical changes in life style such as domesticating of plants and animals started in Southeastern Anatolia region. Domesticating of plants and animals are great inventions recorded throughout the progress in the direction of civilization. The well preserved area to understand these developments is the land irrigated by the Tigris and Euphrates rivers. This area preserved the footsteps of its previous occupants. In this sense, the values that Diyarbakır present is a scope for the universal civilization.

Diyarbakır being located in the Upper Tigris Valley, at the bank of the Tigris River, is important because of its surface ruins and also important with its unearthed archaeological aspects, it is valuable in general aspects for Mesopotamia and in particular it has an important place in Anatolian history. The city walls, inns, baths, caravansaries, mosques, churches and rock reliefs are making unforgettable in every sense for visitors. Körtik Tepe is one of the stakeholders for the unique universal culture with its peerless ruins and finds. Detailed archaeological studies proved that the Körtik Tepe had been inhabited from 10.400- 9.250 BC without interruption, with its values the site has an important place in the history of Anatolia and also for the history of civilization.

Information from Körtik Tepe revealed to new tableaux to occur for the Epi-Paleolithic/Pre-Pottery Neolithic period of Anatolia. These facts and innovations are not only limited to Southeastern Anatolia. In addition, the development has been effective in the history of mankind and also in the development of Mesopotamia's further cultures as well. The social organization, solutions being offered for housing, the quest for continues feeding, the mysterious and fascinating ways of expressing their art in their religious beliefs and in their daily practices; the inhabitants of Körtik Tepe reached up to a high artistic level in the Southeastern Anatolia region. Referring to all these it can be said that Körtik Tepe demonstrates a more advanced Neolithic culture than the other contemporary neighboring geographies.

The main settlement at Körtik Tepe is dating back to the Epi-Paleolithic/Pre-Pottery Neolithic period. After the period between 10.400-9.250 BC the site was abandoned for a reason which has not been detected yet, during this period we observe that contemporary settlement is being abandoned as well. All the data

Yukarı Dicle Vadisi'nde, Dicle ile anılan konumuyla Diyarbakır, yüzeyde korunmuş kalıntıları ve toprak derinliğindeki kültürel varlıklarından algılanabildiği kadarıyla, genelde Mezopotamya, özelde Anadolu tarihinde önemli bir yere sahiptir. Bu anlamda Anadolu'nun kültürel dokusuna yadsınamaz katkılar sunan kentin bu özelliği, zamanın, doğanın ve insanın acımasız tahribatına inatla direnen surları, han, hamam, kervansaray, cami, kilise, kaya kabartmalarında algılanmakta ve geçmişi belleklere kazımaktadır. Kenti evrensel kültürün paydaşı yapan ve bu yönde emsalsiz kanıtlar sunan öğrenlerinden birisi de Körtik Tepe'dir. Ayrıntılı bilimsel çalışmaların rehberliğinde M.Ö. 10400-9250 yılları arasında yer-

from Körtik Tepe demonstrates that it was a center for permanent settlement rather than to be a place for nomadic tribes. The settlement character is being carried out by simple round houses. The design of these houses is a common feature in the area. These structures were built directly on the soil and their diameters vary between 2.30- 3.80 m. The bases of these structures consist of compacted soil and their foundation is consists of simple and rough stones, their foundation has a pit filled up with compacted soil. To prevent the collapse of the walls, the walls have been supported with stone arrays from the interior part; and the upper parts of the structure were covered with plaster consisting of plant reeds and mud creating a mesh system. The light weighted



leşildiği anlaşılan Körtik Tepe, temsil ettiği değerlerle Anadolu arkeolojisine ve evrensel uygarlık tarihine ayrı bir önem katmıştır.

Anadolu'da Neolitik Çağ konusunda Körtik Tepe'de edinilen bilgiler, yeni tablolar ortaya çıkarmıştır. Bu olgular ve yenilikler sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesi'yle sınırlı değildir. Bunun yanı sıra, hem Mezopotamya'nın hem de insanlık tarihinin daha sonraki kültürel gelişimi üzerine etkili olmuştur. Sosyal örgütlenme, barınmaya sunulan çözümler, beslenme-

roof was carried with pillars being combined at the top with a mud combination. These structures are mostly like shelters, but in particular these structures have intramurals and these intramural graves are indicating that there were social status differences between the inhabitants of the settlement. Due to these features, the presence of these dwellings can be defined as public buildings or common use. It also can be said that this is the first village that laid out the foundations of a social organized settlement let living.

nin devamlı olmasını sağlamak için girişilen arayışlar, dinsel inanış biçimlerinin sanata yansıyan gizemli ve etkileyici ifade tarzları ve uygulamada gözlemlenen yüksek sanatsal düzeyi en iyi şekilde yansıtan Körtik Tepe, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde komşu coğrafyalarla çağdaş ve bazı açılardan daha gelişmiş bir Neolitik kültür yaratıldığını açıkça ortaya koymuştur.

Körtik Tepe'deki ana yerleşim evresi Akeramik Neolitik dönemi kapsar. M.Ö. 10400-9250 arasında kapsayan bu dönem sonrası, bölgedeki diğer çağdaş yerleşimlerde olduğu gibi, Körtik Tepe de henüz algılanamayan bir sebeple terkedilmiştir. Bütün veriler, Körtik Tepe'nin göçerlerin geçici barınma yeri olmaktan çok sürekli yerleşilen bir merkez olduğunu göstermiştir. Yuvarlak tasarlı basit konutlar yerleşimin mimari karakterini oluşturur. Söz konusu konutların tasarımları ortak özellikler içerir. Çapları 2.30 – 3.00 m arasında değişkenlik gösteren bu yapılar, doğrudan toprak zemin üzerine inşa edilmişlerdir. Basit ve işlenmemiş taş sıralarından oluşan temellere sahip bu yapıların çukur tabanları sıkıştırılmış topraktan oluşur. Yıkılmayı engellemek için duvarlar içeriden taş dizile-riyle güçlendirilmiş; üst kısımları kerpiçle sıvanmış dal örgü sistemiyle yapılandırılmıştır. Hafif bir malzeme ve kerpiçten yapılan çatı, üstte birleştirilen dikmelerle taşınmaktaydı. Barınağı andıran bu yapılar ortak özellikler içermekle beraber, özellikle tabanlarında yer alan mezarlarda çıkarılan bulguların değişken karakteri, höyük yerleşikleri arasında toplumsal statü farklılıklarına işaret etmektedir. Bu olgu özellikle

Graves are important to define the social and cultural structure of Körtik Tepe. The placement of the human skeletons being casted with cold plaster is concerning a particular importance. As well as this kind of burial tradition another common type was having their dead in the house under the floor called intramural type of burying or just out of the house and at both types we see that the dead is in a contracted state; most common known to be hocker style. In the Middle East, this tradition spread out at a large geographic area. This is the traditional burial style for the period; these values also indicate the common beliefs of the period too. The skeletons are generally buried with burial gifts. Having intramural burials is demonstrating that the house is thought to be sacramental. Instead of burying the dead haphazardly, there were customs being repeated before

“Anadolu’da Neolitik Çağ konusunda Körtik Tepe’de edinilen bilgiler, yeni tablolar ortaya çıkarmıştır”





“Taş kaplar, kemik aletler ve diğer taş objeler üzerinde kazıma yöntem ve bazen de kabartma tekniğiyle işlenmiş motiflerin oluşturduğu zenginlik, onların geniş bir ikonografik repertuara sahip olduklarının kanıtıdır.”

konutların tabanına gömülü olan mezarlara yerleştirilen ölü armağanlarının tür ve çeşitliliğinde kendini göstermektedir. Bu özellikleri nedeniyle ortak kullanıma yönelik kamu yapıları olarak tanımlanabilecek bu konutların varlığı, söz konusu bu ilk köy yerleşikleri arasında bazı sosyal organizasyonların temellerini atıldığı söylenebilir.

Mezarlar, Körtik Tepe'nin toplumsal ve kültürel dokusunun tanımlanabilmesi açısından önemlidirler. Üzerleri soğuk alçıyla sıvalı insan iskeletlerinin yerleştirilme tarzı, özellikle önem arz etmektedir. Bu türden özel işlem görmüş iskeletlerin yanında yaygın gömü geleneği, ev tabanlarının altına büzülmüş durumdaki (hoker) yaygın gömü tarzıdır. Bu gömü geleneğine Mezopotamya'da geniş bir coğrafyada tanık olunur. Dönem için geleneksel olan bu gömü tarzı aynı zamanda ortak inanç değerlerine işaret etmektedir. İskeletler genelde ölü armağanları ile birlikte gömülmüştür. İntramural olarak tanımlanan konut içi gömme, dönem insanı tarafından yaşanan mekanın bir anlamda kutsallaştırıldığını göstermektedir. Ölüler gelişigüzel gömülmek yerine, gömü öncesi ve sonrası ısrarla tekrarlanan kurallarla uğurlanmakta idiler. Belirgin uygulamalardan birisi de, tamamı olmasa bile, iskeletlerin ağırlıklı bir kısmının alçı/kireçle sıvanmasıdır. Cesetler, mezara yatırıldıktan sonra, kırılarak bırakılan ölü armağanlarıyla birlikte sıvanmışlardır. Alçılanmış bir çok iskelette, kafatası da dahil, kemiklerin üst yüzeylerinde, birbirine paralel çizilmiş kırmızı ve siyah çizgilerden oluşan aşî boyası bezmeler yer alır. Bu durum ölü gömme törenlerinin önemsendiğini ayrıca göstermektedir. Ölü gömme ile ilgili törenler, topluluğun üyeleri arasındaki sosyal bağı güçlendirir-

and after the dead was buried. One of the obvious applications was to cover most of the parts of the skeleton with plaster. The dead were plastered with broken grave goods and then the dead were lifted into the grave. On most of the plastered skeletons including the skull too, the upper surfaces of the bones were drawn with red and black lines being parallel to each other, some had dawning's on them too being made with ocher. This case also demonstrates that the burial ceremonies were overrated. The burial ceremonies were tiding the members of the community and this was strengthening the social groups, this was leading to the creation of common values. The variety of the tombs and the richness of the grave goods point out the social and cultural development at the site. Thus, when Körtik Tepe became a settled location, a sophisticated social structure can be viewed with a gradual development.

The particular system and the traditional structure of the houses, tombs and the findings being unearthed in the tombs reveal a well-organized community living at Körtik Tepe. Especially the adoring of the images and the processing of the work proves that they were specialized. They had a wide repertoire of iconography; on stone vessels, bone and stone tools, other artefacts they used incised relief techniques to process the pattern on the plaque.

The quality of the findings at Körtik Tepe is proving the existence of a rich culture having survived at the site. Among these finds there is a rich repertoire of formal, geometric and figurative decorations being done on stone vessels; these stone vessels have an important

miş; ortak değerler yaratılmasına neden olmuştur. Gömü biçimleri ve armağanları bakımından zengin çeşitlilik sunan mezarlar, hem sosyal hem de kültürel gelişmeye işaret ederler. Dolayısıyla, Körtik Tepe’de yerleşime geçilmesiyle birlikte, gittikçe gelişen bir sosyal yapı ve bağlantılı olarak sosyo-kültürel gelişme aşamalı olarak gerçekleşmiştir.

Belirli bir sistem dahilinde yapılan ve geleneksel dokusu ön plana çıkan konutları, konut döşemleri, mezarları ve bunlarda ortaya çıkarılan ölü armağanı niteliğindeki bulguları, Körtik Tepe yerleşiklerinin gelişkin ve organize bir yaşam tarzına sahip topluluk olduklarının açık göstergesi durumundadır. Özellikle bulguları süsleyen tasvirlerin işlenmesinde ve düzenlenmesinde görülen yetkinlik, onların belirli konularda uzmanlaştığını göstermektedir. Taş kaplar, kemik aletler ve diğer taş objeler üzerinde kazıma yöntem ve bazen de kabartma tekniğiyle işlenmiş motiflerin oluşturduğu zenginlik, onların geniş bir ikonografik

“Höyüğün zengin kültürel birikiminin diğer bir göstergesi de, farklı malzemelerden üretilmiş çeşitli takı gruplarıdır.”

place within the depicting of the site. Stone vessels are represented in very limited numbers at different centers during the period. This is also so in Anatolia and in the Near East, the most extensive and complete examples are seen at Körtik Tepe. It can be said, therefore, that the inhabitants of Körtik Tepe are the creators of the culture. The stone vessels are of a specialized production: however; they can be divided into different groups according to their decorations and according to their shapes. The first group can be identified as the plain surfaced highlighted mouth ones; the second group can be identified as the ones having incised decorations. They reflect the aesthetic and harmony of the following period in terms of decoration.

Sometimes the incised decorated stone vessels have depictions of animals and abstract symbols on them as a part of their decoration. Some of the depictions can be identified, but some are just abstract symbols which cannot be identified. For instance depicted snakes, scorpions, some fantastic unidentified creatures, birds in line, wild goats given arrays and even some primitive reverse standing wild goat depictions are the common motifs. Only three of the examples have human depictions and bone artifacts were made from local sources, as well as other products were done out of tra-



repertuara sahip olduklarının kanıtıdır.

Bulguların niteliği Körtik Tepe’de zengin bir kültürel birikimin varlığını kanıtlamaktadır. Söz konusu bulgular arasında, zengin biçimsel repertuarları, geometrik ve figürlü bezemeleri ile taş kaplar önemli bir yer tutar. Bir çok çağdaş ve sonrası dönemlere ait merkezlerde sınırlı sayıda bulguyla temsil edilmiş olsalar da, Anadolu’nun da dahil olduğu Yakındoğu coğrafyasında Akeramik Neolitik dönem topluluklarında varlıklarına tanık olunan taş kapların en yetkin örnekleri Körtik Tepe’de ortaya çıkarılmıştır. Bundan hareketle, Körtik Tepe yerleşiklerinin bu anlamdaki

de materials being obtained from distant regions, such as obsidian, this also revealed far reaching trade. This outward expansion of local traditions and foreign tastes led to the occurrence of cultural interaction. on. These decorations are not only decorations but rather than being decorative they are narrating the ancient traditions of human beings. Especially the often repeated ones are underlining the depth of faith. The major depictions belong to the snakes, wild goats and to the birds.

The most common depiction of the area for the Neolithic period is snake figures, the density with snake depicted stone vessels are a lot at Körtik Tepe. Even in



“Körtik Tepe’de döneme özgü obsidyen ve çakmaktaşıdan üretilmiş aletlerin yaklaşık bütün örneklerine tanık olunması, höyük yerleşiklerinin taşı işleme konusunda Yakındoğu kültürleri arasında çağdaşlarıyla koşut bir birikime sahip olduklarını göstermektedir.”

kültürün yaratıcıları oldukları söylenebilir. El sanatlarındaki uzmanlaşmanın ürünü olan taş kaplar biçim ve bezeme olarak farklı gruplara ayrılacak özelliklere sahiptirler. Taş kapların ilk grubunu yalın yüzeyli ve ağız kenarları vurgulanmış olanlar; ikincisini ise, kazıma bezekliler oluşturur. İlerleyen dönemlerin estetik anlayışını yansıtan biçim ve bezeme uyumunun en yetkin örneklerini sunarlar.

Kazıma yöntemle bezenmiş taş kapların bazılarında yüzeylerine işlenmiş olarak çeşitli hayvan tasvirlerinden ve soyut sembollerden oluşan motifler bulunur. Bazı tasvirler tanımlama olanağı sunarken, bazıları soyut niteliktedirler. Yılan, akrep ve tanımlanamayan bazı yaratıklar, sıralı kuşlar, diziler halinde verilmiş yaban keçileri, ters düzenlenmiş ilkel simetrik sayılabilecek yaban keçisi tasvirleri kombinasyonlar arasında yer alır. İki örnek üzerinde ise insan figürleri yer alır. Bu anlatımlar dekoratif olmaktan çok, özel bir anlatım tarzının göstergesidir ve insanoğlunun en eski göreneklerini yansıtır. Özellikle sık tekrarlanan bazı tasvirler, dekoratif olmaları yanı sıra inanca yönelik anlam derinliğine sahiptirler. Betimleme sıklığı açısından yılanlar, yaban keçileri, yılan ve kuşlar önde gelir.

Bölgedeki Neolitik yerleşmelerde en çok görülen tasvirler arasında yer alan yılan figürleri, Körtik Tepe taş kapları üzerinde yoğunluklu olarak görülür. Günümüz dünyası dahil, yılan motifinin, bir simge ya da sembol olarak kullanılmadığı topluluk yok gibidir. En etkileyici özelliği zehirli olması yanı sıra, gizli saklı ve sinsi olması da onu tehlikeli yapmıştır. Beklenmeyen tehlikeleri simgelemesi muhtemel olan yılanın özellikle bölge genelinde hala bazı geleneksel anlatı türlerinde mitsel bir öge olarak kullanılması da bu geleneğin günümüzdeki uzantısı gibi durmaktadır.

Yılan figürlerinde olduğu gibi, yaban keçileri de taş kaplar üzerinde sıkça görülür. Kemik eserler üzerinde de varlıklarına tanık olunan keçi figürleri kazıma yöntemle benzer özelliklerle işlenmiş olarak, farklı düzenlemelerle görülürler. Keçi figürünün tasvirlerine konu olmasının nedeni, avcı toplumların temel besin kaynağı olması yanı sıra, daha sonraki toplumlarda da görülen ve uzantıları günümüze kadar gelen inanç geleneklerinde de önemli bir figür olmasından da kaynaklanmaktadır. Pagan inanışlarında gökyüzünü simgeleyen ve olasılıkla Körtik tepe yerleşikleri tarafından aynı değerlerle algılanan kuş figürleri ise, oldukça stilize , bazen tek, bazen birden fazla beraberce tasvir edilmiş olarak çok sayıda taş kabın yüzeyini süslerler. Fazla yaygın olmamakla



today's world the snake motif is used as a symbol. The most impressive feature of a snake is that it is poisonous, as well as dangerous and it has an insidious secret. It is likely symbolizing unexpected hazards; on the other hand in the region it still has a narrative aspect as a mythical feature being still in use from those times until today.

As well as snake figures, wild goat depictions are common figures on the stone vessels. On one artifacts wild goat motifs are scrapped on but they differ in terms of regulations. The reason for having goat depictions is because that it was the main nutrient source for the hunter societies. Later on and even today it was seen as a major figure in the tradition of faith. According to



beraber karışık yaratık figürleri de görülür. Bu türden tasvirlerin avcı topluluklarda şamanları temsil ettikleri düşünülür. Daha sonraki dönemlerde özellikle Mezopotamya uygarlıklarında yetkin örneklerine tanık olunan ve dinsel figürler olarak tanımlanan sfenxlerin Körtik Tepe'deki varlığı, bir çok konuda olduğu gibi, bu yönde de ilklerin Neolitik dönemde geliştirildiğini göstermektedir.

Höyüğün zengin kültürel birikiminin diğer bir göstergesi de, farklı malzemelerden üretilmiş çeşitli takı gruplarıdır. Bunların başında, dağınık halde ya da taş kapların içinde, iskeletlerle birlikte mezarlara ölü armağanı olarak konulmuş boncuklar gelir. Büyük çoğunluğu kolay işlenebilir bordo renkli taştan üretilmiş boncuklar, silindirik biçimleriyle ortak özellikler sergilerler. Sayısal ağırlık bu türde olmak kaydıyla, ikinci grubu kuş, balık gibi bazı hayvanların omurga kemiklerinden ve kabuklu hayvanlardan elde edilmiş boncuklar oluşturur. Bunların yanı sıra, serpantinden, klorit taşından ve farklı renklerdeki çakıl taşından üretilmiş örnekler de bulgular arasında yer alır. Çok az sayıda korunmuş olsa da, kuş kanatlarının ser kıkırdağından yapılmış boncuklar da bilinmektedir. Bu anlamda oldukça zengin bir repertuardan söz etmek olasıdır. Küçük hayvan kabuklarından üretilmiş ve

pagan beliefs birds were symbolizing the sky and probably the inhabitants of Körtik Tepe thought like this too; birds to be symbolizing the sky too; but the birds of Körtik Tepe are stylized sometimes being depicted as single and sometimes being depicted as a large number on the surface of the stone vessels of Körtik Tepe. It is not very common but complicated creature figures were depicted too. Such depictions make us think that the hunter societies had a shamanic belief. Later, on some examples coming from the Near East the sphinx depictions are used in terms of religious symbols, at this point it can be said that Körtik Tepe was the first place to use sphinx motifs during the Neolithic period.

The site has a rich cultural remain, and another sign for this is the jewelry done out of different materials. Beads have a priority here, they have been found either in the graves as grave goods or in a wide spread around the site. Most of the beads have a dark red color and are easy to shape, and their common feature is that all have a cylindrical shape. This group is larger in terms of number; the second group is generally made of bird, fish and from other animals' bones, also from the shells of mollusks. In addition to all of these there are examples made of serpentine, chlorite stone and they vary in

sayısı onbinlerle ifade edilebilen boncukların varlığı, bunların takı nesneleri olarak kullanılması yanı sıra, modern dünyada hala bazı ilkel kabilelerde olduğu gibi, takas malzemesi olarak da değerlendirilmiş olabileceklerini düşündürmektedir. Ancak, özellikle taş kapların da üretildiği kloritten ve kemikten yapılmış nispeten daha büyük ve özgün biçimlere sahip takı nesneleri ise, bir statü sembolü olarak kullanılmış olabileceklerinden dolayı daha az sayıdadırlar. Dolayısıyla, mezarlarda algılanan sosyal statü farklılıkları buluntu türlerinde de kendini göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, bu türden takı nesnelerini kullananlar olasılıkla sosyal açıdan ayrıcalıklı insanlardı.

Yaygın üretimlerin yanında, olasılıkla ritüel amaçları olan ve tamamen ölümlere adanan özel buluntular da vardır. Biçimsel özelliklerinden dolayı pratik bir kullanım amacına yönelik olarak üretilmedikleri anlaşılan bu ürünler yüzeylerinde kazıma ya da kabartma bezekler içerirler. Tamamı klorit parçacıklarından oluşan söz konusu buluntu grubunun tamamı ölü armağanı olarak mezarlarda ortaya çıkarılmıştır. Yüzeylerine kabartma ve kazıma yöntemle işlenmiş figürler, dağ keçisi olduğu anlaşılan biri hariç, ana özellikleriyle birbirlerine benzemekle beraber, ayrıntılarda bazı farklılıklar içeren tanımsız yaratıklardan oluşurlar.

Yakın Doğu'nun çağdaş hiçbir merkezinde varlığına tanık olunmayan söz konusu figürlerin gerçek bir türü temsil etmedikleri açıktır. Ölü armağanı olarak kullanılmalarının da sağladığı destekle, söz konusu figürleri, bazı inanç değerlerinin sembolik ifadeleri olarak değerlendirmek olasıdır. Figürlerin omuz kesiminde görülen içiçe dairelerin, genelde ölü armağanı olarak değerlendirilmiş bezemeli taş kapların yüzeylerinde ve bazı taş bulgulara ısrarlı işlenmiş olması da bu varsayımı diğer bir yönden desteklemektedir.

Körtik Tepe kültürüne özgü söz konusu bu emsalsiz bulguların yanı sıra, Anadolu'nun diğer erken ve geç Akeramik Neolitik dönem yerleşimlerinde de varlıklarına tanık olunan diğer bir buluntu grubunu boynuz biçiminde şekillendirilmiş küçük boyutlu taş objeler oluşturur. Kazıma yöntemle işlenmiş yalın çizgilerden ibaret bezeme içeren ve hayvan boynuzları sembolize eden bu objeler, tarihi dönemlere kadar dini anlamlarını koruyan motifler olarak ortaya çıkarlar.

Önemli bir buluntu grubunu da çoğunlukla yalın kazıma bezeklerle donanmış bilev taşları oluşturur.

different colors. Although there are a few well preserved examples made of bird wings (from their cartilage). Relaying on all these it can be said that the site has a very rich repertoire in terms of findings. Beside this there are bead examples made of small animal shells; this group is thought to have almost ten thousand beads. These beads might have been used for jewelry, or they might have been used as exchange material just like primitive tribes of the modern world are still doing. However, there are examples made of chlorite and bone, some of them are relatively large and have original forms, these ones might be used as a statue symbol, these examples are fewer in number. Therefore it can be said that the graves having different kinds of finds are also demonstrating the social status of the dead.

In addition to the common industries of several productions, there are also some special finds being completely dedicated to the dead and these had a purpose such as for serving for the dead ritual. Concerning their shape it is clear that they do not have a practical use or purpose. These ritual stone plaques have either scrapings or some kind of relief decoration on them. The rest of the findings were made of chlorite particles and all have been excavated as tomb gifts. On their surfaces they have carved figures and incised deer. Some of the decorations are not clear to identify; however; the one with the main deer figure is clear. Figures like these have not been detected at any of the contemporary sites in the Near East. At this stage it is thought that these figures do not represent an actual real type. Since they have been found as grave goods they can be associated with religious symbols to support the dead cult. The nested circles on the shoulders of the figures are usually assessed as grave gifts; they do resemble the depictions on the stone vessels. Always having the same depictions supports the hypothesis that these are related with the dead cult and are done as grave gifts.

In addition to the unique and specific findings from Körtik Tepe there are also some similar to the other findings from Anatolia in the early and late Pre-Pottery Neolithic period; these same findings are the ritual horns. They have incised decorations occurring from plain lines and they are symbolizing animal horns, as they are identifying the historical periods they are also protecting and valuing a deep religious meaning. A significant group of finding is including a large amount of stem correcting tools which are simply incised. At their central part they have about a punch size vertical or horizontal

Yaklaşık yumruk büyüklüğünde orta kesimlerinde dikey yada yatay konumda, bilevleme işlemi için oluşturulmuş ve aşınmış derin bir yiv bulunur. Genelde yivli yüzeylerinde olmak kaydıyla, bazen de arka kesimlerinde, taş kaplarda da tanık olunan motiflere benzer kazıma yivler yer alır. Körtik Tepe'nin önemli buluntu gruplarından birisi de sert taştan işlenmiş ve kullanım sonucu aşınma izleri içeren işlevsel amaçlı üretilmiş havan ellere aittir. Bu türden havanellerinin çoğunluğu ölü armağanı olarak mezarlarda ortaya çıkarıldığı gibi bazıları da konut tabanlarında bulunmuştur. Üst bitimleri daha çok stilize yırtıcı kuş ve yaban keçisi ya da kaplumbağa başı ile sonlandırılmıştır. Bu ürünlerin seçkin karakteri, burada yaşayanlar arasında seçkin bir grup için üretilmiş olduklarını düşündürmektedir. Levant bölgesinin erken Akeramik Neolitik merkezlerinde tanınmamış olan bu türden hayvan başlı havanellerinin ritüel amaçlı kullanılmış oldukları kabul edilmektedir. Diğer bir ifadeyle, ritüel eylemlerde statü sembolü olarak bir tören اساسı gibi kullanılmış olmaları muhtemeldir.

Taş baltalar, Körtik Tepe bulguları arasında, asal çoğunluğu oluşturlar. Genelde kaba yapısal özelliklere sahip olmakla beraber, üretim teknikleri bakımından özenle şekillendirilmiş olanları da vardır. İşlevleriyle bağlantılı olarak çok sayıda örnekle temsil edilen baltalar ya da bu tanımlama kapsamında değerlendirilen bulgular, değişik taş türlerine işlenmiş olarak, boyutları bakımından farklılıklar içerirler. Bunların yanı sıra, söz konusu bulgular arasında, özde baltalara benzemekle beraber, basık-yuvarlak biçimleri, daha küçük boyutları ve teknikleri bakımından daha özenli üretilmiş örnekler dikkat çekicidir. Klorit gibi daha yumuşak karakterli taşlara işlenmiş ve diğerlerine oranla zarif biçimlere sahip söz konusu bu ürünlerde aşınma izleri pek görülmez. Daha çok orta kesimlerinde yer alan ve her iki yönde dışa doğru genişleyen deliklerde baş gösteren ayrıntılarda ve diğer biçimsel özelliklerinin sağladığı destekle bu türden ürünlerin ağ ve dokuma ağırlıkları olarak kullanıldıklarını söylemek olasıdır.

Çoğunluğu ölü armağanı olarak mezarlarda ortaya çıkarılan eserlerin bazıları da bağımsız ele geçmiştir. Ölü armağanı durumundaki insitu bulgular, işçilikleri ve diğer özellikleriyle daha niteliklidirler. Biçimsel özellikleri ve yüzeylerinde korunmuş bezemeleri esas alındığında, kemik eserler dekoratif ve işlevsel olmak üzere iki gruba ayrılır. İşlevsel aletler daha çok bız, delgi, iğne, olta ve kazıyıcılardan ibarettir. Körtik Tepe'de yaygın bir şekilde balıkçılık yapıldığının

groove being done to correct the arrow heads.

One of the most important finds of Körtik Tepe are pestles made of hard stone and sometimes from chlorite; the pestles are produced for a functional purpose and due to their purpose they have traces on them demonstrating that they were heavily in use. Some of these pestles have been found in the tombs as grave goods where as some were found inside and outside the houses. The top endings of the pestles are generally shaped like a stylized prey bird, wild goat or as a turtle head. The exclusive characters of these products suggest that they are designed for a selected group of people belonging to a high rank in the society. In the Levantine centers during the Early Pre-Pottery Neolithic period the use of the pestles ending up with animal heads at their top endings are seen and they are considered to be having a ritual purpose. In other words, it can be said that they had been likely used to be ceremonial scepters during a ritual.

Another fundamental group of findings at Körtik Tepe are the stone axes. In general, they have rough structural features, but in terms of production techniques some of them are carefully shaped. Axes are described and classified according to their functions, and some of the finds are classified also in this group considered according to their shapes, these kinds of findings are made of different stones and their dimensions vary. In addition to the axes there are net weights, they are almost similar with the axes, the difference is that they are smaller and have flat-round shape and they are quite noteworthy. At the center of these objects there are outward holes which are expanding to the exterior part of the object and at the edges of the holes rope marks are visible. The rope marks support the idea that these objects might have been used as net weights. The site also yielded stones only having holes at their centers: however; have not been taken under any process, but they were used as net and hook weights too.

The majority of these artifacts have been unearthed in the graves; these ones are burial gifts, where as some have been found on the site but not in the graves. The grave goods are found insitu, the quality of their workmanship is remarkable. The bone artifacts can be classified in two groups; one of the groups has their decorations on them this group is the decorative group, and the second group is the functional one. The functional ones are the awls, needles, fish hooks and the

önemli göstergelerinden birisi de kemikten üretilmiş oltalardır. Modern oltaları aratmayacak biçimsel özelliklere sahip oltaların çengel ve mahmuzları, bilinçli bir üretim anlayışının kanıtı durumundadır.

Körtik Tepe'nin yontmataş buluntu topluluğu, ağırlıklı olarak, çakmaktaşı aletlerden oluşur. Bunu obsidyen malzeme izler. Ayrıca, az sayıda da olsa, kuvars hammadde olarak kullanılmıştır. Çakmaktaşı hammadde kaynağı Raman Dağı'dır. Kuvars hammadde'nin seyrek de olsa bölgedeki varlığı, bu metanın kullanılması için yöre sakinlerine bir olanak sağlamış, bundan daha ötesine gidememiş gibidir. Körtik Tepe'deki obsidyenin varlığı, ister meta değişimi olsun, ister lokal grubun kendi çabalarıyla elde ettiği bir olgu olsun, söz konusu malzemenin uzaklardan taşınmış olarak Körtik Tepe'ye getirilmiş olduğunun bir göstergesidir. Söz konusu malzeme, başta Bingöl ve Muş olmak üzere, Doğu Anadolu'dan temin edilmiştir. Bölgede yokluğu bilinen obsidyenin höyükte kullanımı ve büyük olasılıkla bunun Doğu Anadolu'dan temini, dönem yerleşiklerinin çevreleriyle ilişkiler geliştirdiklerine; dolayısıyla, ticaretin varlığına işaret etmektedir. Körtik Tepe'de döneme özgü obsidyen ve çakmaktaşıdan üretilmiş aletlerin yaklaşık bütün örneklerine tanık olunması, höyük yerleşiklerinin taşı işleme konusunda Yakındoğu kültürleri arasında çağdaşlarıyla koşut bir birikime sahip olduklarını göstermektedir.

Sonuç olarak, Yukarı Dicle Vadisi kapsamındaki çağdaşı yerleşimlerden elde edilen verilerle koşutluklar yansıtan yerleşim karakteri, konutlarda ve mezarlarda ölü armağanı olarak çıkarılan bulguların tanıklığı, faunal analizler ve diğer kanıtlar, Körtik Tepe'nin Akeramik Neolitik A döneminde M.Ö. 10400-9250 zaman aralığında yerleşildiğini ve Körtik Tepe'nin Anadolu'nun bilinen en eski yerleşimlerinden birisi olduğunu ortaya koymuştur. Bulgular, höyük yerleşiklerinin yetkin kültürel birikimlerini, sosyal yapılarını ve inanç geleneklerini algılama olanağı sunmuştur. Diğer bir ifadeyle, Anadolu'da yerleşik düzene geçişin olasılıkla en erken evresinde yer alan Körtik Tepe, yerleşme ve barınma sorunlarını çözmüş, sosyal hiyerarşilerini oluşturmuş, dinsel inanış biçimlerinin yönlendiriciliğinde ölü gömme gibi bazı geleneksel uygulama biçimleri geliştirmiş ve özel üretim alanlarında estetik değerler yaratmış bir topluluğun ve ünik bir kültürün temsilciliğini yapmaktadır.

scrapers. Another important indicator that the inhabitants of Körtik Tepe had done extensive fishing is the fish hooks made of bones. The fish hooks have almost the quality of the modern ones; their hooks and spurs are showing that they had a great understanding in producing these items.

The chipped stone tools of Körtik Tepe are consisting of obsidian and flint. In addition, a little amount of radiolarite has been used as raw material too. The Mount Raman was the source of flint stone. The presence of obsidian at the settlement is demonstrating that the material has been brought from a distance to the site, the way of gaining obsidian was either to use it as an exchange object or it was just transported. The obsidian used at the site belongs to the Bingöl-Mufl area; the source is Eastern Anatolia. Since the geographical area where Körtik Tepe is located is lacking obsidian but, the inhabitants of the site are using it. The usage of obsidian at the site indicates that the inhabitants of the site had an improved relationship with their environment and this is pointing out the existence of trade at the site. At Körtik Tepe on almost each tool examples can be seen made from obsidian and flint, this is indicating that the inhabitants of the site were qualified in stone crafts. The site has a similar background with its Near Eastern contemporaries.

As a result, all the data obtained from the Upper Tigris Valley including Körtik Tepe too demonstrated that all sites have similarities at using their houses, at settlement lay out and at the gifts being placed in the tombs, the results of C14 analysis and the other evidences reveal that the site was inhabited uninterruptedly during the Epi-paleolithic/Pre-Pottery Neolithic A period, between 10.400-9.250 BC., this also indicates that the site is one of the oldest settlements in Anatolia to be known so far. The artifacts from the site gave the opportunity in detecting and understanding the cultural background, social structure, traditions and beliefs of the inhabitants of the site. In other words, Körtik Tepe is probably pointing out the earliest stage of getting to a settled life style in Anatolia, the site solved the problems of housing and settling, a social hierarchies is organized, as well as it has its own burying customs under the guidance of their religion and beliefs and with its own created aesthetic values the site itself is a good representative of a unique cultural site.

ÖZUMUT

OFSET MATBAA & DIGITAL CENTER
MATBAAMIZ MALİYE İLE ANLAŞMALIDIR.

Hüseyin YAYAN

Kalite Ayrıntılarda Gizlidir.

Çözümü

Özumut'ta!



ARO ÜYLERİNE %30 İNDİRİM!

“Yılların deneyimi ile profesyonel hizmet...”

Son **28** yıldır yaptığı çalışmalarla müşterilerinin takdirini kazanan ve herbiri konusunda sektörün en iyileri personeliyle büyümesini hızla arttıran **Özumut, matbaa** sektöründe hizmet vermektedir.

Tel : 0 242 312 35 38 Fax : 0 242 312 55 90 Gsm : 0 532 431 92 90

Sinan Mah. 1258 Sok. Uğur Apt. 11/ 2

Ant. 2000 Plaza Arkası-İlhami Tankut İlköğretim Okulu Yanı **ANTALYA**

E-mail:ozumutmatbaa@gmail.com



DÜNYA İZMİR BUGÜN TÜRKİYE'DEYİZ

Dünyadaki **103 sigorta şirketi ve assistance şirket** ile Türkiye'de **184 sağlık kuruluşu** ile **12 kara ambulansı, 2 hava ambulansı** şirketleri ile anlaşmalı....

20 yıllık tecrübe

hastanın bulunduğu yerden rehberine teslim edilene kadar ki tüm tıbbi organizasyon hizmetleri



**Değer verdiklerinizin
Sağlığı için...**

Dünyanın herhangi bir yerinden ülkemize seyahat eden kişilere yardım elimizi uzatıyoruz. 88 yurt dışı sigorta şirketi ile, 15 yurt içi correspond şirketlerle Avustralya'dan, Uzakdoğu'ya, Çin'den Ortadoğu'ya, Avrupa'dan, Amerika Birleşik Devletleri'ne kadar bu hizmeti vermekteyiz.



CALL CENTER + 90 232 892 25 00  + 90 532 130 25 90  operation@abchealthservices.com

DIONYSOS'UN

// Özgen Acar

ŞARABI HERKÜL'DEN

GÜÇLÜ!



DIONYSUS' WINE IS STRONGER THAN HERCULES!

Önce, “Karaf Dergisi’nin” Temmuz-Eylül 2010 tarihli 43. sayısındaki “Şarap Tanrısı Dionysos Rahibinin Efes’teki Görkemli Evi!” yazısının odağında ki şu paragrafı anımsamakta yarar var:

“Bir yazıttan adının öğrenildiğine göre Gaius Furius Aptus, Efes’deki ‘Dinyos rahibi’ idi! Hitit Tanrısı Tarhunda’nın ardılı, Aydın- Sultanhisar’daki Nysa yöresi doğumlu, adını bu kentten alan, ‘iki kez doğmuş (Dio-Nysos)’ şarap tanrısı Dionysos’un rahibinin görkemli evini tanıyacağız... ‘Dionysos’ ve ‘şarap’ demek, sanat demek, sanat demek... Tiyatro demek... Müzik demek... Dans demek...”

Bu kez, “şarap-Dionysos-lahit sanatı” bağlantılarına yöneleceğiz! Bu amaçla özellikle Roma Uygarlığında Selçuk-Efes’teki “Dionysos Rahibinin” evi yerine, (büyük olasılıkla), bazı “rahiplerin” ya da “şarapseverlerin” mermer lahitlerine göz atacağız!

Dionysos Herkül’ü Yendi!

Antik söylencelere göre Ege’li hemşerimiz şarap tanrısı Dionysos, Anadolu’dan çıkmış, taaa Hindis-

First, it is useful to remember the following paragraph in the focus of the article named “The Magnificent House of the Priest of Dionysus, the God of Wine, in Ephesus!” in the issue of the “Karaf Magazine” dated July-September 2010, and No. 43:

“Gaius Furius Aptus, the name of whom was learnt from an inscription, was the “priest of Dionysus” in Ephesus! We will recognize the stately home of Dionysus, the god of wine who was the successor of the Hittite God Tarhunda, who was born in the region of Nysa in Aydın-Sultanhisar, who was named after this city, and who was ‘born twice (Dio-Nysus)’... ‘Dionysus’ and ‘wine’ mean art, art... They mean theatre... They mean music... They mean dance...”

This time, we will turn to the relationships of “the art of wine-Dionysus-sarcophagus”! For this purpose, we will (most probably) look at the marble sarcophagi of some “priests” or “wine lovers” instead of especially the house of the “Priest of Dionysus” in Selcuk-Ephesus in the Roman Civilization!

tan'a gidip "zaferle" dönmüş! Bu ne demek? Anadolu şarabının Asya'ya yayılmasının en azından iki binyıllık öyküsünün kökeni değil mi?

Dionysos'un Hindistan'a gidiş dönüş yolculuğu mozaiklerde, heykellerde, lahitlerde görselleştirilmişti. Bunlardan biri de ABD'nin Boston Güzel Sanatlar Müzesi'ndeki "Proconnessus (Marmara Adası)" mermerinden İS 215-225'te yapılmış olan Roma Dönemi lahit, öykümüzün çıkış noktası... (Görsel 1)



Gör. 1 / Fig. 1

Şimdi gelelim öykümüze! "Ah Herkül Ah! Bende düş kırıklı yaratmayacaktın..." diyebiliriz! Sen ki dünyada en güçlü yaratıksın, ama Dionysos'a "şarap içme yarışmasında" meydan okumayacakt



Gör. 3 / Fig. 3



Gör. 4 // Fig. 4

Dionysus Defeated Hercules!

According to the ancient legends, Dionysus, our Aegean countryman and the god of wine, got out of Anatolia, went as far as India, and returned "victoriously"! What does this mean? Isn't it the origin of the story of at least two millennia regarding the spread of the Anatolian wine to Asia?

The round trip of Dionysus to India was visualized in the mosaics, statues and sarcophagi. And one of them is the sarcophagus belonging to the Roman period in the Fine Arts Museum of Boston, USA, which was made of the marble of "Proconnessus (Marmara Island)" in 215-225 B. C.; the starting point of our story... (Görsel 1)

Now let's get to our story! "Oh, Hercules, Oh! You shouldn't frustrate me..." we can say! You are the most powerful creature in the world, but you shouldn't challenge Dionysus in the "wine drinking contest"!

A nobleman, most probably a "priest of Dionysus" was buried in this marble sarcophagus, which unfortunately has only one side, which was under the effect of the Greek culture and art, and which belongs to the Roman Period!

It is understood from the inscription on the sarcophagus that it was made by the Young Marcus Vibius Agesil- aus for Marcus Vibius Liberalis who "brought him up" and who was Caesar's "praetor (guard)." The birth of Dionysus is told in a story associated with Sabazius, his Phrygian ancestor, on the lid of the sarcophagus.

As seen in many mosaics, Dionysus' "Victorious Return from India" with a ceremony is depicted on the left side of the sarcophagus. (Görsel 2) The god of wine is seen with his car drawn by elephants accompanied by lions, giraffes, and panthers. Dionysus progresses in front of the procession of victory accompanied by Satyrs, musicians, dancers.

And on the right, some people carry Hercules, who has drunk wine too much to stay erect, who is the symbol of



**“Şarap tanrısı Dionysos’un,
“Hindistan zaferini” yansıtan Roma
İmparatorluk dönemi bir başka
lahit ise ABD’de New Jersey’de
Walters Art
Müzesinde sergileniyor”**

“power,” and who has become “unfortunately helpless.” (Görsel 3) And the wine jug, which Hercules emptied by drinking, is emphasized on the ground as empty.

In contrast, Dionysus is enjoying his double victory regarding India and later, Hercules! The depiction on the sarcophagus proves that Hercules, who has proven his power several times also with his fight against the 12 giants, has lost his fight only against Dionysus throughout his life!

Dionysus’ Indian Victory

And another sarcophagus, which reflects the “Indian Victory” of Dionysus, the god of wine, (this time without Hercules), and which belongs to the Roman Imperial period, is exhibited in the Walters Art Museum in New Jersey, USA. (Görsel 4)

On the lid of the sarcophagus, which was found in Rome and which was made of the marble of Thasos Island in Greece in the 190s A. D., Dionysus’ birth, his meeting by the nymphs, and two Satyrs on the corners, one of whom is smiling and the other one frowning, are seen.



Boston Müzesi’nde, ne yazık ki tek yüzü olan, Yunan kültür ve sanatının etkisinde kalan Roma Dönemi bu mermer lahitte bir soylu, büyük olasılıkla bir “Dionysos rahibi”, gömülmüş olmalı!

Lahitteki yazıtta, Genç Marcus Vibius Agesilaus’un, “kendisini yetiştiren” ve Sezar’ın “praetor’unun (koruması)” olduğu anlaşılan Marcus Vibius Liberalis için yaptığı anlaşıyor. Lahitin kapağında Dionysos’un doğuşu, Frigler’deki atası Sabazius ile bağlantılı bir öyküyle anlatılıyor.

Pek çok mozayikte görüldüğü gibi Dionysos’un “Hindistan Zaferi’nden” törenle dönüşü lahdin sol kanadında betimleniyor. (Görsel 2) Şarap tanrısı; aslan, zürafa, panterler eşliğinde, fillerin çektiği arabası ile görülüyor. Dionysos, zafer alayının önünde Satirler, müzisyenler, dansçılar eşliğinde ilerliyor.

Sağ cephede ise bazı kişiler, ayakta duramayacak kadar şarap içmiş olan, “gücün” simgesi, “ne yazık ki zavallı” durumuna düşen Herkül’ü taşıyorlar. (Görsel 3) Herkül’ün içip boşalttığı şarap testisi ise yerde boş olarak vurgulanıyor.

Buna karşılık Dionysos, Hindistan ve sonrasında Herkül’den dolayı çifte zaferinin tadını çıkartıyor! Lahitteki betimleme, 12 dev mücadelesi ile de gücünü çeşitli kereler kanıtlayan Herkül’ün, yaşamı boyunca

yalnızca Dionysos'a karşı mücadelesini yitirdiğini kanıtlıyor!

Dionysos'un Hindistan zaferi

Şarap tanrısı Dionysos'un, (bu kez Herkül'süz) "Hindistan zaferini" yansıtan Roma İmparatorluk dönemi bir başka lahit ise ABD'de New Jersey'de Walters Art Müzesinde sergileniyor. (Görsel 4)

Roma'da bulunan, İS 190'larda Yunanistan'ın Taşoz Adası mermerinden yapılan lahitin kapağında Dionysos'un doğumu, su perilerince karşılanması ve köşelerinde biri gülen biri kaşlarını çatmış iki Satir görülüyor.

Egeli hemşerimiz Dionysos'un Orta Anadolu'da Frigya'dan tanrı atası Sabazius yorumlu bu lahitin kapağındaki "gülen" ve "ağlayan!" Satirler bir anlamda ister istemez Anadolu kökenli antik tiyatronun "trajedi" ve "komedisinin" maskelerini de anımsatıyor mu?

Lahtin solunda, fil eşliğinde panterlerin çektiği araba ile Dionysos elinde asası ile geliyor, önünde



Gör. 6 / Fig. 6



Gör.7 / Fig.7

Don't the "smiling" and "weeping" Satyrs on the lid of this sarcophagus with the interpretation of Sabazius, our Aegean countryman Dionysus' ancestor god from Phrygia in the Central Anatolia, also inevitably remind the masks of "tragedy" and "comedy" of the ancient theatre of Anatolian origin in a sense?

To the left of the sarcophagus, Dionysus comes with wand in hand with a car drawn by panthers accompanied by an elephant, and animals such as lions, elephants and giraffes are seen in front of him. A nest hidden in a tree and a serpent in pursuit of a lizard on the same tree refer to Sabazius.

Dionysus Sarcophagus in Perge, Antalya

If you visit the Museum of Antalya, you can see another of the magnificent marble sarcophagi from the ancient city of Perge in the hall of sarcophagi!



Gör. 10 / Fig.10

aslanlar dahil fil, zürafa gibi hayvanlar görülüyor. Bir ağaçta gizlenmiş kuş yuvası ve aynı ağaçta kertenkele peşindeki yılan Sabazius'a gönderme yapıyor.

Antalya Perge'de Dionysos Lahdi

Antalya Müzesini gezerseniz, lahitler salonundaki Perge antik kentinden görkemli mermer lahitlerden bir başkasını da görebilirsiniz!

Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'nun Perge kazılarında 2003'te bulunduğu ve Yunanistan'daki Pentelikon mermerinden yapılan, Attika işliğinin ürünü olan bu lahite, şarap tanrısı Dionysos'un söylencelerinden bir başkasının daha yansıdığı görülür. (Görsel 5)

İçinde gömülü çiftin, belki de Dionysos rahibi ve eşinin (!), divana uzanmış heykelleri ve gövdesinin çevresinde de 46 kişi ve hayvanın betimlendiği lahit, kent mezarlığında özel gömü odasına konulmuştu.

Lahitteki öyküyü yorumlamak için Lykourgos söylencesine yönelim! O harfi yok et

Lykurgos, Kuzey Ege'de, Trakya'da deniz kıyısında, Yunanistan'ın şarapları ile ünlü Taşoz Adası ve hemen kuzeyindeki Edonis'lerin kralıdır. Söylenceye göre, Dionysos'u "tanrı" olarak tanımadığı için cezalandırılan kral, cinnet getirince eşi ile oğlu Dryas'ı öldürmüştü!

Genel betimlemelerinde Lykurgos, çift yüzlü baltasını kaldırıp oğluna, bazen de eşine vurmak üzereyken anlatılmıştır. Perge lahdinin ön yüzünde, elindeki çift yüzlü baltası ile sakalı ile Lykurgos'u engellemeye çalışan Dionysos'un tayfalarından Satir ve "cılğın kızları" Maenad'lar görülüyor. (Görsel 6)

“Antalya Perge'de Dionysos Lahdi

Antalya Müzesini gezerseniz, lahitler salonundaki Perge antik kentinden görkemli mermer lahitlerden bir başkasını da görebilirsiniz!”

It is seen that also another one of the legends of Dionysus, the god of wine, is reflected on this sarcophagus, which was discovered by Prof. Dr. Haluk Abbasoglu during the Pergian excavations in 2003, which was made of the Pentelikon marble in Greece, and which was a product of the Attic workshop. (Görsel 5)

The sarcophagus, on which the statues of the couple buried inside, maybe the priest of Dionysus and his wife (!), lying on sofa, and 46 people and animals around it are depicted, was placed in the special burial room in the city cemetery.

Let's turn towards the legend of Lykourgos to interpret the story on the sarcophagus!

Lykurgos is the king of Edonians in the Thasos Island, which is famous for its wines in Greece, and just its North, on the seafront in Thrace, in the Northern Aegean region. According to legend, the king, who was punished for not recognizing Dionysus as a "god," killed his wife and son Dryas when he became mad!



Gör. 11/ Fig.11



Gör. 9/ Fig.9



Gör. 13/ Fig.13

“Profesör Abbasoğlu’na göre; Satir karşısında saç tipi, başındaki tacı, çevresinde Eros’lar ve kuğunun altında tavşan ile “kuğu” üzerinde oturan “aşk tanrıçası” Afrodit’e üzüm sunuyor!”

Lahtin ortasında, yarı çıplak, göbekli, elinde “thrysos (Dionysos’un bereket asasını)” tutan, sakallı Papa Silenos ve hemen bu gurubun ayaklarının altında önce canlı ve sonra ölü bir kadın (eşi) ve bir çocuk (oğlu) dikkati çekiyor. (Görsel 7)

Profesör Abbasoğlu’na göre; Satir karşısında saç tipi, başındaki tacı, çevresinde Eros’lar ve kuğunun altında tavşan ile “kuğu” üzerinde oturan “aşk tanrıçası” Afrodit’e üzüm sunuyor! (Ne yazık ki yüzi kaçakçılarca kesilmiş!) (Görsel 8)

Sağ köşede ise kadınsı ifadesi, saç biçimi, göğüslerinin hafif şişkinliği, beline sardığı geyik yavrusu “nebris” derisi, çizmeleri ve önünde duran panteri ve başında asma yapraklı tacı ile Dionysos olayları izliyor. (Görsel 9)

Perge lahдинin yan yüzlerinde bağ bozumu olayı, arka yüzünde ise “kendinden geçme” sahnesi görülüyor. (Görsel 10)

Betimlemeler, “tanrı / tanrıça”, öteki “mitolojik varlıklar” ve “hayvanlar” olarak üç gruba ayrılabilir. Lahtin yontucusu bu varlıkların belirleyici özelliklerini vurgulayarak izleyicinin kolayca anlamasına özen göstermiştir.

In the general depictions, Lykurgos is described as about to hit his son, and sometimes his wife, by putting up his double-sided ax. On the front side of the Pergian sarcophagus, the Satyr, who is of the crew of Dionysus and who is trying to prevent Lykurgos with his double-sided ax in his hand and his beard, and Dionysus’ “crazy girls,” the Maenads are seen. (Görsel 6)

In the middle of the sarcophagus, the half-naked, bellied, bearded Pope Silenos who is holding the “thrysos (Dionysus’ abundance wand),” and a woman who is first alive and then dead (his wife) and a child (his son) right at the bottom of this group draw attention. (Görsel 7)

According to Professor Abbasoglu; the Satyr offers grapes to Aphrodite opposite to him who sits on a “swan” with a rabbit under the swan, Eroses around her, with her hair style and a crown on her head! (Unfortunately, her face is cut by the smugglers!) (Görsel 8)

And in the right corner, Dionysus is watching the events with his feminine expression, hair style, mild swelling of his breasts, the “nebris (fawn)” skin he has wrapped around his waist, his boots, his panther in front of him, and the vine-leaf crown on his head. (Görsel 9)



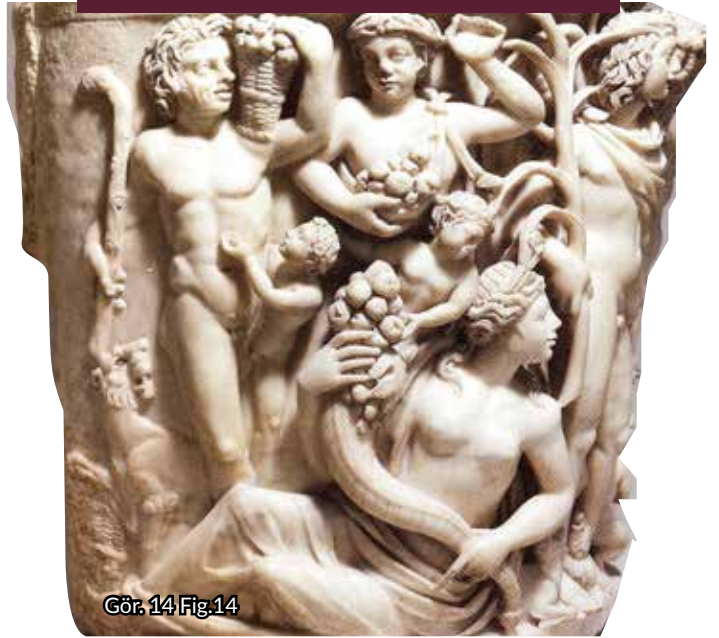
Gör. 12/ Fig.12

Çıkarımları ve biçemi dışında Perge lahdinin tarihlenmesinde önemli öğelerden biri de divan biçimli kapak üzerindeki kişilerdeki özelliklerdir. Erkek, İS 3. yüzyıla tarihlenen Side, Atina Ulusal, Berlin Müzele-
rindeki benzerleri ile kıyaslanıyor. Kadın ise İÖ 3. yüz-
yıla ait Antalya Müzesi'nde sergilenen baş ve Patara
kazılarında bulunan bir portre ile değerlendirilebiliyor.
Böylece, lahdin İS 3. yüzyılın ikinci yarısında yapıldığı
anlaşıyor.

Dionysos'un Zafer Yürüyüşü

Bir başka önemli "Dionysos Lahti", üstelik yine
şarap tanrısı Dionysos'un "Zafer Yürüyüşü", New York
Metropolitan Müzesinde sergileniyor. Boston Müze-
sindeki lahtın "Dionysos'un Zafer Yürüyüşü" bu kez
de Herkül'süz betimleniyor. (Görsel 11)

Geç İmparatorluk dönemi (İS 260-270) yıllarına
tarihlenen bu lahit "Dionysos ve Dört Mevsim" adını
taşıyor. (86.4 x 215.9cm) boyutundaki mermer lahitte
40 kadar insan ve hayvan görüntüleniyor.



Gör. 14 Fig.14

The vintage event is seen on the side faces of the
Pergian sarcophagus, and the scene of "ecstasy" on the
back face. (Görsel 10)

The depictions can be divided into three groups such
as "god / goddess," other "mythical beings," and "ani-
mals." The sculptor of the sarcophagus has been careful
that the viewer can understand easily by emphasizing
these defining characteristics of these beings.

Other than its implications and style, one of the key
elements in the dating of the Pergian sarcophagus is the
features of the people on its sofa-shaped lid. The man
is compared to its counterparts in the Museums of Side,
Athens National, and Berlin dated to the 3rd century A.
D. And the woman can be evaluated with the head be-
longing to the 3rd century B. C. which is exhibited in the
Antalya Museum, and a portrait found in excavations in
Patara. Thus, it is understood that the sarcophagus was
made in the second half of the 3rd century A. D.

Dionysus' Victory Parade

Another important "Dionysus Sarcophagus," more-
over again the wine god Dionysus' "Victory Parade" is
exhibited at the Metropolitan Museum in New York. The
"Dionysus' Victory Parade" of the sarcophagus in the
Boston Museum is depicted this time without Hercules.
(Görsel 11)

This sarcophagus, which is dated to the Late Imperial
period (260-270 A. D.), is called "Dionysus and the Four
Seasons." About 40 people and animals are depicted
on the marble sarcophagus with the dimensions (86.4 x
215.9 cm).

İtalyan Besteci Antonio Vivaldi'nin ünlü "Dört Mevsim" bestesi, sanki bu mermer lahte kazınmış! Dionysos ve yakınları dört mevsimi, kutluyorlar. Lahtın tam ortasında Dionysos bir panterin üzerinde, elinde asasını tutarken görülüyor. Yanında omzunda taşıdığı tulumdan şarap içen, öteki elindeki kadehine de testi-den Dionysos'un şarap döktüğü kırların tanrısı, yarı insan yarı keçi Pan dans ediyor.

Lahtın sol ve sağ başlarında genelde kızların yerine bu lahitte ikişer delikanlı dört mevsimi simgeliyor. Sol başta bir elinde kamış ve öteki elinde iki yaban kazını tutan "kış" ve yanında elinde bir elinde çiçek sepeti, ötekisinde ise filizlenen bir dal tutan "bahar" yer alıyor. (Görsel 12)

Dionysos'un sağında ise elinde kırılmış bir orak, başındaki çelenkte buğday sepeti ile "yaz" ve yanında ise "sonbahar" ise bir elinde içinde çeşitli meyveler bulunan "bereket boynuzu" ve öteki elinde bir tavşanla görülüyorlar. (Görsel 13)

Tümünün ayakları dibinde çocuklar ve çeşitli hayvanlar bulunuyor. Lahtın kazınmış oval yanlarından soldakinde "doğa" tanrıçası (Görsel 14) ve sağında da "nehir" tanrısı Okyanus (Görsel 15) yerde oturmuş olarak betimlenirken, çocuklara ve gençlere bereket saçıyorlar...

Daha nice "Dionysos" bağlantılı mermer lahitler var... Onları da bir başka yazıda tanımak üzere...



Gör. 15/ Fig.15

“Bazı kişiler, ayakta duramayacak kadar şarap içmiş olan, “gücün” simgesi, “ne yazık ki zavallı” durumuna düşen Herkül’ü taşıyorlar.”

The famous “Four Seasons” composition of the Italian Composer Antonio Vivaldi is as if carved in this marble sarcophagus! Dionysus and his relatives celebrate the four seasons. Right in the middle of the sarcophagus, Dionysus is seen on a panther, holding his wand in his hand. Beside him, the god of country, half-man half-goat Pan, who is drinking wine from the bag he carries on his shoulder, and into the glass whom holds in his other hand Dionysus pours wine from a jug, is dancing.

Two young men, instead of usually young girls, in the left and right ends of the sarcophagus symbolize the four seasons in this sarcophagus. “Winter” is placed in the left end with a cane in his one hand and two wild geese in the other hand, and “Spring” beside him with a basket of flowers in his one hand and a sprouting branch in the other. (Görsel 12)

And on the right of Dionysus, “Summer” with a broken sickle in his hand and a wheat basket in the wheat on his head, and “Autumn” beside him with a “horn of abundance” in his one hand with various fruit in it and a rabbit in the other hand are seen. (Görsel 13)

There are children and various animals at the feet of all. While the goddess of “nature” (Görsel 14) is depicted on the left one of the carved oval sides of the sarcophagus, and Ocean, the god of “river” (Görsel 15) on the right one are depicted as sitting on the ground, they are giving abundance to children and young ones...

There are even more marble sarcophagi related to “Dionysus”...

Hoping to recognize them in another article...



Best Bazaar

Bag · Textile · Gift · Spices · Perfume



Ekonomik Güvenilir Alışverişte Burdayız
Economic and Secure Shopping
Hier Werden Sie Nicht Belästigt



Sevgili Meslektaşlarım;
2014 yılı Şubat ayında açmış olduğumuz BEST BAZAAR
tekstil dükkanımıza, dükkan konumu ve tekstil çeşidi
olarak tur gruplarınız için çok müsait olan yerimize
karşılıklı desteğinizi bekler, bol kazançlı bir sezon dilerim.

Güngör KAPLAN

0532 423 83 64

gungorkaplan@hotmail.com



Elmalı Mh. 1. Sk. No:51 (Cumhuriyet Square - Centrum) ANTALYA / TÜRKİYE

Tel & Fax : +90 242 248 78 97 E-mail : antalyabestbazaar@gmail.com

www.antalyabestbazaar.com



DİLARYA OPTİK CENTER



**We offer you reliable fast delivery
of all prescription eyewear**

- * Variable Focus Lenses
and Spectacles
- * Bifocal Eyeglasses &
Progressive Lenses
- * Eyeglasses for Office use
- * Reading Glasses
- * Designer Brands and Sunglasses
- * Quality Eyewear Repair Services

40%
Saving from
EUROPE prices

ANTALYA - KEMER - BELEK - MARMARIS SARIGERME - SIDE MANAVGAT



Transitions VI

R
RODENSTOCK

VISION ART

GIFT CARD

**Book Your FREE eye exam with this
Coupon through Your Travel Agency**

www.da-dilaryaoptik.com

KUŞLAR

//Prof.Dr. Ali Erdoğan



Fotoğraflar: Hikmet Uğurluay
Kaynakça: Türkiye'nin Doğa Rehberi

BIRDS

Doğanın ayrılmaz parçası olan kuşlar, insanlarla iç içe yaşamakta ve onların ilgisini çekmektedir. Kuşlar, çok eski zamanlardan beri özgürlük simgesi olarak, insanlığın gelişim süreci içinde, görkemli uçuş yetenekleri, gözleri kamaştıran tüy giysileri, ötüşleri ve besin maddesi olarak değerleri nedeniyle, önemli bir yer almışlardır. Edebiyatta, şarkı ve türkülere girmişler, efsanelerde doğa üstülüğü simgelemişlerdir.

Kuşlar aynı kökenden geldikleri sürüngenlerin aksine uçuşma özelliği kazanmışlardır. Uçuşma işlevini üstlenmek üzere ön üyelerin yerini kanatlar almıştır. Kanatlar ve vücut rengarenk tüy ve teleklerle donanmış, böylece çekici ve çeşitli renkte güzel bir görünüm kazanmışlardır. Bu güzel görünüm eş bulma, kur yapma ve çiftleşme için, özellikle erkekte daha da ileri düzeydedir. Örneğin bir sülün ve tavus erkeği, dişilerin ilgi ve dikkatini çekmek için, gözleri kamaştıran güzellikteki kuyruk teleklerini kullanır. Kuşların görme yeteneği, insaninkine göre 7-8 kat daha iyi gelişmiştir.

Kuşlarda herşey uçmaya uygun bir değişim içindedir. Hafif olma ise en önemli

Birds, which are an integral part of nature, live together with people and capture their interest. The birds have taken an important place in the process of human development as a symbol of freedom since ancient times with their majestic flight capabilities, eye catching feather clothes, songs and nutrient values. They have entered literature, songs and folkloric songs, and symbolized preternaturalness in the legends.

Unlike the reptiles with which they come from the same origin, the birds have gained the ability to fly. The wings have taken the place of the front items in order to undertake the flying function. The wings and the body have been covered with colorful feathers and down, and thus they have gained an attractive and beautiful view in a variety of colors. This beautiful view is even more advanced especially in the males for

PHALACROCORACIDAE (Karabatakgiller)
Phalacrocorax carbo (Linnaeus, 1758)

Karabatak

Özellik: Boyu 77-94 cm, kanat açıklığı 121-149 cm arasındadır. Karabatakların en büyüğüdür. Erkek ile dişi aynı görünüştedir. Üreme dönemi dışında vücut siyah, gaga kökünde sarı renkli küçük bir bölge vardır ve gırtlara beyazdır. Üreme döneminde kafa, boyun bölgesi ve göğüs beyaz renkte olup bacağın gövdeye yakın kısmında ise beyaz büyük nokta vardır. Ayakları siyah gözleri yeşil-sarıdır. **Habitat:** Sahillerde yaşamalarına rağmen, ırmaklarda durgun sular, göllerde ve buradaki ağaçlarda da görülürler. **Beslenme:** Su altı avcısı olup, 3-4m derinliğe dala bilir ve balıkla beslenir. **Üreme:** Koloniler halinde kayalıklarda ve ağaçlarda yuvalanırlar ve nisan-haziran arası 3-5 yumurta bırakır, kuluçka süresi 23-29 gündür. Yavrular 35-56 gün sonra uçacak duruma gelirler. **Statü:** Yerli ve kış göçmeni. **Yayılış ve Korunma Durumu:** Türkiye'nin bütün sahillerinde, Trakya ve Anadolu'daki göllerde, büyük akarsularda rastlanır. Yurdumuzun dışında Avrupa, Asya, Afrika, Kuzey Amerika ve İzlanda'da yayılış gösterir. Bern sözleşmesine göre koruma altında olan bir türdür. Avlanması yıl boyunca yasaktır.



ACCIPITRIDAE (Atmacalar, Kartallar)
Buteo rufinus (Cretzschmar, 1829)

Kızıl Şahin

Özellik: Boyu 50-61 cm, kanat açıklığı 130-150 cm arasındadır. Erkek ile dişi aynı görünüşte olup üreme formu yoktur. Şahine çok benzemekle beraber daha açık kıvrımsı ve büyük olması ile ayırt edilir. Ayrıca kafa ve kuyruk daha açık renktedir. Alt tarafta dirsek kısmında büyük ve siyah bir nokta mevcut olup kanat tüylerinin uçları siyahtır. Sürülürken kanatlarını yukarıya doğru tutar. **Habitat:** Açık alanlar, ovalar, bozkır vb. alanlarda yaşar. **Besin:** Genel besinini küçük memeliler, sürüngenler ve böcekler oluşturur. **Üreme:** Orta ve Batı Karadeniz hariç tüm Türkiye'de kuluçkaya yatar. 3-4 yumurta bırakır ve kuluçka süresi 40-42 gündür. **Statü:** Yerli, kış göçmeni, Trakya'da yaz göçmeni. **Yayılış ve Korunma Durumu:** Türkiye'nin bütün bölgelerinde görülür. Ülkemiz dışında ise Balkanlar, Güney Rusya, Doğu Avrupa ve Kuzey Afrika'da yayılış gösterir.

Bern sözleşmesine göre kesin koruma altında olan bir türdür. Avlanması yıl boyunca yasaktır.



zorunluluktur. Bunun için kemiklerinin içi ve vücudun yumuşak kısımları hava boşluğu ve kesecikleriyle bezenmiştir. Üreme mevsimi dışında gonadlarının* küçülmesi, idrar keselerinin olmaması, dişilerde sağ ovaryumun* körelmiş olması ve dişlerinin olmayışı, en düşük seviyeye indirmeye yönelik değişimlerdir.

Genelde kuş deyince uçan varlıklar anlaşılır, deve kuşu, emu ve kivi gibi bazı kuş türleri, zamanla uçuş özelliklerini kaybetmiştir. Buna karşılık deve kuşu saate 70 km' ye varan bir hızla koşabilmektedir. Genellikle uçuş yükseklikleri 100-1000m arasında olmakla birlikte, bazı yaban kazlarının Himalaya dağlarını aşmak için 8000m 'ye, Akbabaların ise 10000m ye kadar çıktıkları görülmüştür.

Kuşların ağırlıkları birkaç gramdan (kolibriler) 100-120 kiloya (deve kuşları) kadar değişmekte,

finding spouse, courtship and mating. For example, a male pheasant and peacock use their tail feathers with a dazzling beauty to attract the interest and attention of females. The birds' ability to see is 7-8 times better developed than that of man.

In birds, everything is in a change in accordance with flying. Being light is the most important requirement. For this reason, the inside of their bones and the soft parts of the body are equipped with air pockets and sacs. Shrinkage of the gonads except for the breeding season, lack of urinary bladders, the bluntness of the right ovary and the lack of teeth in the females are changes meant to reduce the weight to the lowest level.

Generally, flying creatures are understood when birds are mentioned, but some bird species such as ostrich, emu and kiwi have lost their flight



FALCONIDAE (Doğanlar)
Falco tinnunculus (Linnaeus, 1758)

Kerkenez

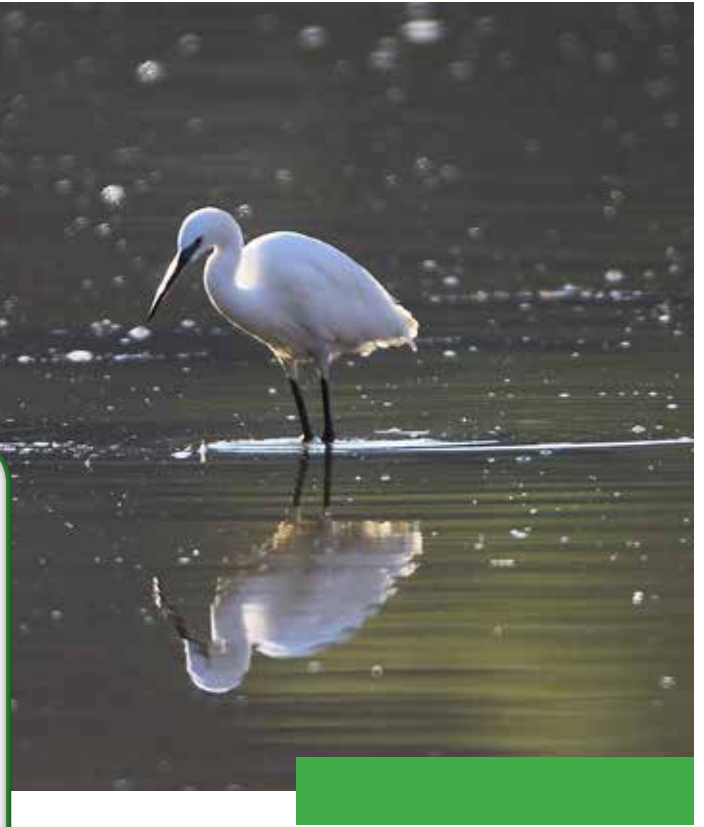
Özellik: Boyu 31-37 cm, kanat açıklığı 68-78 cm arasındadır. Erkek ile dişi farklı görünüşte olup üreme formu yoktur. Sırt tarafında mavi-gri yapısı bulunmaz ve kıvrık kırıllıdır. Genelde rüzgara karşı havada kuyruk aşağı yönde açık ve kanat çırparak askıda durması tipiktir. Kanat ucu sivri ve siyahtır. Yaklaşık 16 yıl yaşamış bireyi bilinmektedir. **Habitat:** Ağaçlı açık arazi, dağlarda ve şehir çevresinde yaşar. **Besin:** Genel besinini tarla fareleri, diğer küçük memeliler, sürüngenler, böcekler ve bazen de kuşlar oluşturur. **Üreme:** Türkiye'nin bütün bölgelerinde kuluçkaya yatar. 4-6 yumurta bırakır ve kuluçka süresi 4 haftadır. Yavruları 5 hafta sonra uçacak büyüklüğe ulaşır. Yaklaşık 1 yaşında eşeyssel olgunluğa ulaşır. **Statü:** Yerli. **Yayılış ve Korunma Durumu:** Türkiye'nin bütün bölgelerinde bulunur. Ülkemiz dışında Avrupa'da, Rusya'nın kuzeyi hariç bütün Asya'da, Orta Doğu ve kuzey Afrika'da yayılış gösterir. Bern sözleşmesine göre kesin koruma altında olan bir türdür. Avlanması yıl boyunca yasaktır.

boyları 5 cm 'den 2,5m'ye, kanat açıklıkları 3-3,5m'ye (albatros) kadar ulaşabilmektedir. Kuşlar sabit vücut sıcaklığına(39-43 C)sahip olmalarına karşın, uçuş özelliklerinden ötürü, yavrularını canlı doğurmayıp yumurta koyarlar ve yavrunun gelişmesi için gerekli sıcaklığı kuluçkaya yatarak sağlarlar. Guguk kuşu gibi bazı türler, yuva yapıp yavru bakmak zahmetinden kurtulmak için yumurtalarını başka kuşların yuvalarına koyar ve bir daha onlarla ilgilenmezler. Kuşların derileri gevşek ve kuru olup,

ARDEIDAE (Balıkçılar)
Egretta garzetta (Linnaeus, 1766)

Küçük Balıkçıl

Özellik: Boyu 55-65 cm, kanat açıklığı 88-106 cm arasındadır. Erkek ile dişi aynı görünüşte olup, üreme formu vardır. Uzun boyun ve bacaklara sahiptir. Vücut tamamen beyazdır. Üreme döneminde kafanın arkasından uzun beyaz tüyler çıkar. Gaga üreme döneminde siyah, diğer zamanlarda üst gaga ile göz arası mavimsi gri ve alt gaganın dip kısımları sarıdır, ayaklar siyahtır. Uçuşları sırasında boyunlarını S harfi şeklinde katlayarak tutarlar. **Habitat:** Bataklıklar, sığ iç sular ve deniz kıyılarında yaşar, su içindeki yada kenarındaki ağaçlarda yuva yapar. **Besin:** Balıklar, amfibiler, böcekler vb. küçük hayvanlarla beslenirler. **Üreme:** Marmara, Ege ve Akdeniz bölgesinde kuluçkaya yatar. 3-5 yumurta bırakır ve kuluçka süresi 21-25 gündür. **Statü:** Yerli, kış ve yaz göçmenidir. **Yayılışı ve Korunma Durumu:** Tüm Türkiye'de görülür. Türkiye dışında ise Akdeniz'in tüm kıyılarında, Kafkaslar'da ve Balkan'larda görülür. Bern sözleşmesine göre kesin koruma altında olan bir türdür. Avlanması yıl boyunca yasaktır.



characteristics over time. In contrast, ostrich can run at a speed of up to 70 km per hour. Although their flying altitudes are between 100-1000 m, it has been seen that some wild geese rose up to 8000 m to pass over the Himalayas, and vultures up to 10,000 m.

The weights of birds vary between a few grams (hummingbirds) and 100-120 kilos (ostriches), and their heights between 5 cm and 2.5 m. Their wingspan can reach 3-3.5 m (albatross). Although the birds have a constant body temperature (39-43 C), due to their flight characteristics, they do not bore their offspring alive but lay eggs, and they provide the temperature required for the development of offspring by incubating. Some species like the cuckoo bird put their eggs in the nests of other birds to avoid the trouble of making nests and looking after their offsprings, and are not interested in them any more. The skins of the birds are loose and dry, and they have no glands except for the coccyx gland (sebaceous gland-Uropygium).

As biological entities, birds have the right to live on the earth at least as much as the human beings. Unless the people intervene, every living species has a place in the biological equilibrium as well as a duty. For example,

kuyruk sokumu bezi (yağ bezi-Uropygium) dışında salgı bezi bulunmaz.

Kuşlar birer biyolojik varlık olarak, en az insanlar kadar yerküre üzerinde yaşama hakları olan canlılardır. İnsanlar müdahale etmedikçe her canlı türünün biyolojik denge içerisinde bir yeri olduğu gibi bir de görevi vardır. Örneğin kuşlar birer biyolojik endikatördür. Bize doğanın değiştiğini gösterir. Yalıçapkını sadece çok temiz akarsularda besinini arar. Baştankara türleri ile Sığırcıklar gibi birçok kuş türü tarımsal ya da orman zararlısı böceklerle mücadelede oldukça önemlidirler. Günün ilk ışıklarından güneş batımına kadar çalılarda ve ağaçlarda dolaşarak kabuklu böcekleri, kelebekleri ve özellikle yaprakların şeker içeren öz sularını emen

yaprak tırtıllarını severek yerler ya da yuvalarına götürürler. Bu doğal vazifeyi insanoğlundan herhangi bir katkıya gereksinim duymadan daha da önemlisi çevreye olumsuz bir etkiye bulunmaksızın sürekli olarak yerine getirirler. Fareler gibi hem ekonomik zararlı, hem de hastalık taşıyabilen birçok kemirgen ile akrep ve yılanlar gibi zararlı olabilen canlı türlerinin doğal avcılarıdır. Bir şahin ailesinin yıllık fare tüketimi 5000-6000 arasındadır. Sadece şahinler değil ülkemiz sınırları içerisinde kaydedilen toplam 40 yırtıcı kuş türü ve 10 baykuş türünü hesaba kattığımız zaman ortaya çıkan tablo oldukça çarpıcıdır.

Kuşlar bitkilerin tozlaşmasında ya da tohumlarının taşınmasında gönüllü olarak görev alırlar. Örneğin Ardiç kuşları ya da Sığırcıklar özellikle yabani ağaç meyvelerini severek yerler. Ağaçkakanlar fındık benzeri birçok kabuklu tohumu veya baştankaralar ayçiçeğinin tohumlarını açmaya çalışırken düşürecekler ve yeniden bulamayacaklardır. Akbaba, saksagan ve karga gibi insanların nedense fazlaca sevmedikleri bazı kuş türleri, hastalıklara yol açabilecek doğadaki leşleri yiyerek Doğanın Çöpçüsü görevini üstlenmişlerdir.

Günümüzde teknolojik açıdan istenilen konuma gelememiş, ya da yer altı zenginliklerine sahip olmayan ülkelerin övünebilecekleri alan biyolojik çeşitlilikleridir. Türkiye bu alanda, en azında kuşlar açısından gerçekten zengin olarak nitelenebilir. Peki sahip olduğumuz bu zenginliği koruyabiliyor muyuz? Buna evet demek oldukça zordur. Bir kuş türünün evrimleşebilmesi için geçecek süre 20-25 bin yıl arasında iken ülkemizde 1950 yılından günümüze kadar geçen yaklaşık yarım asırlık bir zaman diliminde 2 kuş türü Yılanboyun (Anhinga rufa) ve Kelaynak (Geronticus eremita) türlerinin doğal popülasyonlarını yok ettik. 50'li yıllardan itibaren tarım zararlıları veya sıtma ile mücadele ya da tarım alanı kazanmak amacıyla doğal ekosistemlere yaptığımız bilinçsiz müdahaleler sonucu bu türler ortadan kalkmıştır. Ortadan kalkanların yanında ülkemiz sınırları içerisinde görülen diğer kuş türlerinin durumları ve geleceği çeşitli nedenlerden dolayı hiçte iç açıcı görünmemektedir. Bu durumun nedenleri bilinçsiz avcılıktan yaşam alanlarının tahribine kadar geniş bir yelpazeye dağılmıştır

birds are biological indicators. They show us that the nature changes. Kingfisher searches for food only in very clean streams. Many bird species such as Tits and Starlings are very important in the fight against agricultural or forest insect pests. By wandering among the bushes and trees from the first light of day until sunset, they happily eat the shelled insects, butterflies and especially the caterpillars which suck the sap of leaves containing sucrose or take them to their nests. They fulfill this natural duty continuously without any need for any contribution from the humankind, and most importantly, without a negative impact on the environment. They are the natural predators of rodents that both may be economically harmful and may carry disease such as mice, and living species that can be harmful such as scorpions and snakes. The annual mouse consumption of a falcon family is between 5000-6000. When we take into account not only the falcons but also the total of 40 raptor species and 10 owl species recorded within the borders of our country, the emerging picture is quite striking.

The birds serve as volunteers in the pollination of plants or the transport of their seeds. For example, the Robins or Starlings especially eat the fruit of wild trees happily. When the woodpeckers try to open many shelled seeds such as nuts and the tits the seeds of sunflowers, they will drop them and will not find again. Some bird species that the human beings do not like much for some reason such as vultures, magpies and crows have undertaken the task of the Scavenger of Nature by eating the carcasses in nature that can cause disease.

Today, the field that the countries, which could not come to the desired location in terms of technology or do not have underground wealth, can boast about is their biological diversities. Turkey can be considered truly rich in this field at least in terms of birds. So, can we maintain this wealth that we have? It is very difficult to say yes. While the period for a bird species to evolve is between 20-25 thousand years, we have destroyed the natural populations of 2 bird species, namely Darter (Anhinga rufa) and Bald Ibis (Geronticus eremita), in our country in a period of half a century since 1950. These species have disappeared as a result of the unconscious interventions we made to the natural ecosystems with the aim of fight against agricultural pests or malaria or in order to gain agricultural land. In addition to those which have disappeared, the state and future of

Görüldüğü gibi doğal çevreyi insanın keyfi ve kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmesi, doğada yaşamı paylaştığı birçok canlının varlığını olumsuz yönde etkiler. Bunun sonucunda oluşumları milyonlarca yılda çeşitli doğal seçimlerle gerçekleşen birçok canlı türünün, soyu da tükenmiş veya tükenme noktasına gelmiştir. Özellikle bu son 50 yıllık periyotta, bu tükenme daha da hızlanmış ve kontrol edilemez durum almıştır. Doğaya yapılan bu yapay müdahaleler günümüz hızıyla giderse, yaşamı paylaştığımız birçok canlıyı çocuklarımıza sadece resimlerden gösterme durumunda kalmamız kaçınılmaz olacaktır.

Doğada insanca bir yaşamın, ancak diğer canlıların yaşamını sağlamakla mümkün olacağı bilincine varılması gerekir. Bizler kültürel uygarlıkların doğal zenginliklerle kucaklaştığı Anadolu'muzdaki doğal varlıklarımızı korumak zorundayız. Bu görev hepimizin boynunun borcudur.

*Gonad hayvanlarda üreme hücreleri olan gametleri oluşturan organlardır.

* Ovaryum: Yumurtalık

the other bird species seen within the borders of our country do not look well at all due to various reasons. The reasons of this case cover a wide range from unconscious hunting to the destruction of habitats.

As we have seen, the fact that the human beings shape the natural environment according to their own preference and interest impacts the existence of many living creatures that they share the life in the nature with in a negative way. As a result of this, many species, whose formations have occurred by various natural selections in millions of years, have become extinct or have come to the point of being extinct. Especially in the last 50 year period, this extinction has further accelerated and become an uncontrollable situation. If these artificial interventions made to the nature advance with their present speed, we will inevitably have to show many living creatures that we share life with to our children only in pictures.

The awareness that a humanly life in the nature can be possible only by providing the life of other living creatures should be established. We have to protect our natural assets in Anatolia where cultural civilizations come together with natural wealth. This task is the duty of all of us.



EMEK TUR

**Güven ve Konforla
Daima ileriye...**
www.emektur.com.tr



Soğucaksu mah. Atatürk cad. Fatih Sok. No:5/B Pınarlı - Aksu - ANTALYA

info@emektur.com.tr

T: 0 242 462 19 45 / 0 242 462 20 88

F: 0 242 462 24 33

ORTA REN HAVZASI

// ME ÜNİ. Anamur MYO
Öğr.Gör. Rehber
Burhan SAĞIR



Bugünkü Almanya'nın endüstrileşmesinde çok önemli bir yeri olan Ren nehri, İsviçre Alplerinde doğar ve 1033 km yol kat ederek Hollanda'dan Kuzey denizine dökülür.

Kat ettiği bu yolun ilk 150 km si Yüksek Ren Havzası, sonraki 400 km si Yukarı Ren Havzası, takip eden 100 km si Orta Ren Havzası ve kalan 400 km si ise Aşağı Ren Havzası olarak adlandırılır. Yüksek havzası hariç, diğer havzalar gemi ulaşımına imkan verdiğinden, tarih boyunca orta Avrupa'nın önemli bir ulaşım hattı olmuştur.

Orta Avrupa'nın kaderini de bu nehir belirlemiştir.

Almanya'nın önemli endüstri kentleri de bu nehir üzerinde yer almıştır. Bu kentlerin ve işletmelerinin nehri kirletmemesi için bugün ciddi tedbirler alınmıştır. Bu sayede nehir kıyılarında

görülen yerleşim yerleri, orta çağdan kalma Şatoları ve içinde yüzen otel gemileri sayesinde rahatlıkla turizm etkinliklerine imkân kılmaktadır.

Ren nehri sadece ana kolunda değil, kendisiyle birleşen birçok yan kollarında da gemi turlarına imkan verir.

Her biri diğerinden daha görseldir. Ancak en ünlü güzergahı hiç şüphesiz, Mainz ile Koblenz arasındır.

Su, insanlık tarihi boyunca hep yerleşim yerlerine bir sebep teşkil etmiş. Nerede su varsa, oraya yerleşim yeri kurulmuş. Karayollarının olmadığı zamanlarda, nehir yolları ulaşımı sağlamış. Suyun toprağa sağladığı bereket ile de yerleşim yerleri nehir kıyılarında kök salmış. Gelişmeye, çoğalmaya ve toplan-

maya sebep olduğu kadar, felaketlere de sebep olmuş.

Germanlar ile Romalıların, Almanlar ile Fransızların savaşlarına sebep olması gibi.

Bugün kıyılarında görülen muhteşem şatolar, Orta çağdan kalma şatolardır.

1. Ve 2. Dünya savaşında büyük oranda yıkılma maruz kalmış-larsa da çoğu tamir edilmiş ve günlük yaşama kazandırılmış-lardır.

Orta Ren havzası, Rheinland-pfalz eyaletinin başkenti olan Mainz civarından başlar, Koblenz'e kadar devam eden yaklaşık 100 km lik bir güzergâhı kapsar. Burası Ren nehrinin en ünlü turistik güzergâhıdır.

2002 de UNESCO bu bölgeyi dünya mirası olarak görmüş ve korumaya almıştır.

İnce uzun Ren nehri gemileri, özellikle otel olarak ta hizmet veren gemilerin güverte-lerinden göreceğiniz Orta Çağ şatoları ve yamaçları kaplayan Üzüm bağları, sizi romantizmin doruklarına ulaştırır.

Gemilerin zaman zaman bir kıyıya yanaşıp, küçük bir kentin daracık sokaklarında yürüme-nize izin vermesi demek, masalımsı dekorlar önünde fotoğraf çekmekten yorulacağınız anlamını taşır. Sivri çatılı ve tarih kokan evler, balkon ve pencere önlerinde rengarenk çiçekler, kiliselerinin yüksek çan kuleleri...

“2002 de UNESCO bu bölgeyi dünya mirası olarak görmüş ve korumaya almıştır. ”



Üzüm üzüm değilmiş...

Çoğumuz için üzüm üzümdür. Öyle olmadığını buraya gelip, bu yamaçlardaki bağları görünce anlıyorsunuz. Öğreniyorsunuz ki, her üzün çeşidi, ayrı bir dünyaymış. Her bir çeşidin ayrı bir karakteri varmış. Kaç çeşit üzüm var diye merak etmeyin. Sayamayacağınız kadar çok, her an da yeni bir çeşit melezlenerek bağlara katılmak-tadır.

Yaprağıyla, tadıyla ve üretilen şarap çeşitleriyle..

şarabın düzenli ama ölçülü içilmesinin başta kalp ve damarlara olmak üzere, birçok faydalarının olduğu bilinmek-tedir.

Üzüm tarih boyunca önemini hep korumuş bir yiyecek ve içecek ürünü olmuştur.

Antik dünyada sadece şarap taşımak için özel kap formları ve bunları da taşıyacak gemiler yapılmıştır.

Anavatani Anadolu'muz olan bu ürünün, ülkemizde ekonomik bir değer olmasının önüne gečilme çabalarını görmek üzücü. Üzüm ve şarapçılık, Anadolu'dan Yunan-istan'a oradan da Avrupa'nın değişik coğrafyalarına yayılmış.





Almanya, dünyada şarap üreten ülkeler listesinde 15. Sırada yer alıyor. Birasının önüne geçen bir değeri olduğunu söylemek henüz zor. Ülke içinde 13 üretim bölgesi var. Bunların içinde, Orta Ren vadisi en popüler olan bölgedir.

Ren nehrinin bu bölgesine özgü en bilinen üzüm çeşidi Riesling'dir. Beyaz renkli çeşitlerden olan üzümünden farklı yöntemlerle, değişik tatlarda şaraplar üretilmektedir.



Hemen hasat sonrasında dondurulması ve daha sonra şarabının üretilmesi tekniği de bölgede yaygın bir yöntemdir. Hafif ve aromalı bir şaraptır.

Son yıllarda daha çok kırmızı şaraba olan talep artmış. Üreticiler, kalitelerinin Fransız Burgonya şarabı ile mukayese edilmesinden ise rahatsızlar. Fiyatlandırma konusunda da memnun değiller. Ortalama 5-10 Euro arasında seyreden fiyatların en az 30 Euro olması gerektiğini düşünüyorlar.

Mainz, Almanya'nın 16 eyaletinden birisi olan Rheinlandpfalz'ın başkentidir. Kültür merkezi olmasına şaşmamalı, çünkü matbayı bulan JOHANNES GUTENBERG'in memleketidir. Festivaller şehri, ünlü televizyon kanallarının merkezi, medya - bilişimin ve ticaretin merkezidir.

Mainzer Dom, buraya yolu düşenlerin mutlaka ziyaret etmesi gereken bir katedraldır. Önündeki meydanda bir Kahve içmeli, yan tarafındaki bulvar üzerinde bulunan Gutenberg heykeli önünde bir fotoğraf çektirmelidir.

Bingen am Rhein, Mainz'a bağlı bir yerleşim yeri. 25 bine yakın bir nüfusu var. Anamur ile 2013 yılından beri de kardeşkent. Kent, Ren nehri-nin Koblenz'e kadar devam eden en dar boğazının tam da girişinde yer alır.

Bingen'den başlayan bu dar Ren nehri yatağı, bölgenin en ünlü turistik coğrafyasıdır. 67 km lik bu boğaz, sağlı sollu yamaçlarında 40 m üzerinde şatoları ve kıyılardaki küçük tarihi yerleşim yerleri sebebiyle UNESCO'nun koruması altındadır.

Kontrol ve vergi tahsil amacıyla nehir üzerine muhtelif mesafelere kuleler yapılmış. Bunlardan günümüze kadar gelen en güzeli hiç şüphesiz, dar boğazın girişine yapılan Mäuseturm'dur.

Bingen'de yıl içinde birçok Festivaller organize edilmektedir. Özellikle Temmuz ayı içinde ya-





pılan "Ren Nehri Yanıyor" Festivali ve Eylül ayı içinde yapılan "Şarap Festivali" mutlaka zaman ayrılması ve görülmesi gereken etkinlikler-dendir. Bu etkinliklere İstanbul çıkışlı acenteler de organizas-yonlar yapmaktadır.

Bölgede yaşayan Türk vatandaşlarımızın da yoğun ilgisine maruz olan bu türden etkinlikler, birlikte yaşayan ve yaşam mücadelesi veren insanların kaynaşmasına da vesile olmaktadır.

Bingen'in karşı kıyısında Rüdesheim yerleşimi bulunur. Drossel Gasse adlı küçük bir sokağın ünü internet sayesinde çoktan Japonya'ya kadar gitmiş. Dar sokaklarında yan yana bitişik nizamda çok sayıda tarihi şarap mahzenleri sizi bir kadeh şarap tatmaya çağırır. Neredeyse her aile işletmesinin ünlü olmuş ayrı bir markası var.

Az yukarıda yamaçta ise Germania adlı bir anıt var ki, ihtişamı ancak dibine varınca fark diliyor. 1871 de Almanya'nın birliği onuruna yapılmış anıtın bir diğer adı da Niederwald anıtıdır.

Bu anıtta sanatçı Johannes Schilling, küçük kızı Clara'yı model olarak kullanarak ana figür olan bayan heykeli oluşturmuş.

Ben bu yaşta oralara nasıl çıkacağım diye düşünmeyin, çıkılması gereken her yere yerel yöneticiler gereken kolaylığı sağlamışlar. Teleferikler sürekli olarak sizi hem ucuz hem rahat bir şekilde yukarıya taşıyorlar.

Ren nehri sadece görselliği ile değil, efsaneleri ile de dinleyenlerini büyülüyor. Lorelay, bu bölgenin en bilineni. Mitolojide Sirenleri bilenler Lorelay'ın öyküsüne pek de yabancı kalmayacaktır.

St.Martin'in iyilik severliği, Goethe'nin hatıraları, Hildegard'ın şefkati, Gutenberg'in mirası bu coğrafyada sizleri hiç yalnız bırakmayacaktır.

Hiç şüphesiz ki Koblenz ününü Mosel nehrinin Ren nehrine karıştığı noktada gelişmiş olma-sına borçludur. Birleşme yerinde dolgu zemin üzerine 1897 de inşaa edilen ve kaidesi ile 35 m yi aşan 1.Wilhelm heykeli kentin sembolü olmuş.



Anıtın yanından karşı tarafta bulunan, zamanında Trier'li prenlere ev sahipliği yapmış olan Ehrenbreitstein kalesine teleferikle mutlaka çıkılmalı ve oradan Koblenz'i seyr eylemeli.

Resimler: Burhan Sağır
ve Tourist-Information Bingen am Rhein



EXPO 2016

VE “ANTALYA ENDEMİK VE NADİR ÇİÇEKLERİ” PROJESİ

// Dr. İsmail Gökhan DENİZ
ANTOK Başkanı
Proje Yürütücüsü

Ülkemiz biyolojik çeşitlilik ve zenginlik yönünden zengin bir müze gibidir. Sahip olduğu ender floristik ve faunistik öğeler yanında habitat çeşitliliğiyle Türkiye, dünyanın zengin ülkeleri arasında yer alır. Ülkemizin, üç kıtanın ortasındaki konumu ve dört mevsimin yaşandığı bir ülke olması, ayrıca geçirdiği jeolojik devirlerden miras kalan birikimleriyle üç kıtanın birleşme noktasında yer alması, tür endemizminin yüksek olması, topografik yapının çok değişken olması sebebiyle barındırdığı canlı türleri açısından dünya ülkeleri arasında önemli bir yere sahiptir. Avrupa'nın birçok ülkesi yanında, komşusu olan ülkeler arasında da bitki taksonu sayısı açısından



EXPO 2016 AND THE PROJECT OF “ENDEMİK AND RARE FLOWERS OF ANTALYA”

Our country is like a rich museum in terms of biological diversity and richness. Turkey is among the world's rich countries with its rare floristic and faunistic items as well as diversity of habitats. Due to the facts that our country is located in the middle of three continents and is a

en zengin ülkedir. Ülkemizde yetişen toplam bitki tür sayısı 10000'in üzerindedir ve bu sayı hemen hemen tüm Avrupa kıtasındaki tür sayısına (12000) yakındır. Ülkemizin zengin floristik zenginliğini içerdiği endemik ve nadir türlerin sayısının çokluğu ile açıklamak mümkündür. Zira Türkiye Florası'nda bulunan endemik takson sayısı yaklaşık 3800'dür. Bunun anlamı ülkemizde yayılış gösteren yaklaşık her üç bitki türünden birinin dünya üzerinde sadece ülkemizde bulunduğudır. Bunun yanında, floranın son cildinin yayınlanmasından günümüze kadar geçen süre içerisinde pek çok yeni bitki türü bulunmuş ve Türkiye Florası'na eklenmiştir. Her geçen gün yeni türlerin bulunmasıyla bu sayı artmaya devam etmektedir.

Ülkemizdeki endemik türlerin yayılış gösterdiği bölgelerin kırmızı renkle noktalanarak oluşturulan bir haritada 'endemizm merkezleri' olarak adlandırılan dokuz bölge öne çıkar. Böyle bir haritada en koyu bölgelerin yani Türkiye'deki endemizm merkezlerinin çoğunluğunun Akdeniz Bölgesi'nde olduğu görülür. Bölgede zengin bitki biyo-çeşitliliğiyle öne çıkan illerden biri Antalya'dır. Ülkemiz ekolojik zenginliği bir bütün olarak düşünüldüğünde Antalya, sahip olduğu nadir türlerle ve ekolojik habitat çeşitliliğiyle önemli bir yere sahiptir. Kısa mesafelerde ani yükseltilerin bulunması, iklimsel yapısının iç kesimlere doğru

country that experiences four seasons, that it is located at the junction point of three continents with their accumulations inherited from the geological periods they have passed through, that its type of endemism is high, and that its topographic structure is highly variable, it has an important place among the world countries in terms of the species it hosts. Besides many European countries, it is the richest country in terms of the number of plant taxa among the neighboring countries. The total number of plant species that grow in our country is over 10,000, and this number is almost close to the number of species in the European continent (12,000). The floristic richness of our country can be explained by the high number of endemic and rare species it contains. Because the number of endemic taxa in the Flora of Turkey is about 3800. This means that almost one of every three plant species which spread in our country is present only in our country around the world. In addition, many new plant species have been found and added to the Flora of Turkey since the publication of the last volume of flora. This number continues to increase with the discovery of new species everyday.

Nine regions named as "centers of endemism" come to the forefront in a map created by plotting in red the regions in which the endemic species spread in our country. In such a map, it is seen that





değişkenlik göstermesi, arazi yapısının oldukça çeşitli olması, Antalya'nın bitki ve hayvan türleri sayısı bakımından oldukça zengin olmasını sağlamaktadır. Alçak kesimlerinde tipik Akdeniz iklim hakim iken, iç kesimlere doğru iklim karasallaşır. Bu iklim geçişi, topoğrafik yapının farklılığıyla birlikte artan floristik zenginliği beraberinde getirir. Antalya'nın floristik zenginliğinin göstergesi olan tür sayısı ve nadir yapısının göstergesi olan endemizm oranı oldukça yüksektir. Türkiye'nin en çok endemik bitkiye sahip ili yaklaşık 775 takson* ile Antalya'dır. Bu endemik bitki taksonlarının yaklaşık 250 tanesi ise yeryüzünde sadece ilimizde yayılış gösteren lokal endemik taksonlardır. Antalya, ekolojik önemleri yanında oldukça ekonomik öneme sahip olan otsu, çalimsı ve ağaç türlerini bünyesinde barındıran, biyolojik çeşitlilik ve zenginlik açısından son derece zengin bir ildir.

Antalya'nın sahip olduğu yüksek floristik çeşitlilik değerleri, bir yandan ilimizin gururunu arttırmakta bir yandan da bu değerlerin geleceğe aktarımı konusunda bölgemiz kurumları ve doğaseverlere ciddi sorumluluk yüklemektedir. Ülkemizde ve özellikle Antalya İli'nde yaşanan habitat

the darkest regions, that is the most of the centers of endemism in Turkey, are in the Mediterranean Region. Antalya is one of the cities in the region which comes to the forefront with its rich plant biodiversity. When considering the ecological wealth of our country as a whole, Antalya has an important place with its rare species and ecological diversity of habitats. The facts that there are sudden altitudes over short distances, that its climatic structure varies towards the inland, and that its terrain structure is rich in variety provide that Antalya is very rich in terms of the number of plant and animal species. While the typical Mediterranean climate is dominant in lowlands, the climate becomes more continental towards inland. This climatic transition brings the floristic richness increasing with the diversity of the topographic structure. The number of species, which indicates the floristic richness of Antalya, and the rate of endemism, which indicates its rare structure, are quite high. With about 775 taxa, Antalya is the city of Turkey with the highest number of endemic plants. And about 250 of these endemic plant taxa are the local endemic taxa which are spread only in our province on earth. Antalya is a province which hosts herbaceous, bushy and tree

ve tür tahribatlarının en büyük nedeni maalesef doğa bilinci ve koruma isteği oluşmamış insan yapımızdır. Bunun giderilebilmesi ancak ve ancak doğal yaşam alanları ve türlerimizin tanıtılması ve sevdirmesiyle mümkündür. Bir insanın tanımadığı bir olguyu sevmesi veya koruması mümkün değildir. Bunun için ülkemizde ve kentte halihazırda var, ancak yetersiz olan doğa koruma bilincinin yaygınlaştırılmasında tanıtım çalışmaları büyük önem arz etmektedir.

Antalya Orkidelerini ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Derneği tarafından hazırlanan ve Expo 2016 Antalya Ajansı tarafından desteklenen “Expo 2016, Antalya Endemik ve Nadir Çiçekleri” projesi yürütülmektedir. Bu proje kapsamında “Çiçek ve Çocuk” temalı ve “Gelecek Nesiller İçin Yeşil Bir Dünya” sloganıyla bütünleşen Expo 2016 organizasyonu kapsamında Antalya İli’nin sahip olduğu floristik değerin gelecek nesillere aktarımı amacıyla Antalya Endemik Bitki varlığının bilhassa ülkemizin geleceği çocuklarımıza ve toplumun tüm kesimlerine tanı-

tilmasının sağlanmakta, Antalya’nın sahip olduğu endemik bitki türlerinin başta Türkiye Florası olmak üzere, ilgili floristik kaynaklardan taranarak, bitki taksonomisi metodolojisine uygun olarak tam ve güncel olarak listelenmekte, endemik bitkilerimizin, mevcut arazi ve lokasyon tecrübeleri ışığında Antalya genelinde tarafımızdan endemizm merkezleri olarak görülen ana bölgelere farklı mevsimsel dönemlerde arazi çalışmalarıyla fotoğraflanmaktadır. Antalya endemik tür varlığının Expo 2016 Antalya Sergi Alanı’nda canlı

species which have ecological as well as economic importance, and which is extremely rich in terms of biological diversity and richness.

The high floristic diversity values of the Antalya province both increase the pride of our province and impose serious responsibilities to the institutions of our region and the nature lovers regarding the transfer of these values to the future. The greatest cause of habitat and species destruction experienced in our country and especially the Antalya province is unfortunately our human structure in which the consciousness of nature and the desire to protect the natured are unformed. This can be corrected only by making our natural habitats and spe-

cies known and loved. It is impossible for an individual to love or protect something that he does not know. Therefore, the promotional activities are of great importance in extending the awareness of nature conservation which already exists in our country and province but is insufficient.



The project of “Expo 2016, The Endemic and Rare Flowers of Antalya,” which is prepared by the Association of Conservation of the Orchids and Biodiversity of Antalya and supported by the Expo 2016 Antalya Agency, is being carried out. Under this project, it is provided that the wealth of Antalya Endemic Plants is promoted especially to the children who are the future of our country and to all sections of the society in order to transfer the floristic value of the Antalya province to future generations within the scope of the organization of Expo 2016, which has the theme of “Flowers and Children” and which integrates with the slogan of

materyal olarak sunulması amacıyla ilgili ekiplerle yapılan arazi çalışmalarında endemik türlerimiz saptanmakta ve popülasyonlarının devamlılığına zarar vermeyecek miktarda birey sayısı ile toplanmaktadır. Proje kapsamında görselleştirilen türler hakkında toplumun ilgi duyduğu ekolojik ve etnobotanik özellikleri, üzerlerindeki hikayeler, mitolojik anlatılar, gıda kullanımları, isimlendirmelerinde etkili olan nedenler vb. yazınsalının yer aldığı metinler kaleme alınmaktadır. Toplumun botanik seviyesi olarak anlayabileceği, ilgi uyandırıcı, bilimsel literatüre uygun ancak akademik dilden uzak toplum odaklı metinler yazılmakta, yüksek çözünürlüklü fotoğraflar eşliğinde ilgili metinleri grafik işlemlerinin tamamlanarak proje takvimine uygun olarak bilgisayar ortamında kitaplaştırılacaktır.

* TAKSON: Tür, cins, alt tür popülasyonlar düzeyindeki kategorilerde kalıtsal yolla döller aktarılan ve akrabalık bağı kuran canlıları sınıflandırma da kullanılan kurallar ve prensipler bütündür

"A Green World for Future Generations," the endemic plant species of Antalya are scanned through the relevant floristic resources, primarily the Flora of Turkey, and are listed in full and up to date in accordance with the methodology of plant taxonomy, and our endemic plants are photographed in the light of the existing land and location experiences across Antalya in the main regions seen by us as centers of endemism in different seasonal periods with field study. Our endemic species are detected and collected in an amount of individuals that will not harm the continuity of their populations with the field studies made together with the relevant teams in order to present the endemic species wealth of Antalya as live material in the Expo 2016 Antalya Exhibition Area. Under the project, some texts, which contain the ecological and ethnobotanical features about the species visualized that interest the community, stories and mythological narratives on them, food uses, the reasons effective in their nomenclature etc. are drafted. Texts, which the community can understand according to its botanical level, which are interesting, suitable to the scientific literature but away from the academic language, and are community-oriented, are written. The relevant texts accompanied by high-resolution photographs will be published in a book in the computer environment in accordance with the project schedule by completing their graphic operations.





18 Mart Çanakkale Zaferi'nin Yüzüncü Yılı'nda ve sadece Çanakkale Şehitleri'ni değil, tüm şehitlerimizi anma günü olarak simgeleşen 18 Mart dolayısıyla hazırladığımız bu rehber kitap ile hangi önemli coğrafyanın üstünde yaşadığımızı göstermek, üzerinde yaşadığımız coğrafyanın hangi altın sayfalarla dolu bir tarihi barındırdığını bir kez daha vurgulamak, Anadolu'ya gönül vermiş rehberler olarak, duyarlı ve yurtsever vatandaşlar olarak, bölgenin tanıtımında ve öneminin anlaşılmasında üzerimize düşen görevi yapmak istedik.

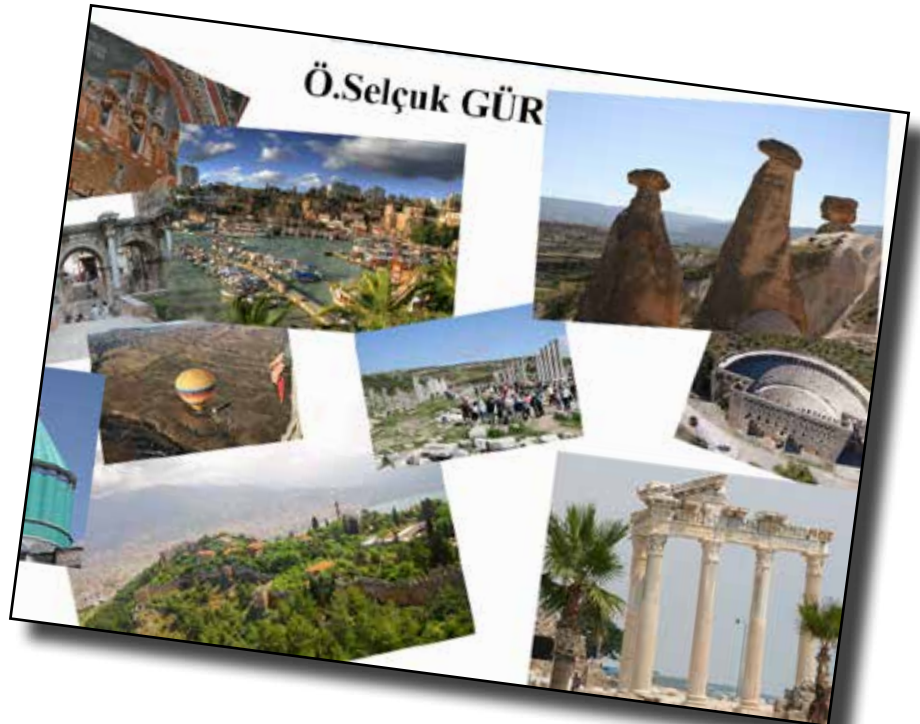
Öğretmen-Rehber Yavuz Ali Sakarya'nın bu çalışması, topraklarımızı vatan yapmak için can veren, sakat kalan, kimi organlarını bu uğurda kaybeden ve geçen yüz yıllık zaman içerisinde aramızdan ayrılan tüm şehitlerimizin, Çanakkale kahramanlarımızın kutsal ruhlarına ithafen yazılmış bir yüzüncü yıl armağanıdır.

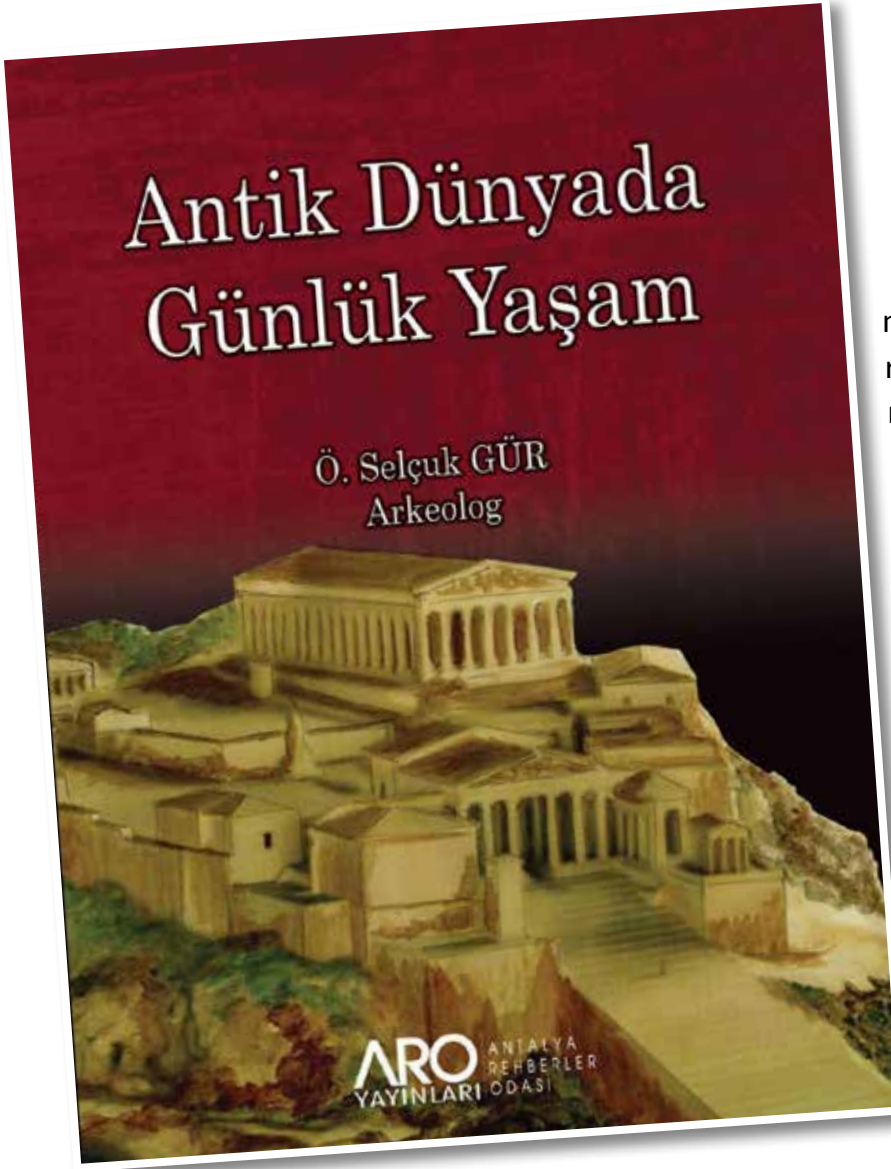
Bu anlamlı çalışmayı Antalya Rehberler odası olarak desteklemeyi bir görev biliyoruz.

Antalya çıkışlı iki önemli turdan biri Kapadokya turudur. Kasım ayında piyasaya çıkacak olan bu kitabın içeriğinde, Antalya, Alanya, Konya, Kayseri, Niğde Kırşehir, Hacıbektaş gibi şehirler yanı sıra, Phaselis, Termessos, Perge, Aspendos, Side, Çatalhöyük, Kapadokya Kiliseleri, Kapadokya vadileri, yol güzergahındaki Kervansaraylar, ayrıca Mevlana, Mevlevilik, Hacı Bektaş-i Veli ve ahilik konularında detaylı tanıtım ve bilgiler bulacaksınız.

Konuyla ilgilenenlere ve rehber arkadaşlara yararlı olacağını umuyorum

Ömer.Selçuk Gür/ Arkeolog





Her zaman geçmişte, özellikle antik dönemde insanların nasıl yaşadığını, günlük alışkanlıklarını, ne yediklerini, nasıl eğlendiklerini veya neleri konuştuklarını hep merak etmişizdir. Özellikle Roma döneminin şatafatlı yüzyılları hakkında bir çok kaynak bulunmaktadır. Yıllardır ülkemizin ören yerleri ve müzelerini gezen yerli ve yabancı ziyaretçilerin merak ettikleri ve biz turist rehberlerine yönelttikleri sorulara da cevap olacak konuları bu kitapta derlemeye çalıştık. Değerli arkeolog, araştırmacı ve aynı zamanda turist rehberi olan sayın Selçuk Gür'ün hazırladığı bu değerli çalışmayı, Antalya Rehberler Odası olarak tarih meraklılarının, meslektaşlarımızın ve

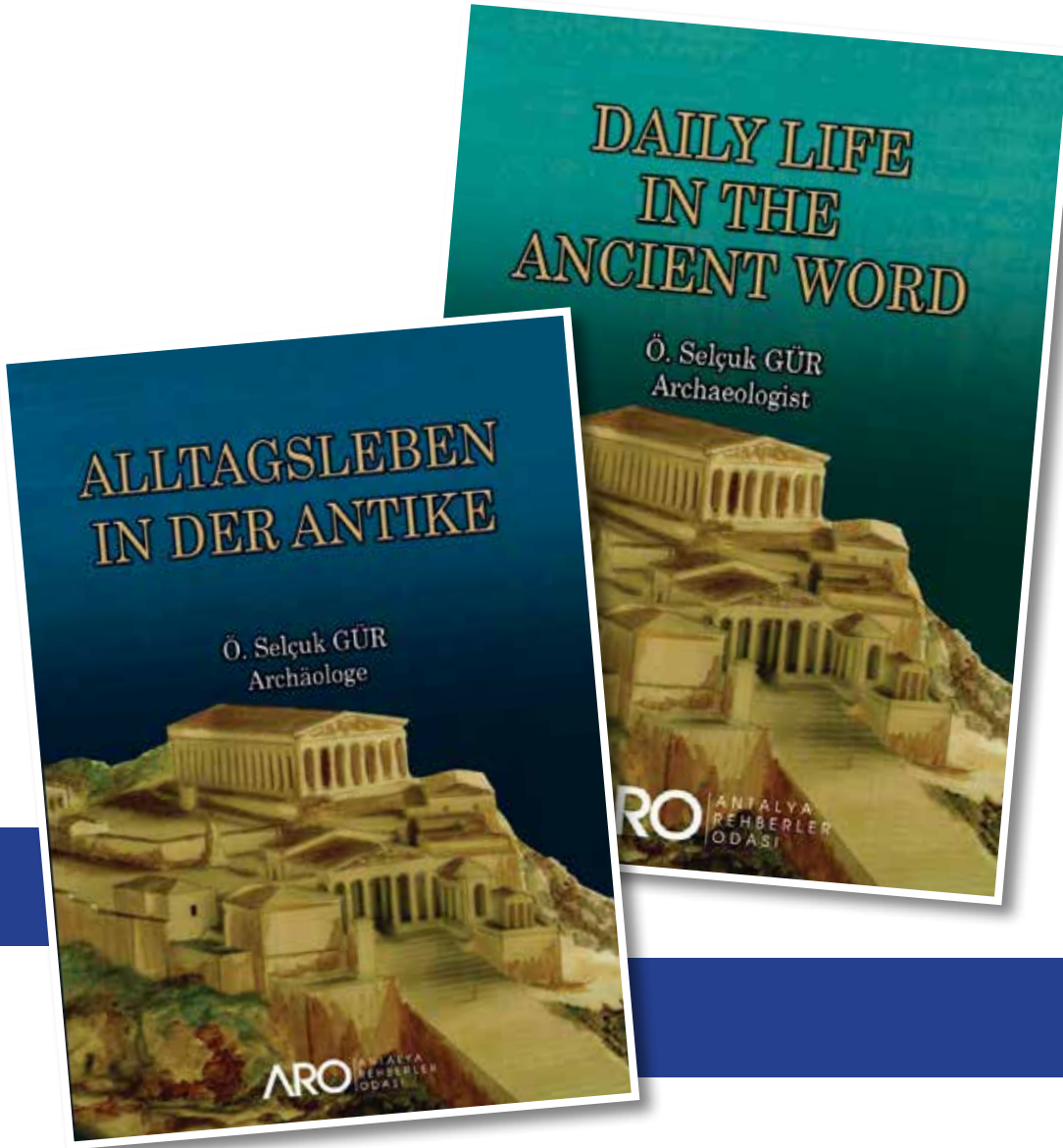
üniversitelerin ilgili bölümlerinde ki öğrencilerin ilgiyle okuyacaklarına inanarak, aynı zamanda bir kültür hizmeti olarak Türk turizmine sunmaktan gurur duyuyoruz.

Elde edilecek gelirin bir kısmının; oluşturduğumuz yardım fonuna aktarılması ile ihtiyaç duyan meslektaşlarımıza da destek olmasını hedefleyen bu kitabın kısa sürede tükenmesini temenni ederim. Kitabın hazırlanmasında emeği geçen başta Ö. Selçuk GÜR olmak üzere Yönetim ve Denetim Kurullarının değerli üyelerine ve ARO Sekreteryasına değerli katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Antalya Rehberler Odası (ARO) Yönetim Kurulu adına

Hasan Uysal

ARO YAYINLARI



1 987 yılında ilk kez Rehberlik kursunda Arkeoloji dersleri verirken, Kursu katılanlar, bana antik kentlerdeki tapınak, Boulevterion, Nymphaion, vs. gibi yapıların dışında, antik dönemde yaşayan insanların neler yedikleri, ne gibi kıyafetler giydikleri, meslekleri, kölelikleri gibi özetle, yaşamlarını nasıl sürdürdüklerini sordular. Bu sorulara cevap verebilmek için sıkı bir çalışma ile Antik Dünya'da günlük yaşam isimli kitabımı ilk kez 1996 yılında yayınladım. O kitap birçok rehberin el kitabı oldu.

Daha sonraki yıllarda kendim de rehber olarak birçok arkeolojik bilimsel turu katıldım. Yeni bilgilerle bu kitabı biraz daha genişleterek tekrar yayınlamak gerektiğini düşündüm ve yazdım.

Bu arada Antalya rehber Odası (ARO) kitabın yayımına talip oldu. Hem Aro'ya katkısı olması, hem de gelirinin bir kısmının oluşturulan rehber dayanışma fonuna aktarılacağı için yayının ARO tarafından çıkarılmasını kabul ettim.

Tüm rehber arkadaşlarımin bu yeni bilgileri de görmek ve okumak isteyeceklerini umuyorum. Sağlıklı günlerde keyifli turlar dileğiyle.

Ömer Selçuk Gür

ARO YÖNETİMİ İLE KÜÇÜK BİR SÖYLEŞİ



**Başkanımız Sayın
Hasan UYSAL'la başlı-
yoruz.**

**Öncelikle 2012 yı-
lından bugüne kadar
olan faaliyetlerden biraz
bahseder misiniz?**

22 Haziran 2012 yılında yayımlanan 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu ile birlikte üye sayımız 700'den 1700'e çıkmıştır. Tabii ki buda bizim sorumluluk ve yükümlülüklerimizi ciddi oranda arttırdı. Bunlardan bahsedecek olursak bunları aşağıda başlıklar halinde dile getirelim.

Yasal mevzuat gereği meslek kanununun 2012 yılında yürürlüğe girmesinden sonra mevcut 3 odanın (ARO, İRO, İZRO) başkanlarından oluşan bir kurul TUREB'in geçici olarak yönetimini oluşturdu. Meslek kuruluşlarının yeniden şekillenmesinde, derneklerin odaya dönüştürülmesinde, yönetmeliğin ve yeni mevzuata uygun çalışma şartlarının alt yapısının hazırlanmasında öncü olduk ve odaları TUREB'i ilk genel kurulu-na götürdük.

Her iki yönetmeliğin hazırlanmasında büyük

çaba harcadık. Kanun ile elde edilen kazanımların yönetmelikte geliştirilerek korunması için çok emek sarf ettik. Bu konumda iken bile gerek Bakanlık gerek Birlik tarafından yapılan düzenlemelerle, özellikle denetim konusu istediğimiz şekilde yönetmelikte yer almadığını belirtmeden geçemeyeceğim.

Kaçak rehberlik faaliyetlerinin önlenmesinde iddialısınız, bölgemizde büyük sorun olan faaliyetin önlenmesi ile ilgili görüşlerinizi alabilir miyiz?

Meslek kanunu ile birlikte denetimlere ilk başlayan oda olarak 2012 yılının ikinci altı aylık döneminde 122 denetim gerçekleştirdik. 2013 yılında 183, 2014 yılında 165 ve 2015 yılının Kasım ayına kadar 125 denetim gerçekleştirdik. Zaman zaman 4 denetmen ve 3 araçla eş zamanlı yapılan denetimlerin giderleri için bütçemizin %30'dan fazlasını ayırdık.

Ancak bölgenin Kaş'tan başlayıp Anamur'a kadar yaklaşık 640km gibi bir sahil bandına yayılmış olması nedeniyle denetim giderleri bütçemizi zorlamıştır. İl Müdürlüğü'nün personel sıkıntısı sebebiyle denetimlere yaptığı katkıyı hiçbir zaman yeterli bulmadık.

2013 Temmuz ayına kadar düzenlenen tutanakların büyük bir çoğunluğu işleme konularak, kaçak rehberlik faaliyetinde bulunan şahıslara ve acentelere idari para cezaları uygulanmıştır. TÜRİSAB'ın baskıları neticesinde bakanlığımız tarafından hazırlanan genelge ile "bakanlık temsilcisinin imzasının olmadığı tutanaklar (acente ile ilgiliyse) işleme konulmayacaktır" talimatına rağmen biz denetimlere ve acentelere tutanak düzenlemeye devam ettik. İade edilen tutanaklar ile ilgili yargıya başvurduk.

Sevgili meslektaşlarımız; meslek kanunumuz çıktıktan sonra mesleğimizin ve meslektaşlarımızın hakkını ivedilikle aramak ve korumak adına yürüttüğümüz denetim çalışmaları başta

TÜRSAB olmak üzere, bürokrasinin çeşitli kademelerinde rahatsızlık yaratmıştır. Bunun sonucu olarak ARO yönetimi çeşitli çevrelerce adeta 'haylaz çocuk' ilan edilmiştir. Meslek Kanunu-muza (Madde7/7) ...Denetim Bakanlık veya meslek kuruluşları tarafından yapılır)) müteakip bakanlıkça çıkarılan ilk yönetmeliğin iptaliyle, TUREB genel kurulunda yoğun çalışmalarımız sonucu hazırladığımız yeni yönetmelik, TUREB tarafından TÜRSAB ile yapılan görüşmelerde değişime uğramış, özellikle denetimler konusunda büyük tavizler verdirilmiştir. Sonuç olarak kanun ve hazırladığımız yönetmelikçe elimizde olan denetimin şekli, verilen taviz sonucu yapılan değişikliklerle: denetimin günü, yeri, saati ve sayısı İl Müdürlüklerince belirlenmeye başlanmıştır. Yeni dönemde oluşturulacak güçlü bir TUREB'le öncelikle yönetmelikte bu ve benzeri konularda düzeltmeye gidilmelidir.

Ancak yine de tüm engellemelere, zorluklara, müdahalelere, genelgelere, tehditlere rağmen denetimlerimizi ısrarla sürdürmekteyiz. Kanunumuz ile birlikte kaçak rehberlik faaliyetlerinde %85 oranında düşüş olduğunu da önemle vurgulamak isteriz.

Tartışmasız Türkiye'de en çok ve en etkili denetim yapan meslek odasıyız.

Meslek Kanunu ile birlikte birtakım düzenlemeler yapıldı. Sözleşme yapma zorunluluğu bunlardan biri. Konuyla ilgili dile getirmek istediğiniz görüş, eksiklik veya bir geribildiriminiz var mı?

Sözleşme yapma zorunluğu ile birlikte; taraflara, ücret, iş mahiyeti ve sosyal güvence gibi avantajlar sağlıyor. Ama şu anki hali ile yasal düzenlemede ki eksiklikten dolayı turdan sonra yırtılıp atılıyor ve hükmünü kaybediyor.

Sözleşmenin etkin olmasını ve her iki tarafın haklarını korumasını istiyorsak, yönetmelikte yer aldığı gibi sözde değil uygulamada da 3

nüsha ve buna ilaveten koçan ve sıra numaralı olacak şekilde hazırlanması gerekir. Ancak bu şekilde takibi ve sorgulanması sağlıklı olabilir ve "sözleşme sahtekarlığının" önüne geçebiliriz.

Yeni yayınlanan yönetmelik ile birlikte taban maaş uygulaması hayata geçti. Konuyla ilgili çalışmalardan veya süreçten bahsedebilir misiniz?

ARO olarak özellikle üzerinde durduğumuz ve bölgemizin en büyük sorunlarından biri olan taban maaş gereksinimini yıllardır dile getirip; turist rehberinin asgari ücret ile çalışamayacağını anlatarak, mücadele ederek ve zaman zaman kendi birliğimiz ile dahi fikir çatışmasına girerek yönetmelikte yer alması için bıkmadan usanmadan direttik.

Gerekli çalışmaları yaparak ve ilgili kurumlara önemini anlatarak şu anda yürürlükte olan Turist Rehberliği Meslek Yönetmeliği'nde yer almasını sağladığımız "**Aylık Taban Ücret**" konusu resmi olarak açıklanmıştır.

Aylık Taban Ücret de Bakanlık tarafından 2015 yılı için **NET 3.090-TL** olarak belirlenmiştir.

En kısa sürede belirlenen aylık taban ücretin ayrıca SGK kodlamalarına da yansımaları için gerekli çalışmaların yapıldığını bildirmek isteriz.

Kanun sonrası taşeron şirketler kuruldu ve bununla ilgili mücadelelerinizi takip etme fırsatı bulduk. Son durum nedir?

Mesleğimize büyük zararı olan "taşeron şirketler" ile yıllardır mücadele ediyoruz. Var olmaya çalışan ve büyümeye yönelik faaliyet göstererek tüm ülkede bu sistemi uygulamak isteyen şirketlerin önüne geçtik. Bu konudaki mücadelemiz bundan sonra da kararlı bir şekilde sürecektir.

>>



Söyleşimiz Başkan Vekili Sayın Hayati KORUCU ile devam ediyor...

Yapı kooperatifi ile ilgili ciddi girişimlerde bulundunuz. Konuyla ilgili son bilgileri öğrenebilir miyiz?

Maalesef düşündüğümüz şekilde gelişmedi. İlgilendiğimiz arsa ile ilgili Ankara'ya kadar giderek görüşmeler yaptık ve ciddi anlamda mesai harcadık. Tüm girişimlerimize rağmen maddi olarak belirli sınırla başladığımız projenin ön gördüğümüz ölçünün çok üstüne çıkması, arsa bedelinin resmiyetinin dışında gayri resmi olarak 2 kat fiyatının arttırılması, ayrıca TOKİ'nin de talip olması gibi olumsuzluklardan dolayı vazgeçmek durumunda kaldık. Hukuki olarak kooperatifimiz varlığını sürdürüyor ve önümüzdeki dönemde cazip olabilecek bir yer ile karşılaşmamız durumunda tekrar faaliyete geçecektir.

Özellikle son dönemde maalesef birçok üzücü haber alıyoruz. Bildiğimiz kadarıyla hayata geçmeyi bekleyen projeniz var. Biraz bahsedebilir misiniz?

Amacımız olumsuz bir durumla karşılaşan üye ve ailelerine (kaza, hastalık, vefat gibi) hep birlikte destek olabilmemiz amacıyla sürekli bir akarı olan kaynak oluşturmaktır. Bu kaynağın temel unsurunu ARO yayınlarından elde edilecek gelirin bir kısmının fona devredilmesi ve siz üyelerin yapacağı bağış ile oluşturulacaktır. Fon yönetimini oluşturacak 5 kişiden üçünün üyeler arasında belirlenerek, Ocak 2016'da faaliyetlerine başlayacaktır.

ARO Cafe hizmet vermeye devam ediyor. Son olarak da bir yer değişikliği söz konusu. Faaliyet vermeye devam edecek mi?

Daralan bütçemize rağmen gereksinimine inandığımız lokalimizin giderlerini düşürerek, faaliyetini sürdürüyoruz. Tüm üyelerimiz için bir buluşma noktası olduğu gibi zaman zaman sosyal aktiviteler, seminer ve eğitim faaliyetleri için kullanıyoruz. ARO CAFE açıldığı tarihten bu yana (Temmuz 2010) 160'dan fazla seminer, panel ve konferansa ev sahipliği yapmıştır. Sayısız bürokrat ve misafir konuk etmiştir. Bundan dolayı da ülkemizde rehber odaları arasında lokali olan tek oda olmamız bizi ayrıca gururlandırıyor.

ARO DERGİ'nin ve ARO CAFE'nin bütçemize getirdiği maddi - manevi yüke ve eleştirilere rağmen bize getirdiği artılara ve prestije inanaarak faaliyetlerini devam ettiriyoruz. Biz yalnızca bürokratik ve diğer üye işlerini yerine getiren bir meslek odası olmaktan ziyade sektörde daha aktif, daha fazla hizmet sunan, daha belirleyici ve etkin olmayı amaçladık.

Yönetim Kurulu üyesi Sayın Sait TAŞ kaleminden ARO Yayınları ile ilgili görüşleri

16'ncı sayısını özel sayı olarak çıkarmak istediğimiz dergimizi bir kez daha beğenimize sunmanın mutlulu-

ğunu ve gururunu yaşıyoruz. Özellikle meslek kanunumuzun çıkmasıyla birlikte Turist Rehberliği Mesleğinin toplumun diğer kesimleri, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri tarafından tanınması açısından, dergimizi imkanların



elverdiği ölçüde 3 ayda bir çıkarıp dağıtmaya çalıştık. ARO Dergimizin her bir sayısı Kültür ve Turizm Bakanlığı başta olmak üzere, Turizm İl Müdürlüklerine, Valiliklere, Belediyelere, Milletvekillerine, turizm sektör temsilcilerine dağıtılarak mesleğimizin Türk turizmi açısından önemi ve değerinin altı çizilmek istenmiştir.

Aynı zamanda İngilizce olarak yayımlanan dergimiz uluslararası fuarlarda da dağıtılarak, yabancı okuyucularında takdirini kazanmıştır. Gerek konuların belirlenmesi, gerekse alanında uzman kişilerce kaleme alınmasının sağlanması bizleri ne kadar yorarsa yorsun, sizlerin beğenisi bu yorgunluğumuzu kısa sürede unutturmuştur.

Değerli meslektaşlarımız ARO yönetimi olarak yine bu dönem ARO yayınları adı altında, değerli üyemiz Yavuz Ali Sakarya'nın hazırladığı "Çanakkale Onurdur Bize" isimli kitabını, Çanakkale savaşlarının 100. Yıl dolayısı ile, "Gazi ve Şehitlerimizin" anısına adadık. Odamıza gelir getirmesi amacıyla meslektaşımız, arkeolog Selçuk Gür'ün "Antik Çağda Günlük Yaşam" isimli kitabının basımını Türkçe, İngilizce ve Almanca olarak tamamlayıp, satışına başladık. Aynı şekilde yine "Antalya'dan Kapadokya'ya" isimli kitabımızın çevirileri bitmiş, basıma hazır hale getirilmiştir.

Dağıtım ve satışına başladığımız bu kitaplardan elde edilecek gelirin belirli bir kısmını kurmuş olduğumuz "Dayanışma Fonuna" aktararak zor durumda olan meslektaşlarımızın yararına kullanmayı ilke edindik, çünkü özellikle son yıllarda yaşanan talihsiz kazalar, zamansız ölümler aslında var olan projemizi hızlandırmamıza sebep oldu. Gelirin kalan kısmını da denetim giderlerinin karşılanmasına kaynak yaratmak için kullanılacak. Siz değerli meslektaşlarımızın

desteğiyle, faaliyete geçecek olan bu fonu daha da işlevsel bir hale getirmek istiyoruz. Yayınlarımızın gezdirdiğimiz turistlere daha etkin bir şekilde pazarlanıp ulaştırılması konusundaki her türlü düşünce ve önerinize açık olduğumuzu belirtiyor, sizleri bu konuda sohbet etmek üzere odamıza bekliyoruz...

Kültürel ve Sosyal Aktivitelerle ilgili sayın Hülya YILDIRIM KAYA görüşleri:

Bildiğiniz üzere kurum olarak eğitim gezileri, uzmanlık eğitimleri, bilgilendirme toplantıları, yabancı dil eğitimleri, konferanslar, seminerler, panel ve özel gün etkinliklerini gerçekleştiriyoruz. Tüm rehberlerimizin yapılan etkinlikler doğrultusunda birlik beraberlik bilincini arttırmak, eksik bilgilerini tamamlamak, donanımlarını geliştirmek ve belli konularda uzmanlaştırmak amacıyla gerçekleştirdiğimiz programlardır. Mesleğimizin doğası gereği yılın belli dönemlerinde birbirimizden ayrı kalıyoruz. En azından özel olan, eğitim veya sosyal aktivitelerde bir araya gelmenin öneminin büyük olduğunu düşünüyorum. Önümüzdeki süreçte özellikle meslektaşlarımızın bu tür aktivitelere katılımları konusunda hassasiyet göstermelerini temenni ediyorum.



HABERLER

22 Haziran Dünya Rehberler Günü

8 Temmuz da düzenlediğimiz geleneksel ARO iftar yemeğine ilgi yoğunlu. Toplam 120 üye ve yakınlarının yanında, basın da katıldığı etkinlik yat limanı Kral Restoran' da gerçekleştirildi. Ayrıca Arkeolog Rehber Ö.Selçuk GÜR'ün hazırladığı ve telif hakkını aldığımız, "Antik Dünyada Günlük Yaşam" başlıklı ARO yayınlarının 2. Kitabının tanıtım ve imza gününü gerçekleştirdik. **YAZI YANLIŞ GELMİŞ!**

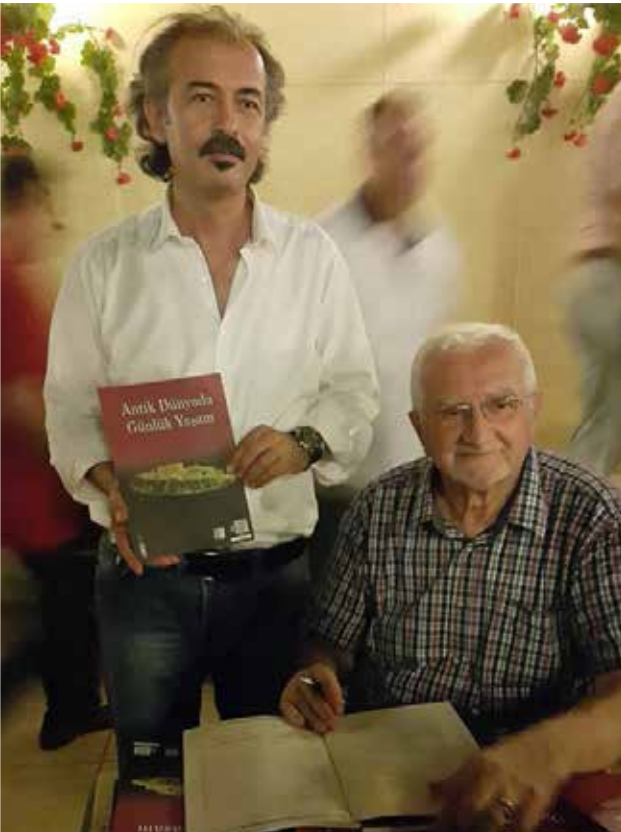


HABERLER

Geleneksel İftar Yemeği ve İmza Günü

8 Temmuz da düzenlediğimiz geleneksel ARO iftar yemeğine ilgi yoğunu. Toplam 120 üye ve yakınlarının yanında, basın da katıldığı etkinlik yat limanı Kral Restoran' da gerçekleştirildi.

Ayrıca Arkeolog Rehber Ö.Selçuk GÜR'ün hazırladığı ve telif hakkını aldığımız, "Antik Dünyada Günlük Yaşam" başlıklı ARO yayınlarının 2. Kitabının tanıtım ve imza gününü gerçekleştirdik.



Eğitim Semineri Gezisi

HABERLER



17 - 18 Ağustosta
vakıflar genel müdürlüğü
işbirliği ile gerçekleştirilen
“antalya ve ülke genelindeki
vakıflar, vakıf müzeleri”
konulu eğitim semineri ve
gezisinden görselleri ..

HABERLER

Denetimler



Akseki - İbradı Uzmanlaşma Eğitimi

HABERLER



Antalya Orman Bölge Müdürlüğü ile yürütülmekte olan ve Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı Alternatif Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programı "Antalya, Akseki ve İbradı Bölgesinde Alternatif Turizm Olarak: Botanik Turizmi" projesi kapsamında botanik tur yürüyüş güzergâhları tespit edilmiş, bölgede botanik turizme hitap edecek yayınlar hazırlandı.



Akseki - İbradı Uzmanlaşma Eğitimi

Proje iştirakçisi olarak ilgili bölgede gerekli eğitimi sağlamak amacıyla paydaşı olduğumuz kurum ile üyelerimize Antalya Rehberler Odası toplantı salonunda botanik, biyolojik çeşitlilik ve turizm coğrafyası ve yürüyüş rotaları konularında eğitim verildi. Eğitim sonrası yapılacak sınavda başarılı olanların "Uzmanlaşma sertifikası" sicil kayıtlarına eklendi. Tüm katılımcılara teşekkür ederiz.

HABERLER



The gloss of your beauty...



Altinova Mevkii Sinan Mah. Serik Caddesi No:27 07170 / ANTALYA / TURKEY
Phone : +90 242 340 55 00 Pbx Fax : +90 242 340 38 40